

12 Eylül yenilgisi, işçi hareketi ve bahar eylemleri - D. Ege

Bahar eylemleri kendinden önceki mücadele dönemine dayanıyordu. Bir yanı sıra işçi sınıfının 12 Eylül darbesine verdiği geç kalmış

bir tepkiyi de içeriyordu. Ancak ne bahar eylemleri işçi hareketinin 12 Eylül darbesi ile verilen bir aranın ardından kaldığı yerden yoluna

devam etmesinin ifadesidir; ne de sonuçları itibarıyla 12 Eylül, etkisini bir süre sonra yitiren bir siyasal süreç olmuştur.

s.12

Sosyalist
Siyasal Gazete

Sayı: 2021 Özel / 18
14 Mayıs 2021

Kızıl Bayrak

www.kizilbayrak50.net

4

Filistin halkı kazanacak!

Onursuzluğu ve köleliği kabul etmeyen Filistin halkının mücadelesini, onursuzluk batağındaki burjuva gerici düzen partileri savunamaz.

7

Aşı programında turizm önceliği

İkinci doz aşı olanların %10 sınırında kaldığı Türkiye'de, aşılama programında öncelik döviz getirecek turistler dikkate alınarak belirleniyor.

11

İkizdere'de devlet-yandaş işbirliği ile talan

Rant ve talan üzerine kurulu kapitalizmin doğa için oluşturduğu tehdit büyüyor. Gürdere ve Cevizlik köylülerinin mücadelesi ise günlerdir devam ediyor.

İsrail'in katliam savaşı ve Filistin direnişi - E. Bahri

s.18

Kolombiya'da yeni isyan dalgası - A. E. Yılmaz

s.19

Çürüyen düzen, çeteleşen devlete karşı mücadeleye!

Türkiye'nin yakın tarihinin olayları, sermaye devleti bünyesindeki kontrgerilla-mafya-çete örgüsünü defalarca gözler önüne serdi. Bunlardan toplum ölçüsünde etki yaratana, 3 Kasım 1996 yılında yaşanan "Susurluk kazası" oldu. Susurluk'ta, devletteki mafyalaşma ve çeteleşme olgusu tüm çıplaklığıyla açığa çıktı.

Sermaye devletinin mafya ve gerici-faşist çetelerle ilişkileri uzun bir geçmişe sahip. Kazada ölen MHP'li faşist çete reisi Abdullah Çatlı'nın, '70'li yılların ikinci yarısından Susurluk'a kadar olan süreçte, katliamlardan uyuşturucuya oldukça kabarık bir suç siciline sahip bir "derin devlet" elemanı olduğu meclis araştırma komisyonunun raporlarına

geçti. Ve o dönemin kirli-karanlık işlerini yapan tümü "devlet görevlisi" eli kanlı katiller, bugün gerici-faşist iktidarın bekası için işbaşındalar.

'70'li yıllarda dinci ve faşist çeteler gelişen sosyal mücadeleler karşısında etkili bir şekilde kullanılmış, onlar eliyle sayısız provokasyon ve katliam gerçekleştirilmişti. 12 Eylül sonrasında ise, özellikle Kürt halkının gelişen mücadelesiyle birlikte bir cinayet şebekesi olarak hareket eden kontrgerilla yapılanması etkin bir biçimde öne çıktı, mafya ve faşist çetelerle ilişkiler daha farklı boyutlar kazandı.

Susurluk kazası, düzendeki çürüme ve kokuşmaya, devletteki çeteleşme ve mafyalaşmaya adeta ayna tuttu. Devle-

tin iç yüzü, devlet terörünün perde arkası ve "bilinmeyen" yönleri, kardeş Kürt halkına karşı "ülkenin bütünlüğü" adına yürütülen son derece kirli yok etme savaşının gerisinde yaşanan pis işler ve ilişkiler açığa çıktı.

ÇÜRÜME VE ÇETELEŞMEDE YENİ DÜZEY!

"Çürüyen düzen, çeteleşen devlet" gerçeği AKP-MHP iktidarı şahsında ise yepyeni boyutlar kazanmış bulunuyor.

Devlet-mafya-çete ilişkileri düne kadar resmi makamlarca inkâr ediliyor, "derin devlet" tartışmaları ya da devlet içerisine yuvalanmış "münferit yapılan-

malar" söylemiyle sermaye devleti aklanmaya çalışılıyordu. Fakat bugün buna dahi ihtiyaç duyulmuyor. Gerici-faşist iktidar mafya liderleriyle, dinci-faşist çetelerle, cihatçı vakıf ve tarikatlarla anılmaktan rahatsız bile olmuyor. Aralarındaki çıkar çatışmaları kızışmadığı sürece, devletle içli dışlı olan mafya ve kontra çete liderleri ortak pozlar verip, biz yine iş başındayız dercesine bunu topluma servis edebilecek kadar pervasızlaşabiliyor. Ya da Alaattin Çakıcı örneğinde olduğu gibi, sicilli bir faşist mafya şefi özel bir aflu çıkarılıp sokağa salınabiliyor.

Kirli bir ittifak üzerine oturan AKP-MHP iktidarı bugüne kadar, bu kirli ilişkiler ağını gizlemek bir yana, özellikle muhalif kesimlere gözdağı vermek için kullandı ve sayısız skandala imza attı. Devlet bünyesindeki iktidar ve rant kavgaları dışı vurmadığı sürece, bunu alenen yapmakta bir sakınca görmedi.

Ancak gelinen yerde, sadece devlet-çete-mafya ilişkileri ağı değil, bizzat sermaye iktidarının en tepesinde yaşanan çeteleşme ve kokuşma olgusu kendini dışı vurmaya başladı. "Kullan-at" durumuna düşmeyi hazmedemeyen faşist mafya şefi Sedat Peker'in sınırlı işfaatlarının toplumda bu kadar ilgi görmesi ve dinci-faşist iktidar cephesinde büyük bir tedirginliğe yol açması bundan dolayıdır. Birbirinden kirli "bin operasyon"la anılan Mehmet Ağar'ın "Yalıkavak Marina'da biz olmasak mafya buraya çökecekti" türünden açıklamaları aslında bir gerçeğin itirafıdır. Dün toplumsal muhalefete ve Kürt halkına karşı yürütülen kirli savaşta cinayet şebekeleri olarak iş görenler, bu süreçte uyuşturucu ve silah kaçakçılığını bizzat denetimlerine alarak bu kirli ve kanlı savaşı finanse etmekle kalmamış, yanı sıra da bundan nemalanmışlardı. Bugün ise bu işleri bizzat üstlenmiş bulunuyorlar. Sadece uyuşturucu ve silah kaçakçılığı da değil yaptıkları. Tehdit ve şan-

Çeteleşen devletin kendisidir

3 Kasım 1996 yılında yaşanan "Susurluk Kazası"nın ardından Kızıl Bayrak'ta yayınlanan baş yazının bir bölümünü, faşist mafya lideri Sedat Peker'in ifşalarıyla tekrar gündeme oturan "çürüyen düzen, çeteleşen devlet" gerçeğine ayna tuttuğu için okurlarımızla paylaşıyoruz.

Son olayların gizlenemez hale getirdiği bir başka gerçek, çeteleşen devletin, bugün aynı zamanda birer adi mafya çetesi haline gelmiş sözde "kanun kaçağı" sicilli MHP'li katilleri gizli çeteler olarak kendi bünyesine aldığı ve kendi kirli işlerinde kullandığıdır.

Faşist mafya çeteleri çoktandır devletin çete örgütlenmesinin organik uzantıları haline gelmiştir. Devlet tarafından '80 öncesinde halka ve devrimcilere karşı açık sivil çeteler olarak kullanılan bu paramiliter güçler, bugün ise gizli devlet çeteleri olarak iş görüyorlar. Çatlı, Çakıcı, Ağansoy, Ali Yasak vb. örnekler üzerinden artık apaçık hale gel-

miş gerçek budur.

Son olayların gizlenemez hale getirdiği üçüncü bir gerçek ise, mafya ile devletin iç içe geçtiği, daha doğru bir ifadeyle devletin mafyalaştığıdır. Uyuşturucu ticaretinden kumar rantına, uluslararası kaçakçılıktan tehdit, şantaj vb. türden klasik mafya işlerine kadar her türlü kirli ve "kanun dışı" iş artık devletin zirvelerinden yönetilmektedir. Ordu, MİT, polis teşkilatı boğazına kadar bu pis işlerin içindedir. Ve buradaki olay, devlet görevlilerinin devlet olanaklarını kullanarak kendilerine ya da gruplarına çıkar sağlamalarının ötesindedir. Bu kadarı her zaman vardı. Fakat bugün yeni olan, artık bizzat bir kurum olarak devletin kendisinin bu işe el atmasıdır. Devlet kendi halkına ve Kürt halkına karşı yürüttüğü kirli savaşın bir kısım fonlarını öyle anlaşıyor ki artık bu yolla sağlıyor.

CIA'nın kirli işler için kullandığı fonların büyük kısmını uluslararası uyuşturucu ticareti ve çeşitli türden kanun dışı

işlerden sağladığı bilinmektedir. ABD emperyalizmine göbekten bağlı olan ve kirli işler bölümü CIA tarafından eğitilen bir devletin, üstelik bir kirli savaş batağı içindeyken, böyle davranmak yoluna gitmesi çok şaşırtıcı da değildir. Tekrar vurgulayalım ki, uyuşturucu ticaretinin dümeninde olduğu da artık açığa çıkan Ağar'ın buna rağmen rahat ve cüretli olabilmesinin gerisinde bu gerçek yatmaktadır. Bugünkü tartışmalarda ön plana çıkan 500 trilyonluk kumar rantına da aynı gözle bakılabilir.

Bu gerçekler bir arada çeteleşenin bizzat devlet olduğunu, suçun ve pisliliğin gerisinde, daha doğrusu odağında bizzat devletin bulunduğunu göstermektedir. Devlet bünyesindeki şu veya bu çetenin kendi dar ve özel çıkarları çerçevesindeki marifetleri ise, bu genel gerçeğin bir özel yansımasından başka bir şey değildir. Sözde pisliliğin üzerine yürüyen medya ve bir kısım siyasetçinin özenle gizlemeye çalıştığı gerçek budur.

taj yoluyla şirketlerin üzerine “çökmek”, kara para aklamak, petrol taşımacılığını tekeline almak, altın satışı ve döviz spekülasyonları üzerinden büyük soygunlar örgütlemek vb. üzerinden süren büyük bir rant kavgası bizzat iktidar bünyesinde yaşanıyor.

Dolayısıyla, bugün daha açık bir biçimde dışa vurmaya başlayan basitçe devlet-mafya-çete ilişkileri değil, çürüme ve kokuşmanın devletin tüm dokularına sirayet etmiş olması, dümenini AKP-MHP'nin tuttuğu sermaye iktidarının bizzat kendisinin çeteleşip mafyalaşmasıdır. Peker'in son derece sınırlı ve sadece bir kesimi hedef alan ifşaatlarından anlaşıldığı kadarıyla, ortada çok büyük rantlar dönmekte, bu da kavgayı kızıştırarak henüz çok küçük bir kısmı da olsa pisliğin ortalığa saçılmasına yol açmaktadır.

“ORGANİZE SUÇ ÖRGÜTÜ”NE DÖNÜŞEN DEVLET!

Çok yönlü krizler içinde debelenen ve artık bu krizleri yönetme imkanlarını yitiren Türkiye'nin kapitalist düzeninin çivisi kelimenin gerçek anlamında çıkmış bulunmaktadır. Gerici faşist iktidar, uzun dönemdir tüm cephelerde yaşadığı açmazlarla gelinen yerde artık baş edemiyor. Çöküşe doğru ilerleyen ekonomik-mali krizi, pandeminin yolaçtığı insani yıkımı, dış politika cephesinde yaşanan iflas tablosunu, siyasal cephede yeni bir düzeye ulaşmış bulunan çürüme ve kokuşmanın daha açık bir biçimde dışa vurması tamamlıyor.

Sedat Peker olayı basitçe bir ikinci “Susurluk vakası” değildir. Susurluk, “çürüyen düzen, çeteleşen devlet” gerçeğinin bir dışavurumu olmuş, ama o dönemde rejim buna bir “temizlenme” operasyonu görünümünü kazandırmaya çalışmak zorunda kalmıştı. Bugün ise bizzat sermaye düzenindeki çürüme ve kokuşma ile devletteki çeteleşme ve mafyalaşma gerçeği tüm çıplaklığıyla gözler önüne serilmektedir.

Bu çürüme ve kokuşmanın cisimleşmiş ifadesi olan AKP-MHP iktidarı, düne kadar açıkça suç işleyerek kullandığı ve sonra da rant kavgaları nedeniyle bir kenara atmak zorunda kaldığı “organize suç örgütü lideri”nin açıklamalarını yanıtlamaya çalışırken, alabildiğine derinleştirilmiş bulunan bataklik gerçeğini çok daha görünür hale getirmektedir. İktidar cephesinden yapılan tüm açıklamalar, dümenini tuttıkları sermaye devletin bizzat kendisinin tüm kurumlarıyla “organize bir suç örgütü”ne dönüşmüş bulunduğunu ortaya sermektedir.

Sedat Peker açıklamalarında, bu düzen kirli bir düzendir, bu düzende temiz kalmak mümkün değildir, ben temiz değilim ama beni kullananlar çok daha de-

rin bir bataklığın içindeler demek istiyor. Peker'in izlenme rekorları kıran videoları, onun tanıklık ettiği “devlet adına” işlenen suçların çok küçük bir bölümünü ifşa ediyor. Ama bu kadarı bile sermaye iktidarının tepesindekileri, her gün suçlarına bir yenisini ekleyerek iktidarlarını ayakta tutmaya çalışanları ayağa kaldırmaya yetiyor. “Suçüstü yakalanmış” olmanın psikolojisiyle yaptıkları tüm açıklamalar, ne denli derin bir bataklıkta debelendiklerini ortaya koyuyor.

Yıllardır işçi ve emekçileri dinci-gerici ideolojilerle, ırkçı-şoven söylemlerle sersemleterek, yağma, talan, rant, soygun, rüşvet ve yolsuzluklara dayalı iktidarlarını ayakta tutmayı başaranlar, gelinen yerde toplumu yönetme imkanlarının tükendiğini, ayaklarının altındaki toprağın her geçen gün daha fazla kaydığını görüyorlar. Derinleşen kriz, kitleselleşen yoksulluk ve işsizlik, pandeminin yarattığı insani yıkıma eşlik eden çürüme ve kokuşma tablosunun toplumun derinliklerinde öfke ve tepkiyi nasıl biriktirdiğinin farkındalar. Bunun karşısında faşist devlet aygıtını tahkim etmek, baskı ve terörü tırmandırmak dışında bir seçeneğe sahip değiller.

Önümüzdeki süreçte, sömürü ve soygun çarklarının baskı ve terörle döndürülmeye çalışılması, çürüme ve kokuşmanın kendisini daha açık bir biçimde dışa vurması, düzen ve devlet gerçekliğinin emekçi kitleler tarafından görülmesini kolaylaştıracaktır. Alttan alta birikmekte olan tepki ve hoşnutsuzluk kendisine çıkış kanalları arayacaktır. Ama devrimci bir kanal açılmadığı koşullarda, şu ya da bu yolla düzen kanallarında eritilmek akıbetiyle yüzyüze kalacaktır.

Unutulmamalıdır ki, bugünkü “çürümüşlük ve kokuşmuşluk tablosunun gerisinde bir sınıf egemenliği durmaktadır. Çürüyen ve kokuşan bu sınıfın, tekeli burjuvazinin egemenliğidir. Her türlü pisliğin kaynağı bizzat bu sınıfın kendisidir. Şu açık bir gerçektir ki, bu sınıfın karşısına bu sınıfı alt edebilme yeteneğine sahip bir başka sınıf çıkarılmadığı koşullarda, düzen ortaya saçılan pisliklerinin üzerine örtmekte fazla güçlük çekmeyecektir. Tüm ezilenlerin mücadelesine önderlik edebilme yeteneğine sahip biricik güç olarak işçi sınıfı iktidar mücadelesi alanına çıkarılmadığı sürece, tüm çürümüşlüğüne ve kokuşmuşluğuna rağmen, sermaye düzeni egemenliğini sürdürmeyi başarabilecektir. Fakat düzenin bu kadar kokuştugu, devletin bu denli çürüdüğü ve adı bir suç çetesine dönüştüğü bir durumda, böyle bir karşı gücü yaratmak her zamankinden daha çok olanaklıdır.” (Ekim, Çürüyen Düzen Çeteleşen Devlet, Sayı:156, 1 Kasım 1996)

Sedat Peker'in videoları...

Kullanışlı aparatlar olarak çeteler

Nisan ayının başında organize suç örgütü lideri Sedat Peker ve çetesine karşı çeşitli illerde operasyon düzenlenmişti. Peker'in eşi ve çocuklarının yaşadığı İstanbul'daki evinde de arama yapılmıştı. Peker, YouTube'dan yayınladığı bir video ile kendisine ve adamlarına yönelik yapılan operasyonun arkasında AKP “derin devletin başı” Mehmet Ağar ve Pelikancılar'ın olduğunu söyledi. Operasyonun aynı zamanda bizzat Tayyip Erdoğan'ın isteğiyle Türk vatandaşı olmuş Azeri girişimci Mübariz Mansimov'un mallarının yağmalanması amacı taşıdığını da ileri sürdü. Peker'in iddialarına göre “Ağar ve Pelikancılar AKP eliyle palazlanan Mansimov'u ‘Fetöcü’ diye içeri attılar ve korkutarak Bodrum'daki milyar dolarlık yerine el koydular.”

Ardından yeni bir video yayınlayarak Mehmet Ağar ve aynı zamanda AKP milletvekili olan oğlu Tolga Ağar'la ilgili ‘uyuşturucu’ itirafında bulunan Peker, gazetecilik öğrencisi Yeldana Kaharman'ın ölümü ve Azeri Mübariz Mansimov'un mal varlığına el konulması üzerinden Ağarlara yüklendi.

İLİŞKİLER TAMAMEN DUYGUSAL(!)

Bunun ardından geçen yıl sosyal medyada organize suç örgütü liderliğinden hüküm giymiş Alaattin Çakıcı ve eski İçişleri Bakanı Mehmet Ağar'ın da içinde olduğu Bodrum Yalıkavak Marina'da çekilmiş dörtlü çetenin fotoğrafı tekrar gündeme geldi.

Mübariz Mansimov Gurbanoğlu'nun sahibi olduğu Bodrum Yalıkavak Turizm ve Yat Limanı Yatırımları'nın satışı sırasında bir sürü kirli ilişki ortaya dökülmüştü. Mansimov, marinadaki hisselerinin bir bölümünü 2016 yılında satmış ve bir yıl sonra otel ve marinanın değerinin altında hatalı biçimde devrinin gerçekleştirildiği iddiasıyla Palmarina Holding ve RSR Holding'e dava açmıştı. Hisseleri satın alan isimler Azerbaycan Cumhuriyeti Devlet Petrol Şirketi SOCAR'la bağlantılıydı ve Mansimov açtığı davada devir bedelinin hatalı bir biçimde belirlendiğini iddia etmişti. 2007 yılında Petkim 2 milyar 40 milyon dolara Azerbaycan'ın devlet şirketi SOCAR'a satılmıştı. Aynı yıl Mübariz Mansimov, Türk vatandaşı oldu.

Mansimov, özelleştirmelerde imtiyaz tanınan, petrol ve gaz ticareti ile uluslararası alanda fink atan, dünyanın en büyük petrol tankeri filolarından birine sahiptir. Türkiye'de pek çok yatırımı bulunuyor, Bilal Erdoğan'ın 2018 yılında devrettiği denizcilik şirketi BMZ'ye tanker kiralaması, TEKFEN İnşaat'ın yüzde 50'sini satın alması bunlardan ilk akla gelenlerdir.

Palmalı'nın sahibi olan Mübariz Mansimov geçen sene tutuklanırken Bodrum Yalıkavak Turizm ve Yat Limanı Yatırımları'nın Yönetim Kurulu Başkanlığı koltuğuna Mehmet Ağar oturdu. Meşhur Panama Belgeleri'nin baş kişisi Mübariz Mansimov Gurbanoğlu'nun “savunusunu” Sedat Peker yapmakta!

MAFYALAŞAN DEVLET GERÇEĞİ

Organize suç örgütü lideri Sedat Peker'in ortaya çıkan videoları çeteleşen devletin derinliklerindeki kavganın su yüzüne vuran kısmıdır.

Bu tablo, çürüyen ve kokuşan düzenin gerçeğidir. Kavganın rant kavgasıdır, “Devletin resmi mafyası/çetesi ben olacağım” kavgasıdır.

AKP-MHP iktidarı kriz içerisinde debelenmektedir. Kurulan korku imparatorluğunun mafya ve çeteler eliyle korunması ve süreklileştirilmesi ihtiyacı vardır. Bodrum Yalıkavak'daki buluşmalarından çekilen resimlerin medyaya servis edilmesi, mafya bozuntularının serbest bırakılması, göstermelik operasyonlara rağmen sosyal medyada yayınlanan videolar, ortaya serilen kirli ilişkiler, ihtiyaç duyulduğunda düzeni tahakküm etmek için bu tür aparatların kullanılacağına ifadesidir.

Thodex dolandırıcıları ile fotoğrafları basına yansıyan bakanların, uyuşturucu kullanan partililerin, kendi şirketlerinden alım yapan bakanların, rüşvetin, talanın, yolsuzluğun, skandalların yaşandığı bir düzlem çürümenin geldiği boyutu göstermektedir. Toplumsal meşruiyetini her alanda yitirmeye başlayan iktidar bu tür aparatlara daha fazla ihtiyaç duyacaktır.

Yağma ve ranttan beslenen ve saray rejimi etrafında öbeklenen çetelerin, mafya artıklarının, tarikatların paylaştığı bu düzen, mafyalaşan rejim gerçeğini gözler önüne sermektedir.

Filistin halkı kazanacak!

Emperyalistler arası hegemonya mücadelesinin bir sonucu olarak Ortadoğu, büyük yıkımlar, acılar ve kan deryası içinde. Filistin ve Kürdistan halkları başta olmak üzere bölgenin tüm ezilen halkları, işçi ve emekçileri, on yıllardan beridir katliamlardan geçiriliyor. Emperyalistlerin ve gerici bölge devletlerinin çıkarları uğruna Ortadoğu kanamaya devam ediyor. Acımasız saldırıların en beterine ve zulmün her türlüüne maruz kalan halklardan biri olan Filistin halkı bir kez daha siyonist İsrail'in saldırı ve katliamlarıyla yüz yüze.

İsrail'in açık işgalci, yayılcı ve katliamcı politikaları, Filistin halkını zorla yerinden etme saldırganlığıyla devam ediyor. Filistinliler, Doğu Kudüs'te evlerinden ve mahallelerinden sürülmeye çalışılıyor. Buna direnen Filistin halkına, kadınlara ve çocuklara insanlık dışı ırkçı şiddet uygulanıyor. Bir haftadan bu yana polis ve İsraili yerleşimcilerin sürdürdüğü saldırılar sonucu yüzlerce Filistinli yaralandı. İsrail devleti, Kudüs'ün Şeyh Cerrah ve Silvan mahallelerindeki Filistinlilerin yaşadıkları evlerine el koyarak, yerleşim yerlerinde zorla tahliye etmek, özcesi işgal altındaki Doğu Kudüs'ün Filistinlilerden tamamen arındırılmasını sağlamak amacıyla zorbalığı tırmandırıyor. Savunmasız Filistin halkına vahşet uyguluyor.

Hamas'ın attığı ileri sürülen roketlerin ardında ise siyonist devlet, Filistin halkına karşı adeta savaş başlattı. Faşist Netanyahu'nun saldırılara çok güçlü karşılık vereceğini söylemesinden sonra İsrail uçakları Gazze Şeridi'ne hava saldırısı düzenledi. Bu saldırılarda dokuz çocuk olmak üzere yirmi dört Filistinli katledildi. İsrail ordusunun Gazze sınırına askeri yığınağı da devam ediyor.

İsrail'in saldırganlığı ve katliamı, İsrail'in en büyük destekçisi olan ABD tarafından "savunma" olarak adlandırılıp sahiplenildi. ABD'nin bölgedeki en sadık uşağı olan, İsrail'le ilişkilerini "normalleştirme" için çırpınan Türkiye ise durumu "şiddetle kınadı".

İsrail'in Mescid-i Aksa'ya yönelik saldırılarını kınayanlardan biri de Meclis'te grupları bulunan beş parti oldu. AKP, CHP, HDP, MHP ve İYİP tarafından yayınlanan ortak bildiriye, İsrail'in Kudüs'te sivil ve savunmasız Filistin halkına yönelik

uyguladığı şiddetin, baskıcı politikaların ve ibadet özgürlüğünü engellemeye yönelik girişimlerin, Ramazan Bayramı'nın hemen arifesinde vahim bir boyut kazandığı belirtildi. Mukaddes mekan Mescid-i Aksa ve çevresinde, İsrail güvenlik güçleri tarafından gaz, plastik mermi ve ses bombalarıyla gerçekleştirilen menfur saldırıların, bebek ve çocuklar dahil çok sayıda masum Filistinlinin yaralanmasına sebep olduğu'nun hatırlatıldığı bildiriye, "Türkiye Büyük Millet Meclisi olarak, bu zulmü ve hukuk tanımazlığı şiddetle kınıyoruz" ifadesi kullanıldı.

Bildiri, Uluslararası Ceza Mahkemesi'nin (UCM), 1967'den bu yana İsrail'in işgali altındaki Doğu Kudüs dahil Filistin topraklarında yargı yetkisine sahip bulunduğu dair kararının olduğuna, İsrail'in Filistin topraklarında işlemekte olduğu suçlardan dolayı hesap vermesinin ve söz konusu suçların sorumlularının tespit edilmesinin önünün açıldığına dikkat çekiyor. Dolayısıyla "Bu çerçevede, UCM'nin, yaşanan olaylar ve insanlık suçları bakımından İsrail'e karşı net bir tavır alarak, görevini yerine getirmesini talep ediyor ve destekliyoruz." deniliyor. Bildiriye, "Uluslararası toplumun daha fazla vakit kaybetmeden etkili ve sonu-

verici bir şekilde harekete geçmesi için bütün dünyaya çağrıda" bulunuluyor.

Beş parti, TBMM olarak, "Kudüs'ün ve Harem-i Şerif'in statüsünü aşındırma-ya yönelik İsrail'in mütecaviz eylemlerine ve Filistin halkının meşru haklarını gasp etme girişimlerine karşı ... Filistin davasını ve kardeş Filistin halkının özgürlük, adalet ve bağımsızlık mücadelesini savunmaya devam edeceklerini" en kuvvetli şekilde beyan ediyorlar.

Filistin davasını ve kardeş Filistin halkının özgürlük, adalet ve bağımsızlık mücadelesini savunmak ve buna devam etmek! HDP dışındakiler payına bu tamına bir ikiye bölünmüştür. On yıllardan beridir Filistin halkına kusturulan kanın suç ortağıdır Türk sermaye iktidarı, onun meclisi ve her renkten partisi. Kamuoyu önünde İsrail siyonizmi karşısındaki afra tafirlerine rağmen onunla her türlü kirli ilişkiler sürdüren onlardır.

Yanı sıra kardeş Kürt halkının özgürlük, adalet ve eşitlik özlemine büyük bir kin besleyip, onun her hak arayışının terör ve katliamlarla bastırılmasını savunanlar, Kürtler söz konusu olduğunda ırkçılıkta ve düşmanlıkta yarışanlar, her türlü ilerici-demokratik hak arayışını terörle bastırma girişimine çanak tutanlar, Filistin halkının özgürlük, adalet ve ba-

ğımsızlık mücadelesini savunamazlar.

Filistin halkının yaşadığı büyük acıların ve bedellerin yanı sıra büyük direnişler ve yiğitliklerle elde ettiği kazanımları sahiplenmek, sadece kardeş halkların, bölgenin ilerici ve devrimci akımlarının gösterebileceği bir tutum olabilir ancak. Filistinlilerin köleci koşullar altında yaşamalarına, kendi topraklarında mülteci konumuna düşürülmelerine karşı ancak bu güçler Filistin halkıyla ve davasıyla omuz omuza olabilir. Onursuzluğu ve köleliği kabul etmeyen Filistin halkının mücadelesini, onursuzluk batağındaki burjuva gerici düzen partileri savunamaz. Onlar onur ve özgürlük mücadelesinin yanında yer alamaz. Çünkü onlar da temsil ettikleri sermaye iktidarı gibi her türlü eşitliğin ve özgürlüklerin düşmanıdır.

Emperyalist haydutlar, bölge gerici-leri ve onların sivil-resmi uşak ve temsilcileri Ortadoğu'da başta Kürt ve Filistin halkı olmak üzere mazlum halkların düşmanlarıdır. Laik, demokratik ve devrimci bir program bölge halklarının altında savaşılabilecekleri tek çıkış yoludur. Filistin halkına yaşatılacak kıyım, yıkım ve cinayetlere karşı çıkacak olan da dünya halkları ve ilerici-devrimci güçlerdir.

Tıkanan rejimin Mısır'la anlaşma telaşı

E. Bahri

Mısır'da İhvan (Müslüman Kardeşler) yönetiminin çöküşüne Tayyip Erdoğan'la müritleri kadar yas tutan olmadı. Zira o çöküş, AKP rejiminde cisimleşen 'İlimli İslam Modeli'nin (İİM) iflasının kesinleşmesiydi aynı zamanda. Rabia işareti yaparak gözyaşı dökken AKP şefi, gerçekte çöken hayallerinin yasını tutuyordu.

30 milyon Mısırlının İhvanlı yönetimi karşı sokaklara dökülüp isyan etmesini yok sayan T. Erdoğan, güya 'darbe karşıtı' tutum olarak 'seçilmiş başkan' Mursi'ye sahip çıkıyordu. Öyle ki, olayı hasımlık derecesine vardırıarak hem Mısır ile ilişkileri kesti hem de bunu iç politika malzemesi olarak pervasızca kullandı. Bu arada İstanbul kaçak İhvanlıların üssü haline getirildi. İhvanlılar da reisleri T. Erdoğan'ın himayesine sığınmanın rahatlığıyla açtıkları TV kanalları ve sosyal medya üzerinden Mısır yönetimine karşı kampanya yürüttüler. Bu ise, Türkiye-Mısır ilişkilerinin kopma noktasına varmasını pekiştirdi. El Sisi yönetimi saray rejimi gibi çığırkanlık yapmasa da kendisine edilen küfür ve hakaretleri not ettiriyordu. Şimdi bunun rahatlığıyla işi ağırdan alıp kendi koşullarını dayatabiliyor.

İHVANLILARLA 'BALAYI'NIN SONUNA DOĞRU

İİM'nin çöküşü hem Erdoğan AKP'sinin hem emperyalist/siyonist güçlerin planlarını boşa düşürdü. Zira Ortadoğu'yu "Siyonist İsrail'e dost, dinci-Amerikancı, neo liberal rejimler"le yönetmek istiyorlardı. Büyük Ortadoğu Projesi'nin (BOP) "eşbaşkanı" olduğunu ilan eden Erdoğan, "bölgenin sultanı" olma hayalleri kurmuştu. Sultanlık hevesleri kursağında kalınca kaba kuvvetle "bölgenin etkin gücü" olmaya yöneldi. Irak'a, Suriye'ye, Libya'ya askeri güçlerle müdahale etti. Bu süreçte ordunun yanı sıra cihatçı terör örgütleri ve İhvanlıları fütursuzca kullandı.

Dışarıda yayılcılık, içeride dinci-faşist sultanlık rejimini tahkim etmenin aracı olarak kullanıldı. Özellikle ırkçı-şoven dalgayı köpürtmenin imkanı olarak değerlendirildi. İçeride sultanlık, bölgede yayılcılık hırslarının yarattığı ağır faturalar emekçilerin sırtına yıkıldı. Ekonomik kriz ve pandemi süreci sorunları daha da derinleştirdi. İçeride meşruiyetini yitiren rejimin kitle desteği de erimeye başladı.

Bölgede ise, Türkiye "Osmanlı'nın devamı yayılcı düşman devlet" kategorisine yerleştirildi. Ankara'daki dinci-faşist rejimin Katar emiri dışında bir dostu kalmadı.

Yayılcılığa dayanan bu hırslar bölgenin gerçekliğine toslarken, rejim içeride iflas etti. Yalan, sahtekarlık, riyakarlık, yağma/talan ve kaba şiddetle ayakta durabilen AKP-MHP rejimi İsrail, Körfez şeyhleri ve Mısır'ın kapılarını aşındırma-ya başladı. Sarayın memurları dört dönüp bu ülkelerle iletişim kurmaya çalıştılar. Mısır ile iletişim kurabildiler. Ancak daha ilk adımda bunun bedelini ödemeye başladılar. Mısır'ın önceliklerinden biri aranan İhvan şeflerinin teslim edilmesi ve İstanbul merkezli İhvanlıların Abdülfettah el Sisi yönetimine karşı yürüttükleri medya kampanyasının durdurulmasıdır. Bu noktada sıkışan AKP şefinin İhvanla balayının nihayete erebileceğini gösteren veriler artmaya başladı. Birlikte yola çıktığı kişileri harcayan, saltanatının bekası için damadı dahil herkesi satmaya hazır olan AKP şefinin, yıllardır kullandığı İhvanlılara "Buraya kadar, artık başınızın çaresine bakın" demesi sürpriz olmayacaktır.

YAYILMACILIK 'BOYUNUN ÖLÇÜSÜNÜ' ALIYOR

Türk burjuvazisi ve devletinin yayılcılık hevesleri AKP ile başlamadı. Özellikle Sovyetler Birliği'nin dağılmasından sonra 'Turancılık' hevesleri nüksemiş, "Adriyatik'ten Çin Seddi'ne Türk dünyası" safsataları ortalığı kaplamıştı. Turancılık gerçekliğin duvarlarına toslayınca sönmülmüş, çaplarının sınırını gören egemenler heveslerini ertelemiş-

lerdi.

Bir Amerikan projesi olarak 2002'de işbaşına getirilen AKP'nin ise iktidara yerleştikçe yayılcı hevesleri güçlenmiştir. Türki Cumhuriyetlerin yanı sıra Ortadoğu ve Kuzey Afrika'ya uzanan bir yayılcılık politikası geliştirilmiştir. ABD'nin bölgedeki 'etkin taşeronu' rolünü üstelenen dinci-Amerikancılar, 1913 yılına kadar Osmanlı İmparatorluğu'nun etkin olduğu bölgelere bir efendi olarak yeninden döneceklerini bile ilan ettiler. ABD bölgeden adım adım çekilecek, AKP yönetimindeki Türk sermaye devleti, Amerikan çıkarlarına bekçilik yapacak, bunun karşılığında ise 'bölge gücü' olarak sivrilecekti.

Saray'daki hesaplar Ortadoğu'ya uymadı. Orduya ve cihatçı terör örgütlerine dayanarak kaba kuvveti yoğunlaştıran iktidar, sonraki yıllarda tam bir izolasyona saplandı. Hem hareket alanı iyice daraldı hem hasım ilan ettiği güçler arasında yeni ittifaklar oluşmaya başladı. İçeride iflas eden rejim, dışarıda köşeye sıkıştı. Bu durumda İsrail, Körfez şeyhleri ve Mısır'ın kapılarını aşındırmak kaçınılmaz oldu.

Kendileri de Amerikancı olan söz konusu devletler, doğal olarak Türkiye ile ilişkileri düzeltmek istiyor, ancak belli taleplerin karşılanması koşuluyla. AKP şefine verilen mesajlar şöyle özetleniyor: "Seninle işbirliğine hazırız. Ancak İhvanlıları ve cihatçı teröristleri kullanmayı bırak, yayılcı/işgalci heveslerini dizginle, Libya'da haddini aşan işlere kalkışma..."

MISIRLA GÖRÜŞMELERİN SEYRİ

Yıllarca Mısır'a ve Sisi yönetimine etmedik laf bırakmayan Erdoğan'la müritleri ve besleme medyası, retorik de-

ğıştirerek 180 derece çark ettiler. Artık tarihimizin ortak olduğu, güçlü, bölgenin vazgeçilmez ülkesi vb. söylemlerle Mısır'ı yüceltiyorlar. Sisi yönetimine şirin görünmek ve jest yapabilmek için vesile arıyorlar. Kısa süre önce bazı İhvan liderlerinin idam edilmesinin sözünü bile etmediler. İstanbul'daki Sisi karşıtı medyaya ayar çektiler. Tüm bunlardan sonra alt düzey diplomatların Mısır'ın başkenti Kahire'de görüşmelere başlaması bile AKP şefini memnun etti.

Kapıları aşındırılan Körfez şeyhleri, sarayın memurlarını, "önce Mısır'la nasıl anlaşacağınızı bir görelim, sonra duruma bakarız" mesajı vererek Ankara'ya gönderiyorlar. Bu ise Mısır'la anlaşmanın önemini daha da arttırıyor. Zira Mısır'la anlaşma, T. Erdoğan'la müritleri için bir tür sınanma alanı olacak. Dinci-faşist rejime artık kimse güvenmiyor. Dolayısıyla 'samimiyet testine' tabi tutuyorlar.

Perinçekçi dalkavuklar desteğindeki AKP-MHP koalisyonu, net bir ikileme karşı karşıya gelmiş görünüyor: ya İhvanlılar ve cihatçı terör örgütleriyle ilişkilerini gözden geçirip, yayılcı/işgalci heveslerini dizginleyecek ya da içinde bulunduğu izolasyon devam edecek. Bu haliyle yola devam edemediği için Kahire'nin kapılarını aşındıran rejim, taviz vermeye mahkum görünüyor. Elbette bu kolay olmayacak. Özellikle sultanlık heveslerinden vazgeçmek istemeyen T. Erdoğan için. Bundan dolayı geri adımlar atmak ve oyalamak arasında gidip-gelen bir taktik deneyecektir. Ancak bu ucuz taktiğin işe yarama ihtimali çok düşük. Görünen o ki, sarayın kokuşmuş iktidarını ayakta tutabilmek için dış politikada ciddi tavizler vermek dışında bir seçenekleri kalmadı.

Sömürgeci işgal hareketına karşı devrimci sorumluluk

Ortadoğu'da hakların yaşamını cehennemine çeviren, milyonlarca insanın ölümüne ve bir o kadarının da yerlerini-yurtlarını terk etmelerine neden olan saldırganlık ve savaşların baş sorumluları, elbette ki ABD önderliğindeki batılı emperyalistlerdir. Ama Türkiye'nin faşist iktidarı da Kürt halkı başta olmak üzere Ortadoğu halklarına karşı işlenen büyük suçların dolaysız sorumluluğunu taşımaktadır. Sömürgeci Türk sermaye devletinin Ortadoğu halklarına karşı izlediği suç çizgisinin temel hedefinde Kürt halkının kazanımları durmaktadır. Kürt hareketi ve halkının bölgesel düzeydeki kazanımlarının tasfiye edilmesi, Türkiye'nin Ortadoğu'ya ilişkin izlediği dış politikanın temel belirleyicidir.

Sömürgeci Türk ordusunun 24 Nisan'da Medya Savunma Alanlarına başlattığı askeri hareket da bunu bir parçasıdır. Türk ordusunun savaş uçakları, helikopterleri, obüsleri, SiHA'ları ve kara birlikleri ile sürdürdüğü "Pençe Şimşek" ve "Pençe Yıldırım" operasyonları, Gare hezimetinden sonraki en kapsamlı hareketlerdir. Soylu'nun bölgede üs kurma hedefini ilan ettiğine bakılırsa da saldırı işgal amaçlıdır ve dolayısıyla kısa vadeli olmadığı anlaşılmaktadır. Türk devleti, 1983'ten bu yana sürdürdüğü kirli savaşla, 2014 yılında ise ilan ettiği "Çöktürme Planı"yla sonuç alacağına inandı. Kudurgan ve ölçsüz bir saldırganlıkla içerde ve dışarda sistematik olarak Kürt kanı akıtarak hedefine ulaşacağı hayalleri kurdu.

Kürt hareketini tasfiye etmeyi, değilse de zayıflatmayı ve Kürt halkın direnme iradesini dizginlemeyi, onun eşitlik ve özgürlük isteğini boğmayı amaçlayan bu gözü dönmüş saldırganlık her zaman için emperyalistlerin tam desteğini ve onayını aldı. Şimdi de durum tam olarak budur. Emperyalistler bu yolla, Kürt demokratik ulusal hareketini kendilerine "muhtaç" hale getirmeyi hedeflemektedir. Öte yandan bu sorunu aynı zamanda bölge devletlerine ve rakiplerine karşı da kullanma yoluna gitmektedirler. Çıkarları gerektirdiğinde Suriye örneğinde olduğu gibi Kürtlere desteklerini de sunmaktadır.

TÜRK DEVLETİNİN İŞGAL İLANI

Türk devleti halihazırda Suriye ve Irak'ta işgalci konumdadır. İşgal edilen

alanlara yenileri eklenmek istenmektedir. 24 Nisan akşamı başlayan Metina, Zap ve Avaşin'e yönelik saldırılar, eğer Türk devletinin arzuladığı biçimde sürer ve umdukları hedefe ulaşırsa bölgede üs kurup işgal kalıcılaştırılmak istenecektir. Soylu, Irak Kürdistan Bölgesel Yönetimi içinde bulunan alanlara yönelik düzenlenen operasyonlar hakkında bilgi verirken, "Metina bölgesi önemli bir yer. Tıpkı Suriye'de olduğu gibi, burada üs kuracağız ve bölgenin denetimini yapacağız. Bu bölge Kandil'e geçiş hattı, bu hattı kontrol altında tutacağız" açıklamasında bulunmuştu. Böylece Türk devletinin Güney Kürdistan'ın bu bölgesini işgal etmeyi amaçladığını ve sürmekte olan operasyonun hedefinin de bu olduğunu da ilan etmiş oldu.

Soylu'nun açıklamasından sonra Bakan Hulusi Akar, Genelkurmay Başkanı Orgeneral Yaşar Güler ve Kara Kuvvetleri Komutanı Orgeneral Ümit Dündar ile Şırnak'tan Irak Kürdistan Bölgesel Yönetimi'ndeki Haftanın'de TSK güçlerinin üstlendiği Biliç Tepesi'ne gitti. Hulusi Akar'ın, Irak topraklarına ülkenin yetkililerinin onayı alınmaksızın yaptığı ziyaret Irak tarafından tepkiyle karşılandı. Irak hükümeti, gerek Soylu'un Metina'da üs kurma açıklamalarını gerekse de Akar'ın Biliç Tepe'sine gidişini kınayan açıklamalar yaptı.

Irak, Akar'ın ülke topraklarına "koordinasyon olmaksızın" geçişinden dolayı protesto notası verdi. Dışişleri Bakan Yardımcısı Nizar El-Kadirallah, "Irak hükümeti koordinasyon olmadan ve önceden yetkililerin onayı alınmadan Türk Savunma Bakanı Hulusi Akar'ın Irak topraklarında bulunmasını ve bölgede yasadışı biçimde bulunan Türk güçleriyle buluşmasını güçlü biçimde kınadığını ifade

eder." açıklamasında bulundu. Süleyman Soylu'nun Irak'ın kuzeyinde bir askeri üs kurulacağına dair açıklamasını da "Irak hükümeti Irak'ın egemenliğinin Türk güçleri tarafından devam eden ihlalini kategorik olarak reddetmektedir" biçiminde kınadı.

Kürdistan Bölge Hükümeti'nden ise konuyla ilgili bugüne kadar herhangi bir açıklama yapılmış değil. PKK gerillalarının Medya Savunma Alanları'ndaki varlığını "Türk devletine saldırı bahanesi veriyor" diye suçlayanlar ve PKK'nin Güney Kürdistan'daki varlığını kabul etmediklerini her fırsatta dile getirenler, sömürgeci Türk ordusunun saldırıları ve işgal planları karşısında sessiz kalabiliyorlar. Emperyalistlere ve sömürgeci Türk devletine teslim olmanın çaresizliğidir bu. Ve bu tümüyle sınıfsal bir konum ve kimliğin ifadesidir.

Faşist AKP-MHP iktidarı 10 günü aşkın bir süredir Medya Savunma Alanları'na yönelik saldırıları yürüterek Kürt hareketini tasfiye etmek, değilse de etkili bir darbe vurarak etkisizleştirmek istemektedir. Kürt halkının eşitlik ve özgürlük özlemini boğmayı ve onun bölgesel düzeydeki kazanımlarını yok etmeyi hedefleyen bu saldırganlıkta Türk devleti yalnız değildir. Bütün emperyalistler ve gerici bölge devletleri Türk sermaye iktidarının yanındadır. AKP-MHP faşist iktidarı, emperyalistlerin tam desteğindeki politika ve uygulamalarıyla Kürt halkına köleliği ve imhayı dayatmaya devam ediyor. Dolayısıyla sadece Medya Savunma Alanları değil, Kürdistan'ın tüm parçaları ve tüm parçalarda büyük acı ve bedellerle elde edilen kazanımlar tehdit altındadır. Güney Kürdistan'da kalıcı askeri üsler kurmak ve bu üslerin sayısını artırmak, Rojava'daki fiili Kürt yönetimini tasfiye etmek, şeriatçı çeteler eliyle Batı Kürdis-

tan'ın demografik yapısını değiştirmeye çalışmak da bunun ürünüdür.

ULUSAL DEMOKRATİK KAZANIMLARI SAVUNMAK VE BİRLEŞİK MÜCADELEYİ ÖRGÜTLEMELİK

Sömürgeci Türk sermaye iktidarı, Kürt halkına, hareketine ve kazanımlarına saldırırken Türkiye işçi sınıfını ve emekçi kitlelerini de ırkçı-şoven zehirle sersemletmektedir. Ağır ekonomik krizin sonu gelmeyen faturasına ve büyük sosyal yıkıma, bunaltan işsizlik ve yoksulluğa karşı öfkesi büyüyen işçi-emekçileri denetim altına almanın da bir yoludur bu. Zira Türk işçisi ve emekçisi kudurgan bir şovenizmle zehirlenirse öfkesinin sermaye iktidarına değil, yanlış hedeflere yönlendirilmesi, dizginlenip etkisizleştirilmesi kolaylaşır. Yanı sıra zaten kırıntı haline gelmiş olan demokratik hak ve özgürlüklerin gasp edilmesine "devletin bekası" gerekçesiyle dolu dizgin devam edilir. Bütün bunlara, legal Kürt hareketinin kriminalize edilip tasfiye edilmesi, değilse de kötürümleştirilmesi eşlik eder. HDP'ye yapılan da budur.

Kürt halkının meşru ulusal özgürlük ve eşitlik istemlerinin, Kürdistan'ın bütün parçalarında elde edilen ulusal demokratik kazanımların kararlılıkla savunulması, ilerici ve devrimci güçlerin önünde duran temel sorumluluklardan biridir. Güney Kürdistan'da sürmekte olan askeri hareket örneğinde olduğu gibi, Kürt halkının kazanımlarını gasp etmeye yönelik tüm saldırılara karşı Kürt halkının yanında yer almak, kimsenin kaçamayacağı bir görevdir.

Türkiye işçi sınıfı ve emekçileri, sömürgeci Türk sermaye devletinin kardeş Kürt halkına ve kazanımlarına karşı içerde ve dışarda yürüttüğü kirli imha savaşına karşı mücadele etmelidir. Zira Türk sermaye devletinin Kürt halkına karşı elde edeceği "başarı", Türkiye işçi sınıfı ve emekçi kitleler üzerindeki sınıfsal kölelik zincirlerine yeni halkalar ekleyecektir. Baskıdan, sömürden, horlanma ve aşağılanmadan, işsizlik, yoksulluk ve açlık kabusundan kurtulmanın yolu, ezilen ve sömürülen işçi ve emekçiler ile ulusal kölelik koşulları altında tutulan kardeş Kürt halkının Türk sermaye iktidarına ve emperyalizme karşı birleşik devrimci mücadelesinden geçmektedir.

Aşı programında turizm önceliği

Türkiye'yi 1 Haziran'da açılmak istenen turizm sezonuna hazırlamak için AKP-MHP iktidarı hummalı bir çalışma yürütüyor. Bu çerçevede koronavirüs tedbirleri ve aşı programı turizm odaklı güncelleniyor. 29 Nisan'da açıklanan 17 günlük kısmi kapanma da hazırlığın bir parçasını oluşturuyor. Öncesinde turizm sektörü çalışanları aşılamada öncelik sıralarına eklenmiş ve nisan ayında tam teşekküllü aşılamaya başlatılmıştı. Turizm ve Kültür Bakanlığı ile Sağlık Bakanlığı bu açıdan tam bir işbirliği içerisinde çalışıyorlar.

Geçen sene, turizm sektörünün talebi üzerine YKS'nin ikinci kez değiştirilip temmuz ayından hazirana alındığı hatırlanacaktır. Toplumun değil, sermayenin çıkarlarına dayalı bu işleyiş benzer skandallara her gün bir yenisini ekliyor.

Dışişleri Bakanının "Turistin görebileceği herkesi aşılayacağız" açıklaması da skandallardan biri oldu. Bu açıklama esasen sermayedarların "turizm çalışanlarının aşılanmasının 'pazarlama' metoduyla tüm dünyaya duyurulması" çağrısının gereğini yerine getirmek anlamına geliyor. Çavuşoğlu bu pazarlama talebinin kendine biçtiği görev doğrultusunda ülkelerle döviz odaklı aşı diplomasisine ve "güvenli turizm programı" tanımlarına başladı. Yakın süreçte gittiği Almanya'da "Tüm turizm çalışanları, otellerde restoranlarda çalışanlar, şoförler, havaalanlarında çalışanlar, tur rehberleri de dahil turistin görebileceği herkesi mayıs sonuna kadar aşılayacağız", "aşılama konusunda özellikle turizm bölgelerine ağırlık verdik" sözleri, Türkiye'nin pandemideki önceliğinin kâr, alınan tedbirlerin de sermayenin korunmasına dönük olduğunu

bir kez daha gösterdi. Halihazırda 84 milyonluk nüfus içinde ikinci doz aşı olanların %10 sınırında kaldığı Türkiye'de, aşılamada öncelik döviz getirecek turistler dikkate alınarak belirleniyor.

Koronavirüsle mücadeleyi "rakamlara karşı mücadele"ye indirgeyen Türkiye'de, güncel planda Sağlık Bakanı'na düşen misyon ise günlük vaka sayılarının koronavirüs tablosundan tedrici olarak düşürülmesidir. Zira, Turizm Bakanının dediği gibi "30 milyonluk turist hedefinin korunması için 17 Mayıs'tan sonra koronavirüs günlük vaka sayılarının 5.000'in altına inmesi" gerekli. Aşılanan kesimlerin evlere kapatılıp, bulaş merkezlerinin sonuna kadar açık olduğu "tedbirler"le vakaların değil, olsa olsa vaka "sayılarının" düşürüleceği bellidir. Türkiye'nin bu konulardaki icraatları tüm dünya tarafından çoktandır biliniyor zaten.

Toplum sağlığını hiçe sayan, pandemi fırsatçılığını sonuna kadar kullanan AKP iktidarı, doğallığında aşya dirençli varyantların hızla yayıldığı bu süreçte turistlere dönük hiçbir kısıtlamanın olmama-

sında da bir beis görmüyor. İngiltere'nin kırmızı listeye aldığı ülkelerden gelenlere yönelik zorunlu karantina koşulları biliniyor. Oldukça pahalı olan bu koşulları yerine getiremeyenler, özellikle Bangladeş, Pakistan ve Hindistan'dan gelenler, çareyi hem İngiltere'nin kırmızı listeye almadığı hem de kısıtlamalardan muaf tuttuğu Türkiye'ye gelmekte bulmuşlardı. Zorunlu karantina koşulları böylelikle Türkiye'de ucuz tatile dönüşmüş oluyordu. (İngiltere yakın zamanda Türkiye'yi kırmızı listeye aldı.) Bunun ilerleyen zamanlarda ülkede Hindistan varyantlarının yayılmasına neden olacağı muhtemel.

Döviz için her şeyi mubah gören bu anlayış, aynı şekilde içeride sözde kapanma ilan ederken, yurtdışından gelenlere PCR testi zorunluluğunu da kaldırıyor. Serbestlik tanımak ya da kapanma tedbiri uygulamak fark etmiyor, kapitalist işleyişte her ikisi de kâr odaklı planlanıyor.

Türkiye'nin turizm odaklı pandemi ve aşı programı kapitalist dünyanın her yerindeki benzer yaklaşımların bir ör-

neğini oluşturuyor. Maldivler'de Turizm Bakanı sektörü canlandırmak amaçlı "3V turizm" (Visit-Vaccinate-Vacation: Ziyaret-Aşılama-Tatil) programıyla ülkeye gelen turistlere aşı yapılacağını ilan ediyor. Aşılamada oranının düşük seyrettiği İtalya'da Procida adası aşılamada önceliğe alınarak, "covidsiz ada" örnekleriyle turistlere çağrıda bulunuluyor. Tur şirketleri, aşya erişimi kolay olan ülkelere aşı turları düzenliyor vb...

Toplam dünya tablosunda bir yanda virüssüz, VIP adalar, turistlerin göreceği herkesin aşılı olduğu tatil beldeleri, bir tarafta bırakalım Covid aşısı olmayı, nüfusun üçte birinden fazlasının temiz suya erişemediği kıtalar var. Eşitsizlik ve kâr üzerine kurulu kapitalist dünya düzeninde Covid-19, yerleştiği merkezlerin yanında kendine yeni konaklar bulmaya ve çeşitlenerek yol almaya kolaylıkla devam ediyor. Kapitalist dünyanın aşılama programında da temel motivasyonun "kâr, daha fazla kar" olduğu bir kez daha görülüyor.

Söylemde ikiyüzlü, uygulamada çifte standartçı

AKP-MHP iktidarının "tam kapanma", pandemi, Filistin gündemlerine dair politikalarına kelimenin gerçek anlamıyla ikiyüzlülük hakim.

İktidar, tam bir riyakarlık abidesi olduğunu en son örnek olarak Filistin sorununda ortaya koyuyor. Siyonist İsrail'in Filistin halkına saldırıları üzerine kınama açıklamaları eksik olmazken ne ekonomik ne de siyasi ilişkilerde her-

hangi bir değişikliğe gidildi. Her şey İsrail'in kınanmasından önce nasılsa, olduğu gibi sürüyor.

Bu arada İsrail'i protesto eden eylemler örgütleniyor. Eyleme katılanların orada bulunma nedenleri üzerine yorum yapmak gereksiz. Muhakkak İsrail'in yaptığı katliamı samimiyetle protesto etmek için orada olanlar da vardır içlerinde.

Burada asıl dikkat çekici şey, uygulamadaki çifte standarttır. 1 Mayıs'ta "tam kapanma" bahanesiyle devrimcilere, ilericilere saldıran polis, İsrail'i kınama eylemlerine katılanlara adeta yol gösterdi ve korumalık yaptı. Saldırı ve işkence görüntüleri olmadığı gibi, eyleme katılanlara para cezası da kesilmeyecek.

Adana Demirspor ve Giresunspor'un Süper Lig'e geçiş kutlamalarında da

benzer görüntüler yansıdı.

Elbette çifte standardın ortadan kalkmasının yolu bu etkinliklere saldırılması değildir, olamaz. Keza 1 Mayıs'ta alanlara çıkan ya da hakları için eylem yapanlara saldırılmamasını beklemek gibi hayali bir iyimserliğe de gerek yok.

Fakat sermaye devletinin dümen koltuğunda oturan AKP-MHP iktidarının söylemde ikiyüzlülüğünü, uygulamada çifte standartçılığını asla gözden kaçırmamak gerekiyor.

H. ORTAKÇI

“Büyüyen” Türkiye, derinleşen yoksulluk

Dünya Bankası'nın Nisan 2021 yılında yayınladığı raporda- 2020 yılında dünya ekonomisinin %4,3 küçüldüğü- Türkiye ekonomisinin ise %1,8 büyüdüğü belirtiliyor. Raporda G20 ülkeleri içinde Türkiye'nin Çin ile birlikte kişi başına düşen milli gelirini artırdığı yer alıyor.

Aynı raporda Türkiye'de yoksulluğun arttığı altı çiziliyor. Ortaya konulan tabloda Türkiye'de servet ve sefalet arasındaki uçurumun derinleştiği görülüyor. İşçi ve emekçiler gündelik yaşamlarında bu uçurumun ne kadar derinleştiğini her gün yaşayarak görüyorlar. Toplumun geniş kesimlerinin yıkımı uğruna gerçekleştirilen büyüme ise sermaye çevrelerinin servetlerinin katlanmasından başka bir şey ifade etmiyor.

SERMAYEYE HİZMETTE SINIR TANIMAYAN İKTİDAR

Sermayenin demir yumruğu AKP iktidarı, salgını fırsata çevirerek, işçi ve emekçilerin çalışma ve yaşam koşullarını ağırlaştırıcı uygulamaları peyderpey hayata geçirdi. Aynı zamanda bütün kamu fonlarını sermaye çevrelerine peşkeş çekti. Önlem adı altında sermayedarların kârlarından zarar etmemesini sağlayacak, hatta artıracak uygulamalar devre-

ye sokuldu. İşçiler fabrikalarda ölümlerle burun buruna çalışırken, sermayedarlar ardi ardına büyüme rakamları açıkladılar. Bu rakamlar toplumun geniş kesimlerinin prangalarının kalınlaştırılması ve yoksulluğun daha da derinleşmesinden başka bir anlam taşıyor.

“Tam kapanma” adına devreye sokulan uygulamalar ve iktidar sahiplerinin yaptığı açıklamalar toplumun geniş kesimlerinin onlar için hiçbir önemi olmadığını bir kere daha gösterdi. Tayip Erdoğan, Mevlüt Çavuşoğlu ve diğer iktidar yetkilileri açıklamalarında tek dertlerinin sermaye çevrelerinin çıkarlarını korumak ve artırmak olduğunu her fırsatta ifade ediyorlar. Bir bütün olarak Türkiye sermayesi 2020 yılında ve 2021 yılının ilk çeyreğinde ciddi büyüme rakamlarına ulaşmış durumda. Sermaye çevreleri içinde AKP iktidarı ile doğrudan bağı olan klik ise devlet ihaleleri, rant, talan vb.den aldıkları payla büyümede aslan payını alan kesimler arasında yer alıyor.

ÇALIŞMA ŞARTLARI AĞIRLAŞIYOR, YOKSULLUK DERİNLEŞİYOR

Sermaye iktidarı AKP, pandemiye fırsata çevirerek, yaşanan krizin faturasını kolayca işçi ve emekçilerin sırtına

yükledi. Hayat pahalılığı artarken, işçi ve emekçilerin ücretleri eridi. Dahası geçmişte kazanılmış bir dizi hak bir bir gasp edildi. Çalışma hayatı ve toplumsal yaşam 2020 öncesine göre daha ciddi sorunlar yumağı ile karşı karşıya bırakıldı. İşsizlik ve enflasyon rakamları sürekli olarak arttı. Resmi kurumlar işsizlik ve enflasyon rakamlarını düşük göstermek için dünyada eşi benzeri görülmemiş sahtekârlıkları devreye sokuyorlar. Aşağı çekilmiş hali ile bile işsizlik ve enflasyon rakamları bir hayli yüksek çıkıyor. Resmi kurumların açıkladığı rakamlarla çarşı-pazar arasında ise ciddi bir uçurum göze çarpıyor. Tüm bu sorunlara, burjuva hukuk ve yasaları ayaklar altına alınarak hayata geçirilen baskı ve zorbalık da eklenince, Türkiye yerli ve yabancı sermaye için yüksek karlar elde edilen bir sömürü cenneti, işçi ve emekçiler içinse toplama kampı görünümünü sunuyor.

TOPLUMSAL ÖFKE ARTIYOR

Dünya bankası ve IMF'nin açıkladığı rakamlar ile sermaye sahiplerinin büyüme oranları, Türkiye'de servet ve sefalet

arasındaki uçurumun son birkaç yılda katlandığını gösteriyor. Rakamların gösterdiği bir başka şey ise sermayenin belli ellerde toplandığı ve ara katmanlardan epeyce bir kesimin yoksullar kervanına katıldığıdır.

Servet-sefalet kutuplaşması bir yandan da toplumsal hoşnutsuzluğu derinleştirmektedir. İktidar sahipleri ve sermayedarlar bu gerçekliği gördükleri için toplumun geniş kesimleri üzerindeki baskı ve zorbalığı artırıyorlar. Buna rağmen toplumun biriken öfkesinin farklı biçimlerde dışa vurmasını engelleyemiyorlar. Servet ve sefalet arasındaki uçurumun her geçen gün artması daha güçlü toplumsal patlamaları kaçınılmaz kılıyor.

Dünya Bankası raporu bu gerçekliği gördüğü için sermaye iktidarına çeşitli nasihatlerde bulunuyor. İşçi sınıfı ve emekçiler de emperyalist-kapitalist dünya sistemine hizmette sınır tanımayan bu kurumların raporlarından kendi paylarına düşen sonucu çıkarmalı, sınıfsız-sömürsüz bir dünya mücadelesini büyütme için kolları sıvamalıdır.

İçki yasağı kalıcılaştırılmaya çalışılıyor!

AKP-MHP iktidarı pandemi döneminde sermayenin çıkarlarını gözeterek bir dizi uygulamayı devreye soktu. Kısa çalışma ödeneği ile milyonlar açlığa mahkûm edildi. İşten çıkartmak yasak dendi, ancak Kod-29'la tazminatsız işten atmanın önü açıldı... Diğer yandan pandemi önlemi adı altında bir dizi akıl dışı uygulama devreye sokuldu. Bu sözde önlemlere göre ticari amaçlı el ilanı dağıtmak, stiker vb. yapmak koronanın bulaşmasına sebep olmazken, 1 Mayıs çağrılı afiş asmak, bildiri dağıtmak vb. koronanın yayılmasına sebep “olabilmektedir”. 1 Mayıs'ın ön günlerinde ve 1 Mayıs günü direnen işçilerin, ilerici-devrimci güçlerin sokağa çıkması, eylem yapması yasak olurken AKP yandaş toplulukların İsrail konsolosluğu önünde eylem yapması sorun olmamaktadır.

Tüm fabrikalar-işyerleri çalışırken 17 günlük sözde “tam kapanma” ilan etmenin ya da “tam kapanma”dan önce uygulanan 19.00 yasağının koronaya karşı

önlem olmadığını bir çok bilim insanı, meslek örgütü açıklarken, iktidar bu uygulamaların “etkili korona önlemleri” olduğunu iddia etmektedir. Bu akıl dışı uygulamaların en çok tartışılanlarından bir tanesi de pandemi önlemi adı altında alkollü işçi satışının yasaklanmasıdır. Gündeme gelen son torba yasa tasarısı ile içki yasaklarının farklı bir boyuta taşınmaya çalışıldığı görülmektedir.

Tek adam rejimi pandemi bahanesiyle baskıcı-gerici politikalarını bir bir hayata geçirirken bir yandan da bu uygulamaları kalıcılaştırmak için adımlar atmaya devam etmektedir. Bu adımlardan bir tanesi de içki satışı yasağını kalıcı hale getirecek torba yasa teklifidir. Bayram tatilinden sonra meclis gündemine gelmesi beklenen torba yasa kapsamında içkili yerlerle ilgili “sorun alanı”

tanımı yapılmakta, geç saatlere kadar çalışmalarının yörenin huzurunu bozduğu iddia edilmekte, “çözüm” adı altında bir dizi kısıtlama sunulmaktadır. Bu kapsamda içkili işyeri açılmasından çalışma saatlerinin belirlenmesine kadar bir dizi uygulamada valiliklere ve kolluk güçlerine yetki verileceği anlaşılmaktadır.

AKP-MHP iktidarının hem sözde pandemi önlemleri hem de alkollü içki satışıyla ilgili torba yasa teklifiyle kendi yaşam tarzını tüm topluma dayattığı görülmektedir. Akşam sokağa çıkmanın, içki satışının yasaklanması akla şeriat kanunlarını getirmektedir. Bu uygulamaları gerici politikaların başka bir boyutu olan kadın düşmanı politikalar tamamlamaktadır. Tek adam rejiminin şefi pandemi günlerinde bir gece yarısı kararnamesine imza atarak İstanbul

Sözleşmesi'nden çekilmiştir.

Her yanından çatırdayan AKP-MHP iktidarının ayakta kalmak için pandeminin ve krizin faturasını işçi ve emekçilere kesmekten, sömürü politikalarını hayata geçirmekten başka bir çıkar yolu bulunmamaktadır. Sermaye sahipleri pandemi koşullarında kârlarına kâr katarken işsizliğe, açlığa, sefaletle sürüklenen işçi ve emekçilerin payına sömürünün yanında keyfi yasaklar, akıl dışı uygulamalar, baskı ve gerici politikalar düşmektedir. İşçi ve emekçilerden düşünmeden, sorgulamadan köle gibi çalışması beklenmektedir. İşçi-emekçiler köle kamplarını andıran koşullarda ölümlerle burun buruna çalışmaya zorlanırken bir de bilimsellikten uzak uygulamalarla, keyfi yasaklarla ve gericilikle boğuşmaktadır. İşçi ve emekçilerin sömürü zincirlerini kırmak, üzerlerine giydirilmek istenen deli gömleğini parçalamak için mücadele etmekten başka bir seçeneği bulunmamaktadır.

İntiharlardaki artış çürümüş düzenin eseridir

"İki çocuk babası Adem Yarıcı, 'Çocuklarım aç, iş istiyorum anlamıyor musunuz?' diyerek, Hatay Valiliği önünde kendini yaktı."

"Kocaeli'nin Gebze ilçesinde dış cephe işi yapan 39 yaşındaki 3 çocuk babası Levent Akar'ın yüklü miktarda borcu olduğu ve borçlarını ödeyemediği için işyerinde hayatına son verdi."

"Çorlu'da günlük yevmiye ile çalışan ve salgın dönemi işsiz kalarak borçlarını ödeyemeyen Muhammed Bedir yaşamına son verdi."

"Samsun'un Canik ilçesi Kuzeyyıldızı Mahallesi Çiftlik Caddesi üzerinde 45 yaşındaki M.İ, eline iş-aş yazarak kendini astı."

Liste bu şekilde uzayıp gidiyor.

Ekonomik kriz günden güne derinleşirken, geçim sıkıntısı çeken emekçilerin sayısı da hızla artıyor. Kapitalist sistemin yapısal krizinin faturasını her defasında işsizlikle, düşük ücretle, güvencesizlikle, hayat pahalılığıyla, geleceksizlikle ödeyen emekçiler, büyüyen sorunlar yumağı karşısında çaresizliğe kapılabiliyorlar. Derinleşen yoksulluğun ve gelecek kaygısının en dramatik dışa vurumu ise "intihar" edenlerin sayısındaki artıştır. Süregelen ekonomik-sosyal krizin üzerine binen pandeminin de ağırlığı altında ezilen işçi ve emekçilerin yaşamı iyice kabaşa dönüşmüştür. Son bir yılda pandemiyle baş başa bırakılan ve açlığa terk edilen emekçilerin intihar eğilimi çoğalmasının gerisinde bu olgu yatmaktadır.

İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Meclisi'nin verilerine göre 2001 krizinden sonraki 2002 yılında 327, 2003 yılında da 385

kişi intihar etmiştir. Sonraki yıllarda düşme eğilimi gösteren intihar sayısı, 2008 atağa geçin ekonomik krizle beraber tekrar yükselmeye başlamıştır. 2008'de 289 kişi, 2009'da 318 kişi geçim zorluğundan dolayı intihar etmiştir. Son üç yıl incelendiğinde ise 2017'de 232 kişinin, 2018'de 245 kişinin ve ekonomik krizin etkisinin hissedilmeye başlandığı 2019'da ise 321 kişinin geçim zorluğu yüzünden intihar ettiği görülmektedir. Ayrıca sadece işyeri içinde ve/veya işe bağlı olarak intihar edenlerin sayısının 2020'nin ilk 8 ayında 54 kişi olduğu tespit edilmiştir. Bu veriler de göstermektedir ki intiharların çoğunluğu, mevcut sömürü ve zorbalık düzeninin getirdiği yüklerden kaynaklanmaktadır.

Krize, sömürüye, çeteleşmeye, yağmaya ve zorbalığa karşı toplumsal bir hareket gelişmediği koşullarda, gerici-faşist rejimin emek ve insan düşmanı icraatları her yıl artarak, bir kâbus gibi ülkenin üzerine çökmektedir. Kapitalist ekonomik

bunalımın işçi ve emekçileri en yaşamsal gereksinimlerini bile karşılayamayacak hale getirmesini ve onların tükenmişliğe sürüklenmesini umursamayan AKP-MHP iktidarı, böyle bir sorun yokmuş gibi davranmaktadır. Rejimin sözcüleri, intiharların ekonomik sebeplerden değil de psikolojik sebeplerden kaynaklandığını söyleyerek, doğrudan veya dolaylı vebalini taşıdıkları intiharlar konusunda kendilerini aklamaya çalışmaktadırlar.

Son olarak Konya Milletvekili Ahmet Sorgun, son zamanlarda medyaya sıklıkla yansıyan intiharlar hakkında rezilce açıklamalarda bulundu: "Hiç birimizin şartları eskisi gibi değil. Bazen biri çıkıyor köprüye, çatıya falan yüzde 90'ının daha sonra eşiyile problemleri olduğu ortaya çıkıyor. Bunlar toplumun güvenini sarsar." Açılıktan intihar edenlerin çıkan haberlerini yalanlayan Sorgun, daha önce de yaptığı açıklamada ülkede ekonomik kriz diye bir şey olmadığını iddia etmişti. Milyonlarca insanı açlığa ve ölüme terk eden bu zihniyet, yaptığı gerçek dışı

açıklamalarla toz pembe bir tablo çizmeye çalışmaktadır. İktidar temsilcilerinin ve yandaşlarının asıl dertleri emekçiler üzerinde tepinerek kurdukları lüks ve şatafatlarını kaybetmemektir. O nedenle toplum nezdinde gerici-faşist rejime "güveni sarsacak", onu "itibarsızlaştıracak" haberlere tahammül etmeyerek, saldırı-ganlaşmaktadırlar. Her defasında yalan ve demagojilere sarılarak, çürümüş ve topluma zehir saçan rejimi sürdürmenin derdindedirler.

UMUT MÜCADELEDE!

Din istismarcısı gerici iktidarın etrafa saçtığı zehrin panzehri ise yaratılacak toplumsal hareketliliklerdir. Umutsuzluğa karşı umudu büyütme, yalnızlığa ve çaresizliğe karşı yanındaki sınıf dostuna güvenip, ona sırtını dayamak ve mücadeleye adım atmak, yaşanan sorunların çözümü için ilk halkayı oluşturmaktadır. İşçi ve emekçiler buldukları her yerde ne zaman ki zorbalığa ve sömürüye karşı örgütlü mücadeleyi yükseltmeye başlarsa, içine düştükleri karabasandan işte ancak o zaman kurtulurlar. Günlerdir oradaki hükümetin dayattığı sefalet koşullarını kabul etmeyerek katledilmeyi göze alarak alanları dolduran Kolombiyalı emekçiler, gençler, kadınlar, "Açlığımız, acımız ve hükümetin bu ülkeyi yok edeceğine dair korkumuz, koronavirüs korkumuzdan daha büyük." demektedir. Türkiye'de de açlığın ve acıların hayatları yok etmesine artık izin verilmemeli, işçi ve emekçiler tıpkı Kolombiyalı sınıf kardeşlerinin seçtiği yoldan ilerlemelidirler.

N. KAYA

DİSK-AR, TÜİK'in yayımladığı Mart ayı işgücü istatistiklerinin ardından, aynı aya ilişkin "İşsizlik ve İstihdamın Görünümü" raporunu açıkladı.

Dar tanımlı işsizlik oranının yüzde 13,1'e "düştüğü" öne çıkarılan TÜİK raporunun aksine DİSK-AR, işsizlikte artış eğiliminin sürdüğünü vurguladı. TÜİK'in "atıl işgücü" diye tanımladığı işsizlik verileri üzerinden geniş tanımlı işsizlik oranının yüzde 25,8 olduğunun altını çizen DİSK-AR, aynı biçimde geniş tanımlı işsiz sayısının da 9 milyon 204 bin olduğuna dikkat çekti. Raporun özetinde "Hem dar hem geniş tanımlı işsizlikte artış de-

TÜİK işsizlik oranını yine düşürdü

vam ediyor" vurgusu yapıldı.

Ayrıca TÜİK verilerine dair "İstihdamda açıklanan artışlar tartışmalı" vurgusu yapan DİSK-AR, istihdamda gözükmeyen salgın nedeniyle çalışmayanların verileri dahil edilmediğine de değinerek şu açıklamayı yaptı:

"TÜİK'e göre istihdamda Mart 2020'den Mart 2021'e 1 milyon 726 bin kişilik artış yaşandı. Diğer bir ifadeyle 1,7 milyon kişiye yeni iş yaratıldı. Ancak bunun salgın koşullarında nasıl gerçek-

leştiği ve istihdamın nasıl olup da salgın öncesi düzeye yaklaştığı belirsiz. TÜİK istihdamda olup işbaşında olmayanların sayısını açıklamadığı için gerçekte kaç kişinin fiilen çalıştığı, kaç kişinin istihdamda görüldüğü halde çalışmadığı bilinmiyor. Öte yandan, İŞKUR verileri ile TÜİK verileri arasında büyük bir uyumsuzluk var. Bir yandan çalışmayıp İŞKUR desteği alanların sayısı 1 milyon 834 bin artarken öte yandan istihdamın 1 milyon 726 bin artması tuhaf ve izaha

muhtaç bir çelişki olarak duruyor."

DİSK-AR raporunun özet bulguları şöyle sıralandı:

"-Salgın işsizliği artırmaya devam ediyor.

-Kadın işsizliği salgında daha yüksek seyrediyor.

-Kadınlarda geniş tanımlı işsizlik oranı yüzde 34!

-Dar ve geniş işsizlik arasındaki fark büyük.

-Genç işsizliği yüzde 25!

-Genç kadın işsizliği yüzde 30'un üzerinde!

-İstihdam verileri izahata muhtaç!"

Gerici-faşist iktidarın korku genelgesi

Geçtiğimiz günlerde sermaye iktidarı, kitle eylemlerinde ve hak arama mücadelelerinde yaşanan polis terörünün, işkence ve zorbalığın teşhir edilmesini engelleyebilmek için harekete geçti. Emniyet Genel Müdürlüğüne bir genelge yayınlandı. Genelgede eylemlerde ses ve görüntü alınması yasaklanırken, polislerin kaydedilmesinin engellenmesi ve bunu yapan kişiler hakkında adli yaptırımlar uygulanması istendi.

Kamuoyunda büyük tepkiyle karşılanan genelge basın ve ifade özgürlüğüne açık bir saldırı olduğu gibi, düzenin mevcut hukukuna dahi aykırıdır. Gerici-faşist iktidarın duyduğu büyük korkunun doğrudan bir ürünüdür. Basın emekçileri bu genelgeyi tanımayacaklarını belirtip geri çekilmesini isterken, onlarca baro ve hukuk örgütü genelgenin hukuksuzluğuna işaret edip iptali için dava açtı.

Elbette ki söz konusu genelgenin şaşırtıcı bir yanı yok. Çünkü sermaye iktidarı halihazırda burjuva hukukunu bile kendi lehine kullanmadığı takdirde ayaklar altına alıyor. Devrimci, ilerici, muhalif basına her fırsatta saldırıyor. Geçtiğimiz günlerde TGS'nin Dünya Basın Özgürlü-

ğü Günü vesilesi ile yayınladığı rapor ve Uluslararası Sınır Tanımayan Gazeteciler (RSF) örgütünün dünyadaki 180 ülkenin basın özgürlüğü karnesi bunun özetini oluşturuyor. RSF'nin hazırladığı raporda, 2021 Dünya Basın Özgürlüğü Endeksi'ne göre Türkiye, 153. sırada yer alıyor. Muhalif, devrimci ve ilerici gazeteciler "tek adam rejimi"nin zindanlarına dolduruluyor. Söz konusu genelgenin ve yanı sıra birçok faşist baskı ve zorbalık uygulamasının nihayetinde tek bir amacı var. O da çürümeye yüz tutmuş AKP-MHP iktidarını ve sefil çıkarlarını korumak, çöküşünü engellemektir.

Gerici-faşist iktidarın çöküş korkusu uzun süredir biliniyor ve pek çok somut örnekte görülüyor. Gezi Direnişi ile başlayan ve her toplumsal hareketlilikte hortlayan bu korku, daha geçtiğimiz aylarda gençliğin Boğaziçi Direnişi çıkışında, kadınların İstanbul Sözleşmesi'nin iptalinde sokaklara inmesi gibi süreçlerde çok net bir şekilde görüldü. Sermaye devleti bu süreçte ev baskınları, gözaltı ve tutuklama saldırılarını gerçekleştirdi. Sokak eylemlerine azgın ve pervasız bir şekilde saldırdı. Açıkta saldıramadığı eylem-

ler sonrasında bile (8 Mart eylemleri, Newroz mitingleri vb. gibi) ev baskınlarını ve soruşturmaları devreye soktu. Dahası sokaklarda, fabrika önlerinde irili ufaklı, en basit hak arama eylemleri dahi sermaye devletinin keyfi yasaklamaları ve azgınca saldırısı ile karşılaştı. Bu süreçlerde yaşanan devlet terörü, polis işkencesi, insanlık onuruna aykırı dayatmalar toplumda bir öfke uyandırdı.

"Tek adam rejimi"nin meşruiyetini yitirdiği, işçi ve emekçilerde, gençlikte ve kadınlarda büyük bir öfkeyi mayaladığı gün gibi ortadadır. Söz konusu genelge de baskı ve zor aygıtları ile bu çürümüş ve çökmekte olan rejimi bir gün daha ayakta tutabilme çabasının ürünüdür.

Pandeminin daha da ağırlaştırdığı sömürü koşulları altında işçi sınıfı, iradeleri yok sayılan Kürt halkı, eğitim hakları gasp edilen gençlik, artan kadın cinayetleri,

taciz ve tecavüze karşı kadınlar toplumsal mücadelenin en diri dinamikleri olarak sık sık harekete geçmektedirler. Genelgenin tam da böylesi bir dönemde, 1 Mayıs öncesi yayınlanması dahi tesadüfi değil. Bu dinamiklerin 1 Mayıs'ta birleşmesi, sokakları-meydanları doldurabilecek olmasının yarattığı korku sermaye iktidarını bu sefil genelgeyi yayınlamaya mecbur bırakmıştır. Fakat çürümüş bir rejimin faşist baskı ve zorbalıkla sonsuza kadar ayakta tutulamayacağı açıktır.

Tüm toplumun geleceksizliğe mahkum edildiği, sömürünün, işsizliğin, açlığın ve yoksulluğun arttığı, yaşamın çekilmez hale getirildiği bir dönemden geçiyoruz. Sermaye diktatörlüğünün geleceğimize, hak ve özgürlüklerimize yönelik bu saldırılarını ancak birleşik, kitlesel, militan bir mücadele ile püskürtülebiliriz.

Çürümüş tek adam rejiminin kokuşmuş yansımaları

Tek adam rejiminin çürümüşlüğü artık sayısız örnek üzerinden dışa vuruyor. Yapılan yolsuzluklar, işe alımlarda gerçekleştirilen "torpiller" vb. birçok örnek verilebilir. Hem de kanıtlanmış, belgelenmiş bir şekilde... Pandemiyle birlikte bu çürümüşlük, daha fazla gün yüzüne çıkmıştır. Sağlık sisteminde yaşanan kaos, yandaşlara aşıda öncelik tanınması ya da eğitim sisteminde yaşanan sorunlar başlı başına çürümüşlüğün birer yansımasıdır.

Faşist tek adam rejiminin çürümüşlüğü'nün bir de içteki boyutları var. Devlette ne kadar çok "yararlı" hizmet edilirse, o kadar yüksek mevkilere terfi ettirilen bir sistemdeyiz. Damadın Maliye Bakanı yapıldığı, kızın baş danışmanlardan biri olduğu, tanıdıkların ise rektör vb. mevkilere kapağı attığı bir rejimdir Türkiye'deki. İçteki bu çürümüşlüğe, burun direklerini kıran kokuşmaya ayna tutacak son örneklerden biri Ruhsar Pekcan

vakasıdır.

Ruhsar Pekcan, Erdoğan tarafından 9 Temmuz 2018 tarihinde Gümrük ve Ticaret Bakanı olarak atanmıştı. Ancak Pekcan'ın gümrükten vergisiz mal geçirdiği haberlerinin ortaya çıkmasıyla birlikte, yine Erdoğan tarafından 21 Nisan 2021'de görevden alındı. Aslında görev ve getirilmeden önce ve görev süresi boyunca da yaptığı yolsuzluklar devlet tarafından biliniyordu. Ruhsar Pekcan'ın icraatlarını, birçok vesileyle gazeteciler belgelerle ortaya koymuştu. *Oda TV*, Bakanın kendi şirketinden dezenfektan almasını ortaya çıkarmıştı. *Sözcü* gazetesinden Çiğdem Toker, Bakan Pekcan'ın mühendislik şirketine sağlanan ayrıcalıkları yazmıştı. Serpil Yılmaz, Gümrükler Genel Müdürlüğü Özel Bürosu'nun, Pekcan bakan olmadan 20 ay önce, kendi birimlerini Pekcan konusunda uyardığını ortaya çıkarmıştı. İsmail Saymaz ise, Pekcan'ın "*Emine Erdoğan'ın yakı-*

nıyım" diyerek gümrüklerden vergi ödemeden geçmeye çalışacağı uyarısının belgesini yayımlamıştı. Aynı zamanda Emine Erdoğan'ın o dönemki özel kalem müdürüyle konuşarak süreci de doğrulamıştı. Bu örnekler dahi devletin, işin içinde olduğunun ya da yapılanlara göz yumulduğunun kanıtıdır.

Ruhsar Pekcan henüz bakan olmadan önce, 2 Kasım 2016 tarihinde, Pekcan'ın yaptığı yolsuzluklar hakkında dönemin Ticaret Bakanı'nın özel kalemi uyarılmıştı. Bu istihbaratın iletilmesinin ardından, 4 Kasım'da, Bakanlığın Özel Bürosu'ndan Ticaret Bakanlığı'na, "*Emine Erdoğan'ın adını kullanarak vergisiz mal çekmeye çalışan Ruhsar Pekcan*" uyarısı gitti. "*Dikkatli olun*" bilginin gönderildiği bürokrat takımından 19 Gümrük Bölge Müdürü'ne ve konunun ayrıca üç bürokratin da bilgisine sunulduğu biliniyor. Bunlar bilinmesine ve istihbarat iletilmesine rağmen, Ruhsar

Pekcan 2018 tarihinde Ticaret Bakanı olarak atandı. Atandığında ilk yaptığı icraat ise, kendisinin yaptığı yolsuzluklara karşı "Dikkatli olun" uyarısının yapıldığı o 19 Gümrük Bölge Müdürü'nün görev yerlerini ya da o bölge müdürlüklerinin yapısını değiştirmek oldu.

Bugün en basit bir memur olabilmek için dahi birçok soruşturmaya maruz kalınıyor. Ancak tek adam rejiminde bir bakan olabilmek için başarılı bir sahtekar olmak ve devlete "yararlı" hizmetler sunmak yeterlidir.

Bir yanda onuruyla, alinteriyle çalışan ve ancak kırıntı bir ücretle geçinmeye çalışan milyonlarca işçi gerçekliği varken, diğer yanda o alinterini, emekleri gasp ederek her türlü yolsuzluğa adları karışan burjuva kesim var. Tek adam rejiminin çürümüşlüğü, her alandan yansıyor. Bu çürümüşlüğü kökünden söküp atmak ise, bugün devrimci bir partinin öncülüğünde işçi ve emekçiler başta olmak üzere toplumun tüm ezilen kesimlerinin birleşik, örgütlü bir mücadeleyi yükseltmesiyle mümkündür.

İkizdere'de devlet-yandaş işbirliği ile talan

Rize'nin İyidere ilçesinde yapılmak istenen lojistik limanı projesinin ihalesi, 2020 Eylül ayında, 1 milyar 370 milyon TL'ye, AKP ile yakınlığı ile bilinen Cengiz İnşaat ile Yapı İnşaat ortaklığına verildi. Limanın, deniz doldurularak inşa edileceği duyuruldu. Deniz dolgusu için kullanılacak olan 16 milyona yakın taşın İşkencere Vadisi'nden alınması planlanıyor.

Cengiz İnşaat, limana 5 ve 10 km yakınlarda ruhsatlı taş ocakları bulunduğu halde, 70 km uzaklıktaki vadideki taşları istediğini, bu kaynağın daha iyi olduğunu söylüyor. Cengiz İnşaat'ın Japonya'dan nakliye kredisi aldığı ve bu krediyi doldurmak için İkizdere'ye göz diktiği iddia ediliyor.

Hammaddenin temini için taş ocağı ile bağlantı yoluna isabet eden Cevizlik ve Gürdere köylerindeki 17 adet taşınmazın acele kamulaştırmasını öngören Cumhurbaşkanlığı Kararı, 20 Mart 2021 tarihli *Resmî Gazete*'de yayınlanmıştı. İkizdereliler bu kararın ardından tepkilerini göstermişlerdi.

PROJENİN YARATACAĞI TAHRİBAT

Talan projesi hayata geçerse vadide onlarca ağaç kesilecek, hayvanların yaşam alanları yok olacak, şelale kuruyacak. Köyün doğal su kaynağı ve balıkların stok sahası olan İşkencedere deresi taşla dolacak. Derede yaşayan ve endemik bir tür olan kırmızı benekli alabalıkların yaşam alanı yok olacak. Taş ocağı çalışması suların bulanık akmasına neden olacak, köyü toz altında bırakacak. Köylülerin geçim kaynağı olan tarım ve hayvancılık bitme noktasına gelecek. Projenin yaratacağı tahribat, Cevizlik ve Gürdere köylülerini bölgede yaşayamayacak hale getirecek. Halihazırda patlatılan dinamitler nedeniyle köydeki evlerin duvarları çatlıyor, gürültü kuşları olumsuz etkiliyor.

İKİZDERELİLER DİRENİYOR

Proje gündeme geldiği günden bu yana yöre halkının tepkisini çekiyor. Cengiz İnşaat'a ait iş makinelerinin 21 Nisan'da vadiye girmesiyle de halkın direnişi başladı. İlk günlerde vadiye nöbet tutarak, ağaçlara çıkarak, vadi girişini arı kovanları ile kapatarak makinelerin çalışması engellendi. Çevredeki illerden dayanışma için İkizdere'ye gelenlerle di-

reniş güçlendi. Jandarmanın saldırılarına rağmen direnişini sürdüren İkizdereliler biber gazı ile dağıtılmaya çalışıldı, çok sayıda kişi gözaltına alındı. Sokağa çıkma yasağını ihlal ettikleri gerekçesiyle direnişçilere binlerce liralık para cezaları kesildi.

İkizdereliler arıcılık yaptıkları, çay yetiştirdikleri topraklara taş ocağı yapılmasını kabul etmiyorlar. Hem geçim kaynaklarını hem de doğayı korumak için jandarmanın saldırılarına ve tehditlerine rağmen direniyorlar.

CENGİZ İNŞAAT'A HÜKÜMETTEN TAM DESTEK

Dünyada sayılı vadiler arasında yer alan İşkencedere Vadisi, 254 ekolojik bölge arasında 54. sırada yer alıyor. Dünya mirası ve koruma altında olan vadiye taş ocağı açılması için işletilen sürece yakından bakıldığında, hukuksuzluk tüm açıklığıyla görülebiliyor.

Hükümet ve ranta doymayan yandaş sermayedar Mehmet Cengiz iş birliği ile yürütülen dalaverede yok yok. İyidere Lojistik Limanı ÇED raporunda ilk önce açıkça yeni bir taş ocağı işletmesi kurulmayacağı taahhüt edildi. Bunun üzerine Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı ve Cengiz İnşaat, liman projesi ile 2 adet taş ocağı projesi için birbirinden ayrı projelermiş

gibi ayrı ayrı başvurular yaptılar. Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı açık bir şekilde Cengiz İnşaat adına proje başvurusunda bulundu. Tek ÇED süreci işletilmedi. İhalesi yapılmayan taş ocağının projesinde Cengiz İnşaat'ın personeli yetkili personel olarak gösterildi. Bunun yanı sıra kapasite artışı talebi Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'ndan olumsuz yanıt alınca, Cengiz İnşaat adına bizzat Ulaştırma Bakanlığı Rize Valiliği'ne evrak sundu ve kapasite artışını sağladı. 2 raporda da işin sahibi Ulaştırma Bakanlığı gözüküyor. Bu süreçte Cumhurbaşkanlığı da bir gecede çıkarttığı kararname ile acele kamulaştırma yaparak talan projeye hız verdi.

Zaten Cengiz İnşaat yapmak zorunda kaldığı açıklama ile İkizdere'yi Bakanlığın peşkeş çektiğini de itiraf etti.

İkizdere köylülerinden biri hukuksuzluğunun bir diğer boyutunu şu şekilde ifade ediyor: "Bu proje liman taşı projesi değil, maden projesi. Maden ruhsatı alabilmesi için çıkarttığı rezervin bir kısmını devlete vermesi lazım. Taş ocağı ruhsatıyla madeni çıkartacaklar."

BAKAN'IN YALANLARI

Ulaştırma ve Altyapı Bakanı Adil Karaismailoğlu, yöredikleri ikna etmek için yaptığı toplantıda bölgeden sadece taş alınacağını, zarar gören ağaçların yerine 10 katı dikileceğini öne sürerek, ağaçları

katledeceklerini itiraf etti.

Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı'nın proje dosyasında dere ve dere yatağında herhangi bir şekilde müdahale edilmeyeceğine dair resmi taahhüdü olmasına rağmen şirket yetkilileri, "Biz döktüğümüz malzemeyi derenin içinden almayı taahhüt ettik. Alacağız. 'Böyle eğimli bir arazide dereye taş gitmeyecek' böyle bir mühendislik yok" demekle yetindiler.

Bakan'ın ikna çabalarında başvurduğu yalanlardan bir diğeri de lojistik limanının 8.000 kişiye istihdam sağlayacağıdır. Ancak ÇED raporunda 300 kişiye istihdam sağlanacağı yazıyor.

Gösterişli konvoyu ile direniş alanına gelen Ulaştırma Bakanı Karaismailoğlu, direnen köylüleri hedef alarak "marjinal" ilan etmeyi de ihmal etmedi.

YAŞAM ALANLARI İÇİN MÜCADELEYE!

Rant ve talan üzerine kurulu kapitalizmin varlığının doğa için oluşturduğu tehdit büyüyor. Gürdere ve Cevizlik köylülerinin doğayı koruma mücadelesi ise günlerdir devam ediyor. Onlar jandarma baskısı ve keyfi yasaklara rağmen geçim kaynakları ve yaşam alanları için direnişte kararlılar. Hükümet ve şirketin el birliği ile yürüttüğü bu projenin durdurabilmesi hem sermayeyi hem de sözcülerini karşıya almakla mümkün olacaktır.

İşçi hareketinin dünü, bugünü ve yarını üzerine / 2

12 Eylül yenilgisi, işçi ha

Bahar eylemleri olarak adlandırılan, Türkiye işçi hareketinin en yaygın eylemlilik süreçlerinden biri olan '80 sonrası'nın yeni yükseliş dönemi, son tahlilde kendinden önceki mücadele döneminin ('60-80 arası) deneyim ve birikimlerine dayanıyordu. Bir yanı sıra işçi sınıfının 12 Eylül darbesine verdiği geç kalmış bir tepkiyi de içeriyordu. Ancak ne bahar eylemleri işçi hareketinin 12 Eylül darbesi ile verilen bir aranın ardından kaldığı yerden yoluna devam etmesinin ifadesidir. Ne de sonuçları itibarıyla 12 Eylül, etkisini bir süre sonra yitiren bir siyasal süreç olmuştur.

12 Eylül askeri-faşist darbesi, Türkiye'nin siyasal tarihinin etkileri hala da tam olarak geride bırakılmayan çok önemli bir dönemecidir. Sonuçları itibarıyla onu bu kadar etkili kılan birçok faktör vardır. Darbenin ekonomi-politiğinin dünya kapitalizminin yeni yönelimlerine dayanıyor olması, uyguladığı kısıyıcı baskı ve şiddetin kendinden öncekilerle kıyaslanamayacak düzeye ulaşan boyutları bunların başında sayılabilir.

Fakat onun daha sonraki süreçte de etkili olması sadece bu iki faktörle açıklanamaz. Belki de bunlardan daha önemli olanı, başta işçi hareketi ve devrimci hareket olmak üzere toplumsal muhalefetin darbe karşısında gösterdiği teslimiyet ile bu teslimiyeti içinden çıkılması zor bir cendereye çeviren '89 yılında yaşanan Sovyetler Birliği'nin çöküşüdür.

Bu açıdan bahar eylemlerini, onu doğuran iktisadi-siyasal koşulları, şekillenme biçimini ve yol açtığı sonuçları ele almadan önce, işçi hareketinin 12 Eylül faşizmine teslimiyeti sorununu irdelemek gerekir. Zira, ne olmuştur da onca görkemli görünümüne rağmen işçi hareketi darbeye bu kadar kolay boyun eğmiştir sorusuna verilecek yanıt, bahar eylemlerini, onu doğuran nedenleri ve karşı karşıya kaldığı temel sorunları anlamak açısından da gereklidir.

Ayrıca, 12 Eylül darbesinin toplumda ve işçi sınıfında yol açtığı değişimin kapsamı ne olursa olsun, bunlar bir yerde sonuçtur. Ve son tahlilde işçi hareketinin zayıf düşürülmesi sayesinde uygulanabilirlik kazanmıştır. Dünya kapitalizminin bu dönemde yaşadığı yapısal dönüşüm sürecinin etkileri, sosyalizm düşüncesi ve sınıf mücadelesi anlayışının evrensel

planda yaşadığı prestij kaybı gibi faktörler ise özellikle bahar eylemleri sonrası dönemi etkilemiş, önümüze aşılması gereken yeni temel sorun alanları olarak çıkmıştır. Şimdilik konumuz bahar eylemleri dönemi işçi hareketi olduğuna göre, sorunun bu yönüne '90'lı yıllar ve sonrası ele alınırken değinmek daha yerinde olacaktır.

Bu bölümde işçi hareketinin 12 Eylül karşısında gösterdiği kolay teslimiyetin nedenlerini kendini önceleyen dönemlerle bağlantısı içinde ele almaya çalışacağız. Devamında ise bahar eylemlerini ve işçi hareketinin '80 sonrası "yeniden oluşum" sürecini irdeleyeceğiz. Özellikle bahar eylemlerinin geri çekilmesinin ardından ortaya çıkan sorun alanları ile sınıf hareketinin bugün içinde bulunduğu çıkmaz arasındaki ilişkiyi ve bugüne kadar akan süreç içinde biriken çözüm dinamiklerini ortaya koymaya çalışacağız. Ama önce Türkiye işçi sınıfının genel gelişim seyri ve bu gelişim seyri içinde bahar eylemlerinin yeri konusunda bazı ön hatırlamalarda bulunmak faydalı olacaktır.

İŞÇİ HAREKETİ TARİHİMİZ ÜZERİNE BAZI HATIRLATMALAR

Modern biçimini '60'lı yıllarda almış olsa da, Türkiye işçi hareketinin tarihini Osmanlı'ya kadar uzatmak mümkündür. Bu tarih, birbirini takip eden evrelerden çok araya giren kesintilerin ürünü kopuşlar üzerinden şöyle şekillenmiştir:

Sınıfın nicel darlığına rağmen oldukça diri görünen Osmanlı işçi hareketinden cumhuriyet dönemine pek bir şey kalmaması, Kurtuluş Savaşı ve cumhuriyetin ilk yıllarında yaşanan ivmelenmenin sonraki sürece sınırlı etkisi, 1925 ile 1946 arasında yaşanan uzun suskunluk dönemi, bir anda kendini dışı vuran ancak devletin saldırısı ile "kaybolan" 1946 çıkışı, '46'dan 60'a kadar uzanan eylemlilik açısından kısır dönem, nihayet '60-80 yükselişi ve 12 Eylül'ün yol açtığı büyük kesinti... Sonrasında işçi hareketinin bahar eylemleriyle yeniden ayağa kalkış çabası, eylemlerin geri çekilmesi ve 12 Eylül politikalarının hayata geçirilmesi ne karşı ortaya çıkan önemli mücadele örneklerine rağmen engellenemeyen çözümlü süreci...

Çok parçalı ve kesintili görünen bu tablonun '80 öncesi dönemi (çok özgün koşulların ürünü olarak sonrasına pek bir şey bırakmayan cumhuriyet öncesi bir yana bırakılırsa) temelde iki ana evreden oluşur. Rejimin kendini tahkim etmesinden (1925) ikinci emperyalist savaşın sonuna kadar uzanan süreç, Türkiye işçi sınıfının ilk oluşum sürecidir. Kapitalizmin gelişim düzeyi ve biçimiyle bağlantılı olarak işçi sınıfının toplum içindeki nicel maddi ağırlığı fazlasıyla sınırlıdır. Yer yer ortaya çıkan mücadele örneklerine rağmen eylem gücü ve kapasitesi için de aynı şey geçerlidir. Gerek bu maddi sınırlılığın ürünü gerekse egemen sınıf

politikalarının sonucu olarak, bu ilk oluşum sürecinin, örneğin batıdaki işçi sınıfının gelişim seyri ile karşılaştırıldığında, önemli "özgünlükler" taşıdığı da açıktır. (Türkiye de işçi sınıfının kendine özgü gelişim süreci ve sonuçları için bkz. *Türkiye İşçi Hareketi Tarihinden Kesitler*, Kızıl Bayrak, Sayı:4-5-6)

Türkiye işçi hareketinin esas gelişme ve modern manada oluşum süreci ikinci emperyalist savaş sonrasında yaşanır. Hızlı kapitalistleşme sürecinin sonucu olarak işçi sınıfı nicel planda büyük bir gelişim gösterir. Toplum içindeki maddi ağırlığı artar. İşçi hareketi '60'lı yıllardan itibaren ortaya koyduğu mücadele kapasitesi ile hissedilir bir toplumsal kuvvet haline gelmeye başlar. 12 Mart'ın yol açtığı kısa durgunluk dönemine rağmen gelişimini politik bilinç ve örgütlülük düzeyini ilerleterek sürdürür. Büyük bir atılım ifade eden bu süreç 1978 yılının ortalarına kadar sürer. İşçi sınıfı asıl şekillenmesini bu dönemde yaşar. Büyüyen militan mücadeleler içinde gerçek manada sınıfsal kimlik kazanır. Bu atılımın dinamikleri '50'li yıllarda mayalanmış, '60-80 dönemi onun doğrusal bir uzantısı olmuştur.

Ancak Saraçhane Mitingi'ni bir başlangıç noktası olarak alabileceğimiz 1960-80 yükselişi kendini önceleyen süreçlerden köklü bir kopuşu da ifade eder. Artık ortada maddi toplumsal varlığı ile modern bir işçi sınıfı ve yaşanan sosyal uyanışa paralel olarak gelişen, siyasal

hareketi ve bahar eylemleri

D. Ege

ağırlığı belirgin bir biçimde artan militan bir işçi hareketi vardır. O güne kadar örgütlenme arayışı başta olmak üzere hak ve özgürlükleri kısıtlanan, sorunları kadar sınıfsal varlığı ve kimliği inkar edilen işçi sınıfı, bu dönemde maddi bir sınıf kimliği kazanır ve bilincine vurulan ideolojik-siyasal prangaları aşmaya başlar. Kapitalizmin hızlı gelişimi kadar dünyada ve ülkede yaşanan sol yükseliş de bu süreci kolaylaştırır. Çok kullanılan bir kavramlaştırma ile söylersek, işçi hareketi bu dönemde “kendiliğinden bir sınıf olmaktan kendisi için sınıf” olmaya doğru önemli bir yol kat eder. Zaten 12 Eylül’ün esas hedeflendiği de kat edilen bu yol olmuştur.

‘80 sonrası dönem ise, bugünü de içine alacak şekilde Türkiye işçi sınıfı için yeni bir evreye işaret eder. Bu evrenin özelliklerini ilerde ayrıntılı olarak ele alacağız. Ancak şimdiden altını çizmek gerekir ki, bu evrede gerçekleşen, hareketi ortaya çıkaran taleplerin iktisadi niteliği ve eylem biçimlerinin barındığı bazı pasif öğeler nedeniyle yer yer küçümşenen bahar eylemleri, Türkiye işçi hareketinin ikinci büyük yükseliş dönemidir.

BAHAR EYLEMLERİ İLE İLGİLİ ÖN DEĞİNİMLER

Bahar eylemleri, ‘60-80 dönemi işçi hareketinden çok daha farklı koşullarda, hatta bazı açılardan farklı dinamiklere dayanarak ortaya çıktı. Darbenin işçi hareketinde yol açtığı kesinti 12 Mart gibi olmadı. Hareket kendi mev-

zilerini koruyarak geçici bir suskunluğa bürünüp, sonra yeniden kaldığı yerden yoluna devam edemedi. Askeri darbe, işçi sınıfının onlarca yıl içinde elde ettiği hak ve kazanımlarını gaspetti, biriktirdiği mevzileri dağıttı. İşçi sınıfı ağır iktisadi saldırılar ve baskıcı uygulamalara karşı tekrar meydanlara çıktığında, “bir yeniden başlama” sorunu ile yüz yüze kaldı. Üstelik solun yükseliş dönemi yalnızca ülkede değil evrensel planda da sona ermişti. ‘70’li yıllarda şiddetini hissettiren krize yanıt olarak gündeme getirilen “yeni” ekonomik yönelimler ve buna eşlik siyasal politikalar (neo-liberal saldırı ve dünyada yeni sağın yükselişi) dünya ölçüsünde egemenlik kurmuş ve bunun soldaki ideolojik yansımaları belirginleşmeye başlamıştı. Henüz herkes tarafından açıklıkla kabul edilmese de, Sovyetler Birliği ve Doğu Bloku’nda adım adım işin sonuna doğru geliniyordu. Darbenin şefi Evren’in “eğer darbe olmasaydı uygulanamazdı” dediği iktisadi-sosyal yıkım politikaları işçi sınıfını kendi tarihinin önemli atılımlarından birini yapmaya iten zemini döşerken, sadece ülke değil dünya da yeni bir dönemin eşliğindeydi.

İşçi hareketi bu ağır siyasal konjonktürün dezavantajları içinde ama güçlü bir iç dinamizmle sömürü ve baskı rejimine karşı harekete geçerken, geçmiş birikimlerinden şu veya bu ölçüde şüphesiz faydalandı. ‘80 öncesinin görkemli mücadele süreçlerinin anısı hala canlıydı ve o dönemin içinden gelen sosyalizme eğilimli bir kuşak hala sınıfın saflarındaydı. Her ne kadar darbe karşısında sergilenen

teslimiyetin yol açtığı umutsuzluk önemli bir faktör olsa da, sınıfın ileri kesimlerinde “bir genel eylemlilik süreci”nin tabloyu tersine çevirebileceği dair güçlü bir beklenti de vardı. Ve kolay teslimiyet olgusunun getirdiği örgüte ve örgütlenmeye güvensizlik ile mücadelenin zaruri ihtiyacı olarak “yeni örgütlenme” arayışı iç içe yaşanıyordu.

Hareket başlangıçta basit gündelik talepler etrafında ilerliyor gibi görünse de, geçmişi bazı açılardan aşabilecek bir nesnel zemin üzerinde şekilleniyordu.

‘60-80 arası işçi hareketinin en önemli özelliklerinden biri de “icazetçi mücadele” anlayışından yaşadığı kopuştu. Ancak bu kopuş en militan biçimleri kullandığında dahi çoğu zaman içinde güçlü bir yasalılık (anayasacılık) barındırıyordu. 12 Eylül’ün faşist yasaları bu algıda kendiliğinden gedikler açtı. Ortaya çıkan her eylem dinamiği neredeyse baştan yasa dışıydı ve hareket fiili meşru bir zeminde ilerlemek zorunda kalıyordu.

Darbenin ‘60-80 dönemi işçi hareketi üzerinde belirgin bir etkisi bulunan sendikal bürokrasi ve reformizmi de hedeflemiş olması, nesnel olarak tabandan gelişen mücadele eğilimlerine hareket zemini yaratıyordu. Bağımsız taban örgütlenmesi geleneği zayıf olan işçi hareketi için bu önemli bir durumdu.

Darbeyle etkisizleştiren burjuva sol partiler de ileri işçi kitleleri için sorunların çözümünde güç odağı olamayacak durumdaydı. Bu da sınıfın kendi öz gücüne güvenme eğilimini güçlendiriyordu.

Söz konusu olan bir toparlanmadan

çok ağır siyasi koşullarda yaşanan bir yükselişti. ‘80’li yılların ikinci yarısında ufak kıpırdanışlarla başlayan, mevzi direnişlerle ilerleyen, ‘89’dan itibaren kitle-sel bir zemin kazanan işçi hareketinin bu yeni yükseliş dönemi oldukça kısa sürdü. Mengen barikatlarından başlayan geri çekilme bütün ‘90’lı yıllar boyunca inişli çıkışlı bir seyir izledi. 2000’li yıllar ise artık işçi hareketinin birleşik zemini kaybettiği bir dönem oldu.

Bahar eylemlerinin geri çekilmesiyle, 12 Eylül’ün baştan beri hedeflediği siyasal ve ekonomik programın önü tamamen açıldı. Bu neo-liberal saldırı dalgasının sonuçları, toplumu çok yönlü olarak esir alan burjuva ideolojik hegemonya ve tüm dünyada esen gericilik rüzgarıyla birleşince, sınıf hareketi önemli bir gerileme süreciyle karşı karşıya kaldı. Tüm bu süreç boyunca saldırı programına karşı direnme çabaları anlamlı mücadelelere yol açsa da, işçi hareketi toplum çapında siyasal bir güç olma konumuna ulaşamadı. 12 Eylül’ün yol açtığı derin sarsıntı bahar eylemlerinin geri çekilmesinin ardından işçi hareketi için bir çözülmeye dönüştü. 2000’li yıllar gelindiğinde, işçi hareketi hem ideolojik hem de örgütsel olarak geri bir cenderenin içine çoktan yuvarlanmıştı.

12 EYLÜL’DEKİ KOLAY YENİLGİNİN NEDENLERİ

İşçi hareketinin, ‘60’lı yılların başından ‘70’li yılların sonuna kadar gösterdiği büyük gelişime rağmen, 12 Eylül askeri faşist darbesi karşısında neredeyse hiçbir şey yapmamış olması ilk bakışta şaşırtıcıdır. Hele de darbenin esas hedeflerinden birinin hareketi kontrol altına almak ve böylece 24 Ocak Kararları olarak anılan saldırı politikalarının kolayca uygulanmasını sağlamak olduğu düşünüldüğünde...

Şüphe yok ki faşist darbe karşısındaki boyun eğme tutumu, yaşanan göz kamaştırıcı gelişmenin kapsamlı zaaf ve eksiklerinin göstergesiydi. Yaşanan teslimiyet, söz konusu gelişimin “mücadele deneyimi”, “politik bilinç” ve “örgütlülük düzeyi” gibi alanlardaki sınırlarını ortaya koyuyordu. Darbenin şiddeti ve yönelimleri düşünüldüğünde, bunların çok önemli sorun alanları olduğu, bu türden zaafiyetlerle işçi hareketinin 12 Eylül’ü boşa düşürecek bir mücadele kapasitesi

ortaya koyamayacağı açıktı. Nitekim işçi sınıfı bazı pasif direnişler dışında darbeyi büyük bir suskunlukla karşıladı.

Her biri onbinleri harekete geçirebilen devrimci örgütlerin bir bozgun havasıyla dağıldığı, sendikacıların teslim olmak için Selimiye Kışlası önünde sıraya girdiği bir yerde bu tablonun kuşkusuz anlaşılır yanları vardır. Elbette meseleye sınıf-öncü ilişkisi üzerinden bakabilenler için... Ancak, sonuçtaki belirleyicilikleri ne olursa olsun, sorunu sadece devrimci örgütlerin ve sendikacıların darbe anında direnip direnmemesine sıkıştırmak, sınıf hareketinin kendi iç gelişme dinamiklerini, dolayısıyla '60-80 arasındaki gelişim düzeyini ve zaafiyet alanlarını anlamak açısından yetersiz kalır.

GEÇ GELİŞEN İŞÇİ SINIFIMIZIN "YAPISAL" SORUNLARI

İşçi hareketinin 12 Eylül karşısındaki yenilgisini, son yirmi yılın birikimlerindeki zaafiyetlerden öte Türkiye işçi sınıfının tarihsel gelişiminin toplam ürünü olarak ele almak, yaygın bir yaklaşım biçimidir. Bu yaklaşıma göre, işçi hareketinin esas sorunu, "özgün oluşum-gelişim sürecinin" yol açtığı bazı handikapların sonraki dönemlere olan etkileridir.

Kısaca özetlemek gerekirse; "Osmanlı dönemi işçi hareketinin cumhuriyet dönemine nerdeyse hiçbir maddi miras bırakmamış olmasının yol açtığı kesinti", "Geç gelişen işçi sınıfının gayet güdük ve alt sınıfların katılımından uzak olarak gerçekleşen kemalist burjuva devrim sürecine bir sınıf olarak katılmamış olmasının, demokratik mücadele geleneğinde yarattığı boşluklar", "Burjuva iktidarın başta Ekim Devrimi olmak üzere uluslararası gelişmelerin deneyimi ve açık bir sınıf bilinciyle davranarak işçi hareketini ilk andan itibaren ezmeye yada kontrol altında tutmaya dönük politikalarının sonuçları" vb. olgular, sınıf hareketinin sonraki gelişme seyrini belirleyen, özellikle bilinç düzeyi ve mücadele kapasitesi gibi alanlarda gelişimine ket vuran nedenler olarak ele alınır. Yaşanan maddi gelişme rağmen politik geriliğin aşılamaması, özellikle askeri darbeler, devlet ve yasalar gibi konulardaki zaafiyet, ideolojik ve politik düzeyi ilgilendiren diğer sorunlar bu bağlamda değerlendirilir. Sonuçta, mayasında bu tür zaafiyetler bulunan genç Türkiye işçi sınıfının 12 Eylül'e teslimiyeti bir tür kaçınılmaz son olarak resmedilir.

Yukarıda bir kısmı sayılan sınıfımızın "kendine has gelişim özellikleri" elbette mücadele tarihimiz için belirleyici sonuçları olan önemli olgulardır. Bu özellikler göz önüne alınmadan hareketin gelişme dönemleri, bu dönemlerin sonrasına bıraktığı miras ve buna dayalı sorunlar tam

olarak anlaşılabilir. Dolayısıyla 12 Eylül yenilgisi ile işçi sınıfımızın kendine özgü gelişim seyrinin ortaya çıkardığı sorunlar arasında bağ kurmak anlaşılırdır. Ancak çoğu işçi hareketimizin ilk oluşum sürecine ait olan söz konusu özelliklerin 12 Eylül sürecine kadar kendini koruduğunu düşünmek, hem tarihsel materyalist anlayışa hem de olayların somut gelişim sürecine aykırı bir yaklaşımdır.

Sorunun bu yönünün altını bir kez daha çizmek istiyoruz. Zira, Türkiye kapitalizminin "kendine özgü" gelişimi ve bunun işçi sınıfının gelişim seyrine etkisi hala da tartışılan konulardan biri olmayı sürdürmektedir. (1) İşçi sınıfının "genel kesimleri"nin (bununla sanayi proletaryası kastedilmektedir) dünden bu yana devletle icazet ilişkisi içinde geliştiği, eylem ve mücadelesinin uzlaşmacı biçimler altında şekillendiği, başta sendikalar olmak üzere örgütlerinin düzenin basit aygıtları olmayı aşamadığı, burjuva devrim sürecine bir sınıf olarak katılmadığı için demokrasi mücadelesi geleneğinin oluşmadığı, haklar yukardan bahşedildiği için hak alma ile mücadele arasındaki ilişkinin kurulamadığı, mülksüzleşme sürecinin tam olarak gerçekleşmemesinin sınıf bilincinin gelişimini engellediği vb. gibi, bir kısmı doğru bu söylemler tartışma ve değerlendirmelerde kendine yer bulmaktadır.

Elbette, kapitalizmin gelişim tarzının belirlediği bu "özgünlükler" in bilince çıkarılması, özellikle mücadelenin önündeki engellerin görülmesi, birikim ve dinamiklerin doğru tespit edilmesi açısından önemlidir. Ancak bu olgulara işaret etmek yeterli değildir. Daha önemlisi, bu olguların nasıl bir yöntemle ele alındığı ve ne tür sonuçlar çıkarıldığıdır.

Konumuzla bağlantısı içinde en önemlisi, işçi sınıfımızın gelişim süreci değerlendirilirken, farklı tarihsel kesitlere ait olan "özgünlükler" in, yukarıda da altını çizdiğimiz gibi, değişmez olgular

olarak bugüne taşınmasıdır. Bu tür bir yaklaşım işçi sınıfımızın geçen yüzyılda yaşadığı gelişim sürecine gözleri kapamak anlamına gelir ki, bu da hareketin dün ve bugün yaşadığı sorunları doğru kavramayı zorlaştırır. Ayrıca, "özgünlük" olarak tanımlanan olguların çoğu, kapitalistleşme sürecine gecikerek girmiş, bu gelişimi esas olarak emperyalizm çağında yaşamış birçok ülkede esas yönünden büyük benzerlikler gösterir.

SINIF HAREKETİNİN 1960-80 ARASINDAKİ GELİŞİM SÜRECİ

Yukarıda, '61 yılı sonunda Saraçhane Mitingi'yle açılan ve '78 yılı başına kadar (arada yaşanan durgunluk dönemlerine rağmen) süren gelişim sürecinin, sınıf hareketi tarihimiz açısından geçmiş dönemlerden köklü bir kopuşu ifade ettiğini vurgulamıştık. Bu kopuşun esas kapsamını, nicel varlığı ve toplumsal ağırlığı artan işçi sınıfının siyasal bir özne olarak da adım adım ortaya çıkışı oluşturur. Bu durum aynı zamanda doğum ve emekleme dönemine özgü sorunların tam olarak aşılmasına da tali plana düşüğünü anlatır. '60 ile '80 arasındaki gelişim sürecine bazı temel başlıklar üzerinden bakmak, bunu gözler önüne sermek için yeterlidir.

- '60'ların başında başlayan süreç giderek direniş, grev ve işgallerle kitlesel bir uyanışa dönüşmüş, 15-16 Haziran 1970 kalkışması ise işçi sınıfının sahip olduğu güç ve potansiyeli ortaya koyan bir tepe noktası olmuştur. 12 Mart 1971 darbesinin yol açtığı suskunluk, toplumsal muhalefetin tekrar güçlenmeye başladığı '74 yılından itibaren aşılmış, işçi hareketi altı yıl gibi kısa bir süre içinde yüzlerce grev ve direnişin yanı sıra DGM boykotları, kitlesel 1 Mayıslar, faşizme ihtar eylemleri, Tarih Direnişi vb. politik eylemlere imza atmıştır.

- Dönemin ayırdedici gelişmelerinden ikisi grev hakkının nihayet kazanılması ve DİSK in ortaya çıkışıdır. Başından

itibaren işçi sınıfının en önemli taleplerinden biri olan grev ve toplu sözleşme hakkı Saraçhane Mitingi'nden itibaren fiili bir mücadelenin konusu haline gelmiş, '61 Anayasası'nda kendine yer bulan bu hakkın Kavel Direnişi ile birlikte kazanılması sendikal mücadelede köklü bir dönüşümün önünü açmıştır. Bu dönüşüm ve tabandan büyüyen mücadele isteğinin "devlet güdümlü sendikal düzende" yarattığı sarsıntı, DİSK gibi bir yapının ortaya çıkmasını koşullamıştır.

- Oluşum sürecindeki çarpıklıkların yol açtığı sorunlar ve buradan gelen zaafiyetler ne olursa olsun, '60 sonrası işçi hareketinin demokratik mücadele birikimi de küçümsenemez. '60'lı yıllar boyunca işçi hareketi en ileri kesimleri şahsında, kendi hak alma mücadelesi ile demokratik bir ülke için mücadele arasında bağ kurmuş, fabrika işgalleri gibi militan biçimlere dahi bu çerçeveden bir meşruiyet aramıştır.

'70'lerin ikinci yarısındaki gelişme süreci ise bu açıdan çok daha belirgin bir hatta sahiptir. Bu dönemin sıradan eylemlerinin bile içerdiği siyasal ton bir yana, en ileri kesimleri şahsında işçi hareketi demokrasi mücadelesinin temel öznelerinden biridir artık. Demokratik Hak ve Özgürlükler İçin Mücadele Mitingleri, DGM boykotu, Faşizme ihtar eylemleri, faşist yükselişin mimarı olarak görülen MC hükümetlerine karşı alınan açık siyasal tutumlar, hatta bir yerden sonra DİSK'in "Faşizme karşı ulusal demokratik cephe" ya da "eylem birliği" gibi politik açılımlarla toplumsal muhalefetin öncülüğüne soyunması bu durumun somut göstergeleridir. Aynı şekilde Türk-İş içindeki bazı sendikalar ile bağımsız bir dizi sendikanın da pratikleri ve politik yönelimleriyle işçi sınıfı ve emekçilerin "demokrasi mücadelesi içinde eğitilmesinde" belli bir rol oynadığını eklemek gerekir.

- Diğer gelişme başlıklarına nazaran

sınırlı kalmakla birlikte işçi hareketinin siyaset ve siyasi partiler ile kurduğu ilişkide de belli bir değişim söz konusudur. İktidar partilerinin arka bahçesi haline gelen örgütlenmeler ve milliyetçilik başta olmak üzere gerici ideolojiler vasıtasıyla kendi bağımsız siyasal gelişiminden alıkonulan işçi hareketi bu yıllarda siyasal açıdan daha bağımsız bir yol arayışına girer. Öncesindeki başarısız girişimler bir yana "sendikal mücadelenin siyasal uzantısı" olarak kurulan TİP, bu arayışın yansımasıdır. Bu arayış dönem boyunca güçlenerek sürer. Gerek '60'lı yıllardaki TİP'in yükselişi sırasında gerekse '74 sonrasında sol hareketin kitleleşme döneminde azımsanmayacak sayıda işçi sol örgütlerle bağ kurar. Daha önemlisi, işçi sınıfının büyüyen hak alma mücadelesinin sendikal plandaki yansıması olan DİSK, bu siyasal arayış ve özelemlerin yoğunlaştığı bir merkez haline gelir. Özellikle '75 sonrası dönemde sosyalist hareketin güç kazanması ile birlikte DİSK'in siyasal söyleminde önemli değişiklikler yaşanır. Marksist kavramlar sendikal yapı içinde güç kazanmaya başlar. '77'ye gelindiğinde, her ne kadar ilk kuruluş aşamasına yön veren "ulusal kalkınmacı", "anayasalcı" "sosyal adaletçi" öz korunuyor olsa da, DİSK'in başlangıçta kendini tanımladığı ideolojik zemin büyük ölçüde değişmiştir. (DİSK ve gelişim süreci için bkz. *Geçmişten Geleceğe.../1- DİSK'e Giden Yol, Kızıl Bayrak, Sayı:08/2020*) Bu en çarpıcı biçimde kendini ilk yıllarda "sosyalist ama komünizme karşıyız" diye ifade eden DİSK bürokrasisinin bile artık marksist terminolojiyi kullanmaya başlamasında, yayın organlarının değişen dilinde, şiar ve taleplerin formüle edildiği biçiminde ve hepsinden önemlisi tabanda sosyalizm eğiliminin hiç olmadığı kadar güçlenmesinde gösterir.

Elbette bu gelişme düzeyi önemli yetersizlikler taşımaktadır. Ama bu yetersizliklerin esas nedeni işçi hareketimizin oluşum sürecinin ürünü yapısal sorunlarının ötesindedir. Artık ortada maddi toplumsal ağırlığı, mücadele kapasitesi

ve pratik eylemi ile güçlü bir işçi sınıfı vardır. Hareket toplum çapındaki sosyal uyanışa paralel olarak gelişmiş, fakat kendine yol gösterecek, söz konusu "yapısal" zaafının aşılmasında ön açıcı olacak devrimci bir önderlikten mahrumiyet koşullarında daha ileriye sıçrayıp olgunlaşmamıştır. (2)

SINIF HAREKETİNİN ZAAFLARI VE DEVRİMCİ ÖNDERLİKTE SORUNU

12 Eylül karşısında işçi hareketinin gösterdiği teslimiyetin nedenlerini ele alan değerlendirmeler bu genel yapısal sorunlarla sınırlı değildir kuşkusuz. Her ne kadar yukardaki başlıkla bağlantılı olsalar da, bazı değerlendirmelerde daha somut sorun alanları öne çıkarılmaktadır.

- İşçi sınıfının esas olarak kendi deneyimlerinden öğrendiği, demokratik haklarda nispi bir özgürlük sağlayan '60 darbesi deneyimi ile işçi hareketinde geçici bir kesinti yaratmanın ötesine geçmeyen 12 Mart sürecinin sınıfın 12 Eylül'ün niteliğini kavramasını zora sokup onu pasifizme sürüklediği yaklaşımı bunlardan bir tanesidir.

İşçi hareketimizin anayasa ve yasalar, devlet ve ordu gibi düzen kurumlarının niteliği konusunda hep bir zaafiyet içinde bulunduğu, '60-80 arasındaki dönem ise bu zaafiyeti aşmak bir yana bazı açılardan pekiştirdiği söylenebilir. Bunun işçi hareketinin kendi gelişim seyri ile ilgili yanları bulunduğu gibi, bunu da koşullayacak şekilde Türkiye'de kapitalizmin gelişim süreçleriyle, bu gelişim içinde işçi sınıfının haklarını nasıl elde ettiğiyle, hatta genel olarak sınıfların oluşum şekliyle bağlantılı yanları vardır. 12 Eylül karşısında gösterilen teslimiyet ile bu zaafılık arasında doğrudan bir bağ bulunduğu da açıktır. Farklı bir siyasal konjonktürün ürünü olan 27 Mayıs darbesi bir yana konulsa dahi, 12 Mart darbesi döneminde de başlangıçta belirgin bir karmaşa yaşanmış, darbeye karşı elle tutulur bir karşı koyuş ortaya konulmamıştır.

Tarihi boyunca mücadele ve direniş-

leri devlet zoru ile bastırılan bir işçi hareketi eğer en ileri kesimleri şahsında dahi bu tür yanılırları yirmi yıllık kesintisiz bir mücadele sürecine rağmen hala taşımaya devam ediyorsa, bunun esas nedeni hareketin kendi iç süreçlerinden çok, onu etkileyen siyasal yaklaşımlarda aranmalıdır. Zira bu duruma yol açan yapısal zaafılıklar ne olursa olsun, bunlar doğrudan ideolojik ve politik sorunlardır. Bundan dolayıdır ki, izlediği politik çizgi ve taktikler ile kitlelerin düzen kurumlarından pratik ve düşünsel olarak kopmasını kolaylaştıran, ileri kesimlerin burjuva ideolojik etkilerden sıyrılmalarını sağlayan bir devrimci önderliğin varlığı koşullarında geride bırakılabilirler. (3)

Bu görevi üstlenmesi gereken devrimci ve sosyalist olma iddiasındaki yapı ve örgütlerin aynı zaafının pratik ve ideolojik taşıyıcıları olmaları durumu anlaşılmalıdır, işçi hareketinin yaşanan militan mücadeleye rağmen bu alanlarda neden belirgin bir yol kat edemediği anlaşılabilir. Taşındığı devrimci sıfatını bile '61 Anayasası'nda öngörülen köklü dönüşümleri sağlamak üzerinden gerekçelendiren '60'ların DİSK'i bir yana, dönemin sol akımları başta anayasa ve ordu olmak üzere düzen kurumları üzerine olmadık hayaller beslemişlerdir. 12 Mart muhtırası gelip çatıldığında, darbe karşısında bu sınavdan geçemeyen sadece DİSK bürokrasisi olmamıştır. Kendini sosyalist olarak tanımlayan kesimlerin önemli bir kısmı da büyük bir yalpalama yaşamıştır. Marksist terminolojinin hâkim hale geldiği '74 sonrası dönemde sol hareketin ve sendikacıların bu açıdan daha gelişkin bir bakış açısına sahip olduğunu düşünmek de yanıltıcı olur. Her ne kadar 15-16 Haziran Direnişi gibi süreçler, bizzat 12 Mart'ın kendisi Türkiye solunda orducu-darbeci anlayışlara önemli darbeler vurmuş olsa da, bunun işçi hareketine (sendikal harekete) yansıması fazlasıyla sınırlı kalmıştır.

- Solun yükselişine paralel olarak devreye sokulan kontra-gerilla merkezli faşist saldırganlığın ve devrimci hareketin

buna karşı silahlı direnişinin "ülkeyi kan gölüne çevirdiği", böyle bir ortamda işçi sınıfının darbeyi bu "kör şiddetin sonlanması" için kabullendiği türü yaklaşımlar ise çok daha sorunludur. Bu konuyu "işçi sınıfı ve anti-faşist mücadele" başlığı altında ayrıca ele alacağız. Ancak şimdilik şunu hatırlatabiliriz. Sistematik biçimini '68 gençlik hareketinin yükselişi sırasında bulan ve '70'li yılların ikinci yarısından sonra daha da tırmanan "sivil" faşist saldırganlığın ana hedeflerinden biri hep işçi hareketi olmuştur. Bu daha '60'lı yıllardaki grev ve direnişlerde başlamış, '70'li yıllarda ise sermaye beslemesi faşist grupların işçi eylemlerine saldırması neredeyse genel bir durum haline almıştır. Özellikle '74 sonrasında birçok öncü işçi ve sendikacı bu saldırılarda hayatını kaybetmiştir. Sivil faşist saldırganlığın asıl dayanağı olan kontr-gerilla örgütlenmesi, 1 Mayıs '77 katliamı gibi, işçi sınıfının zihninde hala önemli bir yer tutan kanlı eylemlere imza atmıştır. 12 Eylül öncesinde yaşanan Tariş ve ANT Birlik gibi görkemli direnişlerin temel nedeninin faşist kadrolaşmayı engellemek olması bile bu konuda çok şey anlatmaktadır.

"Sivil" faşist saldırganlık ve buna karşı direniş işçi sınıfının dışardan seyrettiği bir süreç olarak yaşanmamıştır. Gelişen bir işçi hareketi koşullarında bu zaten mümkün değildir. '60-80 arası dönemde, özellikle de '74 sonrası kesitte, işçi hareketi faşist saldırganlık karşısında doğrudan bir taraf durumundadır. Anti-faşist mücadelenin sınıfsal zeminden koparılacak "kör bir düelloya" çevrilmesinin geniş işçi kitlelerinin bilincinde bir çarpıklığa yol açtığı bir gerçektir. Ancak faşist saldırganlığın doğrudan hedefi hareketin ileri kesimleri olduğunda, esas sorun anti-faşist mücadeleyi sınıfsal zemin üzerinden inşa edebilecek bir politik çizgiden yoksunluktur. Yükselen saldırganlığa karşı mücadelenin görevlerini yanlış bir yerden omuzlamaya çalışan küçük-burjuva devrimci hareketin sınıfla olan pratik bağının sınırları zaten bellidir. Bu bağ üzerinden sınıfa taşınan aynı çarpık anti-faşist mücadele anlayışı olmuştur. Dönemin sınıf hareketi üzerinde belli bir etkisi olan, ona buna "maceracı", "goşist" vb. nitelemelerle saldıran dönemin TKP'si ise "barikata çıkmak", "can güvenliği komiteleri" kurmak gibi söylemlerin ötesine pratik olarak geçmemiştir.

Devrimcilerin, ilerici aydınların, mücadele içindeki tüm kesimlerin cinayetlere kurban verildiği, işçi sınıfının hak alma mücadelesinin sermaye beslemesi faşist örgütlenmelerin saldırılarına maruz kaldığı, buna karşı direnişin sınıfsal örgütlenme ve taleplerden koparıldığı bir süreçte "can güvenliği", "huzur", "akan

kardeş kanının durması" gibi istemlerin geniş işçi kitlelerinin bilincinde bir yer tutması anlaşılırdır. Bu istemlere sınıfsal çizgide yanıt üretilmediği, mücadele bu zemine çekilmediği koşullarda, bunun daha ileri kesimlere apolitizm, yorgunluk ve çıkışsızlık olarak yansması da kaçınılmazdır.

- İşçi hareketinin darbeye hazırlıksız yakalandığı ve tüm mevzilerini kaybettiği, bunun 12 Eylül karşısında ciddi bir direnişin örgütlenmesine engel olduğu yolundaki savlar kuşkusuz önemli bir gerçekliğe işaret etmektedir. Sıkıyönetimin ilanıyla birlikte birçok kesim tarafından öngörülen darbe tehlikesine karşı hazırlık bir yana anlamlı bir politik tartışmadan dahi söz edilemez. Sınıf hareketi bir yana, onun öncüsü olma iddiasındaki örgüt ve yapıların durumu bu açıdan içler acısıdır. Küçük-burjuva devrimci akımlar içinde aylar öncesinde darbe tespitini yapanlar olduğu halde hiçbir hazırlık yapılmamıştır. Aynı şey, 12 Eylül darbesinin faşist niteliğini itiraf etmesi bile yılları bulan dönemin TKP'si için de geçerlidir.

Bazı yönleri öne çıkararak parçalı anlatımdan anlaşılabilirliği üzere, işçi sınıfının 12 Eylül karşısında aldığı kolay yenilgide başat faktör devrimci önderlik boşluğudur. Sınıf hareketinin gelişim süreciyle karşılaştırıldığında akıl almaz bir olgu gibi görünse de, işçi sınıfımız "dünya görüşü, program, taktik ve örgüt olarak kendi siyasal sınıf bağımsızlığının temsilcisi" bir devrimci partiden neredeyse tüm tarihi boyunca mahrum kalmıştır. Bu durum onun siyasal, örgütsel ve ideolojik gelişimini sınırlamış, işçi hareketinin olgunlaşarak handikaplarını geride bırakmasını engellemiştir.

Türkiye devrimci hareketinin işçi sınıfı ile ilişkisi hem '60 yıllar boyunca hem de kitleselleşmenin başladığı '70'li yıllarda fazlasıyla sınırlı olmuştur. Özellikle '77 sonrasında işçi sınıfına pratikte daha belirgin tarzda yönelmesi ise, sahip olunan küçük-burjuva siyasal-ideolojik çizgiyle hesaplaşmaya dayanmayan, yükselen hareketin doğal sonucu olarak yaşanan kendiliğinden bir yönelimdir. Bu yönelimin DİSK içinde yaşanan iktidar savaşları ya da bağımsız sendikal girişimler dışında pek bir pratik karşılığı olmamıştır. İşçi hareketinin kendiliğinden siyasal gelişimini ve bunun ürünü sendikal atılımını, sınıfın bağımsız siyasal örgütlenmesini yaratmak için değerlendiremeyenler, ona müdahaleyi gene sendikal zeminlerde aramışlardır. Böylece sınıf hareketini güçlendirmek bir yana, izledikleri çizgi ile onun gücünün kısır tartışmalar ve kimi bağımsız sendikal arayışlar içinde dağılmasına yol açmışlardır. İşçi sınıfına pratik ilgisi devrimci hareketle karşılaştırılmayacak düzeyde güçlü olan başta

TKP olmak üzere reformist parti ve yapılar gelince, bunlar zaten kurulu düzene karşı devrimci bir alternatifle ortaya çıkan güçler değildiler. Ortaya koydukları politik platformun DİSK gibi sendikal bir yapıdan, demek oluyor ki işçi sınıfının mücadele içinde gelişen kendiliğinden bilincinin şu veya bu düzeydeki siyasal yansımalarından ne tür bir farkı olduğu, hatta ondan ileri olup olmadığı tartışmalıdır.

İktisadi, siyasal ve sosyal sorunların derinleştiği, sürecin devrim ve karşı-devrim sarmalı içinde ilerlediği '78 yılına gelindiğinde, sınıf hareketi açısından tıkanma göstergeleri de belirgin hale gelmiştir. 12 Eylül'e ilerleyen bu süreçte kendi iktisadi ve demokratik mücadelesi içinde adım adım politikleşen işçi hareketinin önünde iki yol vardır. Ya öncü devrimci müdahale ile siyasal bir sıçrama gerçekleştirecek ya da ayak sesleri duyulmaya başlayan karşı-devrim tarafından ezilecektir. Birincisinin gerçekleşme koşullarının olmadığı yerde ikincisinin yaşanması, sınıf mücadelesi yasalarının neredeyse kaçınılmaz sonucu olmuştur.

Dipnotlar:

1) Elbette bugün çok az kimse Türkiye'de modern bir işçi sınıfının hala da yeterince gelişmediğini, bu yüzden toplumsal-siyasal mücadelede belirleyici bir rol oynayamayacağını iddia edebilir. Ancak bu, işçi sınıfının tarihsel ve güncel rolüne ilişkin güvensizliğin nihayet aşıldığı anlamına da gelmemektedir. Zira dün nitel ve nicel "yetersizlikleri" nedeniyle küçümşenen işçi sınıfının öncü-devrimci rolü ve mücadele kapasitesi bugün de teknolojik ilerlemenin ve istidam biçimindeki farklılaşmaların yol açtığı "değişim" in sonuçları üzerinden sık sık tartışılmaktadır.

2) Bu tür bir mahrumiyet koşullarında, süregelen mücadelenin çapı, militanlığı ve kararlılığı ne olursa olsun, yalnızca geniş işçi kitlelerinin değil sınıfın ileri kesimlerinin de egemen ideolojik düşünce ve yargılardan bütünlüklü bir kopuşu sağlanamaz. '80 Türkiye'sinde artık ortada her açıdan modern bir işçi sınıfı varken, onun zaafiyetlerini, özellikle de örgütlenme, bilinç, ideoloji gibi alanlardaki yetersizliklerini ilk oluşum sürecindeki zayıflık ve eksikliklerde aramak, hareketin 20 yıllık gelişim sürecine gözleri kapatmak anlamına gelir.

3) Devrimci bir parti izlediği taktik çizgi ile hareketin kitlesini devrimci politikaya, öncüsünü ise sosyalizme kazanmaya çalışır. Böyle bir partinin yokluğunda, hareketin dinamizmi ve mücadele kapasitesi ne kadar güçlü olursa olsun, ne öncünün ne de kitlenin burjuva ideolojik ve siyasal yargılardan kendi başına kurtulması beklenebilir.

1 Mayıs iradesi keyfi yasakları parçaladı

B. Seyit

2021 1 Mayıs'ı geride kaldı. Anlamlı fakat eksik yanları ile geride bıraktığımız 1 Mayıs, işçi hareketi ve solun tablosu açısından önemli bir turnusol kâğıdı görevi gördü. 1 Mayıs'ın gösterdikleri ışığında önümüzdeki mücadele günlerini kazanmak adına atılacak adımlar fazlasıyla önem taşımaktadır.

***

Gericifaşist iktidar birçok konuda pandemiye fırsata çevirdiği gibi 1 Mayıs'ın mücadele çağrısı ve anlamını hiçleştirmek için de elinden geleni ardına koymadı. Direnişlerin yasaklanmasıyla başlayan 1 Mayıs süreci baskıları her türlü eylem, etkinlik, bildiri dağıtımı (ticari amaçlı hariç) gibi faaliyetlerin keyfi biçimde yasaklanmasıyla doruk noktasına ulaştı. Yasakların akabinde Erdoğan, Türkiye işçi sınıfının da ağır bedeller ödeyerek kazandığı 1 Mayıs'ı "Emek ve dayanışma günü olarak başbakanken ben ilan ettim" diyecek kadar pervasızlaştı.

Düzen partileri, reformist solun bir kesimi ve sermayenin sendikalar içindeki kâhyaları da hayata geçirilen saldırılar karşısında uğursuz rollerini oynadılar. Keyfi yasaklar karşısında ya kabul eden ya da göstermelik eleştiriler sunan konumda kaldılar. Sendikal alanda ise düne kadar tutumlarını daha ürkek ve sinsice hayata geçirenler son birkaç yılın yaratıldığı atmosferde gerçek yüzlerini açıktan

göstermeyi tercih ettiler. Sermayenin çıkarları için her türlü adımı atan iktidarın gölgesinde ve temsilcilerinin yanında gerçek konumları ve amaçlarına uygun uysal kuklalar olarak davrandılar.

HAK-İŞ ve TÜRK-İŞ bürokrasisi için bu tutumların olağan olduğunu uzun yıllardır biliyoruz. Fakat yıllardır sol görünümle kürsülere çıkan ve bir dizi ilerici kurum etkisi altına alan DİSK bürokratları da bu yıl hiç olmadıkları kadar açık davrandılar ve gerçek yüzlerini sergilediler. Dişe diş mücadelelerle kurulmuş DİSK'in hiçbir değerini artık temsil etmediklerini, ayaklar altına aldıklarını görmek istemeyenlere bir kere daha göstermiş oldular. Bizler için yeni olmayan bu tablo Greif direnişi ile tartışmasız bir biçim almıştı. Gelinen aşama ise DİSK'e hakim anlayışların tabanda az çok var olan ileri, mücadelecilik eğilimi ezmek için başlattığı saldırıların yeni bir düzeye ulaştığının ilanı oldu.

1 MAYIS'I ORTADA BIRAKANLAR VE BAYRAĞI TAŞIYANLAR

Uzun yıllardır mücadelenin yükseldiği ve gerilediği dönemlerde sendikalara hakim bürokratik anlayışlar 1 Mayıs'ları temsil etme iddiasıyla ortaya çıktılar. Kitlelerin devrimci, ilerici düşüncelere yakınlaştığı dönemlerde frenleyici rollerini yerine getirdiler. Kitle hareketinin gerile-

diği dönemlerde ise sermaye ve iktidarın saldırılarına açıktan dolgu malzemesi oldular. Bunu sınıf ve mücadele bilincini köreltmek için yaptıkları gibi en sıradan hak mücadeleleri konusunda dahi yaptılar. Şoven, faşist kışkırtıcılığı, göstermelik pandemi desteklerini etkileyebildikleri işçi ve emekçilere alkışlattılar. İşçilerin yasalarla güvenceye alınmış hakları gasp edildiğinde, keyfi dayatmalar arttığında ise düzen sınırları içinde dahi gerçek anlamda seslerini çıkarmadılar. Çıkarma ihtiyacı duyduklarında ise “Dostlar alışverişte görsün” edasıyla davrandılar. Hatta iktidarın hayata geçirdiği saldırıları farklı tonlarda desteklediler. Örneğin, pandemi koşullarında tüm çalışanlara ücretli izin verilmesi ve kapanmaya gidilmesi için anlamlı hiçbir adım atmayanlar, hatta hiç adım atmayanlar, sermayeye peşkeş çekilen işsizlik fonundan ödenen kısa çalışma ödeneğinin tekrar uzatılması için ardı ardına açıklamalarda bulundular...

Aynı zihniyet 1 Mayıs’a ve direnişlere getirilen keyfi yasaklara da benzer biçimde yaklaştı. Bu zihniyetin temsilcileri “pandemi” bahanesiyle direnişlere saldırılmasına sessiz kaldılar. Akabinde “tam kapanma” adı altında fabrikaları işçi toplama kampına dönüştüren tutumları görmezden geldiler. 1 Mayıs kutlamalarına hiçbir yasak gelmemişken, iktidarın elindeki kartı görerek, yasaklara davetiye çıkarırcasına davrandılar. Bu konuda Türkiye’de var olan bütün işçi ve emekçi konfederasyonlarının merkez yönetimleri ve bunlara yedeklenen bir kısım reformist çevre istinasız fikir ve eylem birliği içinde oldular.

Kısacası, TÜRK-İŞ’ten DİSK bürokrasi-sine ve bu konfederasyonlara bağlı sendikaların bürokratlarına, onların özellikle sol içindeki şakşakçılara kadar geniş bir yelpaze 1 Mayıs’ı ortada bırakmak için canla başla çalıştı. 1 Mayıs’ın onurunu ise pandeminin başından bu yana işçi sınıfına, emekçilere, toplumun geniş kesimlerine dönük saldırılar karşısında fiili-meşru mücadele hattını seçen devrimci-ilerici kurumlar, sendikalar ve direnen işçiler temsil ediyorlar.

1 MAYIS PLATFORMU: ANLAMLILIK FAKAT EKSİK İNİSİYATİF

Her yıl olduğu gibi devrimci, ilerici güçlerin önemli bir kısmı DİSK, KESK, TM-MOB ve TTB’nin 1 Mayıs hazırlıkları için çağrı yapmasını bekledi. Son birkaç yıldır geç yapılan çağrının bir an önce yapılması ve hazırlıkların başlaması beklenirken dörtluden 1 Mayıs’ı örgütlemek için gerçek bir çağrı yapılmadı. Bir dizi devrimci ilerici kurumun 1 Mayıs gündemli çağrıları ise sınırlı karşılık buldu. Nisan ayının ilk haftasında TÇİSP’nun yaptığı çağrı ile geniş bir bileşen bir araya geldi. Yapılan

toplantılarda farklı yaklaşımlar olsa dahi birleşik ve kitlesel 1 Mayıs hazırlıkları ortaklaşılana ana eksen oldu. 11 Nisan’da yapılmak üzere dörtlü olarak ifade edilen kurumlardan da toplantı çağrısı geldi. 9 Nisan’da 1 Mayıs Platformu kendini ilan etmek ve 1 Mayıs tutumunu açıklamak için basın açıklaması gerçekleştirdi. Aynı günün akşamında ise dörtlü tarafından, “DİSK mazeret bildirdi” denilerek, toplantıya katılacak güçlere “Toplantı ileriki tarihlere ertelendi” minvalinde bir mesaj iletildi.

1 Mayıs Platformu, oluşturduğu program çerçevesinde bildiri dağıtımları, açıklamalar ve işçi eylemlerine katılarak, 1 Mayıs sürecini örmeye başladı. Keyfi yasakları tanımayan platform bileşenleri kendi çalışmalarının yanı sıra ortak çalışmalar sürdürdüler. Yasakları boşa çıkararak, işçi ve emekçilere 1 Mayıs’ın çağrısını taşıdılar. Denebilir ki 2021 1 Mayıs’ının ön sürecinde ve gününde en anlamlı adımlar direnen işçiler, 1 Mayıs Platformu ve bileşenleri tarafından atılmış oldu.

Platformun keyfi yasaklara, baskıya, zorbalığa karşı ortaya koyduğu irade fazlasıyla anlamlı bir yerde duruyor. Fakat bazı adımları atmakta eksik kaldığı da bir gerçektir. Dörtlünün tutumu ortadayken bazı bileşenlerin hala onlardan ileri bir tutum alabileceklerini beklemeleri, hızlı karar alma sürecinin ve olanakları gerektiği gibi değerlendirmenin önüne geçen bir tablo oluşturdu. 1 Mayıs günü için 1 Mayıs’ın tarihine ve meşruluğuna uygun saat-yer belirtilerek bir çağrı yapılması gibi bir sonuç açığa çıkmış oldu. Denebilir ki platform ağırlıklı olarak ortak açıklama yayınlayan ve dağıtım yapan bir işlevle hareket etti. Bileşenlerin platforma farklı misyonlar biçmesi, bir kısmının son ana kadar 1 Mayıs’ı ortada bırakan dörtluden beklenti içinde olmaları, bir kısmının kendi programlarını, ortaklaşmanın önüne koymaları yaşanan zayıflığın temel etkenlerini oluşturuyor. 2021 1 Mayıs’ı solun belli bir kesimini oluşturanların hala iradelerini teslim edecekleri

bürokratik bir merkez aradığını gösteriyor.

DİRENİŞÇİ İŞÇİLER VE 1 MAYIS

Sinbo ve SML direnişçileri İstanbul’da süren diğer direnişçilere 1 Mayıs’a giderken ortak program oluşturma çağrısında bulundular. Direnişçilerin 1 Mayıs’a birlikte hazırlanması için harcanan yoğun bir emeğin ardından SML, Sinbo, Bakırköy Belediyesi, Bayrampaşa Belediyesi, Tur Asist direnişçileri bir araya gelerek ortak program oluşturdular. Programın ilan edilmesinden kısa bir süre sonra ilk olarak direnişlere ve ardından her türlü eylem ve etkinliğe keyfi biçimde yasak getirildi. Keyfi yasakları tanımayan direnişçi işçiler eylem programlarını hayata geçirmek için anlamlı adımlar attılar. 1 Mayıs’ın ön günlerinde getirilen keyfi yasaklara karşı duran SML ve Sinbo işçileri başta olmak üzere direnişçiler ve destekçileri defalarca gözaltı saldırısı ve polis işkencesiyle karşılaştılar.

Keyfi yasaklardan sonra açık çağrı ile yapılan ve 1 Mayıs Platformu bileşenlerinin de aktif olarak katıldığı 3 eylem-etkinlik (Bakırköy, Kadıköy, SML önü) gerçekleştirildi. Azgın polis saldırısıyla karşılanan eylemlerin ikisinin çağrısını direnişçi işçiler yaptılar. Sınıf hareketinin geri olduğu, baskı ve zorbalığın her geçen gün daha fazla arttığı günlerde yükselen mevzi direnişler 1 Mayıs öncesi de işaret fişeği oldular. Keza 1 Mayıs öncesi İstanbul’da açık çağrı ile yapılan üç eylemin ikisinin çağrıcısı olmaları bile birleşik mücadele çabasını ve birleşmesi gereken zeminini gösteren anlamlı adımlardı.

KONFEDERASYONLARIN 1 MAYIS ÇAĞRISI

Yüzbinleri temsil ettiklerini iddia eden konfederasyonlar 1 Mayıs için temsili kutlamalar ve sanal etkinlik çağrısı yapmakla yetindiler. İktidarın izlediği politikalarla fabrikalar adeta işçi toplama kamplarına dönüşmüş ve her gün yüzlerce işçi koronaya yakalanırken

gösterilen “hassasiyet” sermayenin ihtiyaçlarına yanıt vermekten başka hiçbir şey ifade etmiyor. Düne kadar sokak ve mücadele çağrısı yapan DİSK’e hakim anlayışlar da bu tutumlara ortak olmaktan geri durmadılar. Hatta iktidarın yasakları gelmeden kendileri yasak koyucu gibi davrandılar. Taksim’e çelenk bırakma izni koparmak için işçi ve emekçilerin devlet terörü ile karşı karşıya kaldığı saatlerde Bakanlık salonlarında boy boy fotoğraf vermekten geri durmadılar. Düne kadar Taksim meydanına temsili katılımı reddeden DİSK bürokratları hizaya gelmiş olsalar gerek ki 1 Mayıs’ı ortada bırakmak adına 1 Mayıs Meydanı’na çelenk bırakma iznini kopardılar.

Yıllardır 1 Mayıs kutlamaları için Bakanlık’la, Valilik’le görüşmeler yapılıyor. DİSK Genel Başkanı Arzu Çerkezoğlu’nun her 1 Mayıs öncesi yaptığı konuşmalarda sıkça ifade ettiği “Biz Taksim’de 1 Mayıs kutlaması için izin başvurusu yapmıyoruz. Bildirimde bulunuyoruz. Çünkü Taksim 1 Mayıs alanıdır, 1 Mayıs’ta miting değil işçi ve emekçilerin mücadele günüdür” ifadeleri orta yerde duruyorken yapılan çelenk pazarlığı 1 Mayıs’a ihanetin bir belgesi olmuştur.

Bu tutumun sahiplerinin bir kısmı ise sosyalist ve militan mücadeleci olma iddiasıyla kamuoyunun karşısına çıkıyorlar. Her fırsatta sosyalist olduğunu vurgulayan Arzu Çerkezoğlu, aynı zamanda Emek Partisi GYK üyesi olan Seyit Aslan işçi sınıfına, emekçilere ve toplumun geniş kesimlerine dönük saldırıların talimatını veren, keyfi yasaklar getiren Bakan’dan çelenk bırakma izni koparmak için kareye girmekte kendilerince sakinca görmüyorlar. Tarih sosyalist görünümü bu bürokratları not alacaktır. Fakat bu tablonun tek sorumlusunun bu bürokratlar olmadığı da açıktır. Onları var eden siyasal anlayışlar da açığa çıkan tablonun ortakları arasındadır.

GERİCİLİĞE, BASKIYA, ZORBALIĞA KARŞI BİRLEŞİK MÜCADELE!

1 Mayıs ön süreci birleşik mücadelenin yakıcılığını bir kere daha göstermiştir. 1 Mayıs Platformu bu açıdan anlamlı bir adım olmuştur. İktidarın baskı ve zorbalığı artırdığı, devrimci ve ilerici güçlere yönelik her gün yeni saldırıları devreye soktuğu, sınıf örgütlerinin işlemez hale getirildiği bir ortamda fiili-meşru ekseninde birleşik mücadeleyi güçlendirmek hayati bir önen taşıyor. Mücadelenin temel eksenine işçi sınıfı ve emekçiler olmalıdır. 1 Mayıs Platformu ile atılan birleşik mücadele zemini sınıf eksenli mücadeleyi büyütme için güçlendirilmeli ve geleceği kazanmanın adımları daha sıklaştırılmalıdır. 2021 1 Mayıs’ının gösterdiği ve güncel çağrısı budur.

İsrail'in katliam savaşı ve Filistin direnişi

E. Bahri

İrkçı-İsrail rejiminin vahşi saldırganlığı ve buna karşı Filistin halkının birçok alanda yükselttiği direniş, üçüncü gününde dünya gündeminin ön sıralarına yerleşti. Eğer söz konusu olan sadece İsrail'in saldırganlığı olsaydı, medya tekelleri konuyu ihmal edebilirdi. Ancak Filistin direniş güçlerinin füzelerle İsrail'e karşılık vermeleri, olayın boyutunu değiştiriyor. Batılı emperyalistlerin 'şımarık çocuğu' İsrail'in direnişin füzelerine hedef olması ve Filistin halkının her alanda direnişi desteklemesi, ırkçı rejimin hamilerini huzursuz etmiş görünüyor.

İRKÇI REJİMİ BİR KEZ DAHA SİVİL HALKI KATLEDİYOR

Ne 'Demir Kubbe' ne İsrail savaş uçaklarının bombardımanları ne 7/24 Gazze'yi gözetleyen ve bomba atan İHA'lar/ SİHA'lar füzelerin Tel Aviv'e ulaşmasını engelleyebildi. İlk defa bu kapsamda füze atışlarına maruz kalan ırkçı rejimin şefleri zivanadan çıkmış görünüyor. Her zaman yaptıkları gibi, Gazze'de sivil halkı, iş yerlerini, apartmanları giderek yoğunlaşan bir şekilde bombalıyorlar. Gazze'de TV ve gazetelerin, bazı dernek ve şirketlerin bürolarının bulunduğu yüksek katlı binalar da vuruldu. Son haberlere göre katledilen Filistinlilerin sayısı 100'ü aştı. Ölenlerin büyük çoğunluğu sivil, 27'si ise çocuklardan oluşuyor. Filistin hastane kaynakları bazı vefatların gazdan kaynaklı boğulma sonucu gerçekleştiğini açıkladı. Bu ise, İsrail'in uluslararası anlaşmalarda yasaklanmış zehirli gaz kullandığı şüphesini güçlendiriyor.

İrkçı rejimin şefleri, Gazze'yi karadan işgal etme planı hazırladıklarını ilan ederek, tehdit savurmaya başladılar. Bu arada İsrail ordusu Gazze sınırına askeri yığınak yapıyor. Füze atışlarını engelleme konusunda başarısız olan İsrail Gazze'ye karadan saldırıyı göze alabilir mi henüz belli değil. Zira bunun için ciddi bir bedel ödemeyi göze alması gerekiyor. Dolayısıyla kara saldırısı söylemi gözdağı vermenin ötesine geçemeyebilir de. Fakat görüldüğü kadarıyla İsrail saldırılarına bir süre daha devam edecek.

DİRENİŞ SÖZCÜLERİ: HALKIMIZI SAVUNMAYA VE ONURUNU KORUMAYA DEVAM EDİYORUZ

ABD, Mısır, Türkiye, Ürdün gibi devletlerin görevlileri 'arabuluculuk' çabası içindeler. Direniş örgülerine İsrail'in önerilerini sunanlar doğal olarak bir sonuç alamıyor. Zira direniş cephesinin de talepleri var. Dayatmaları kabul etmeyen direniş hareketleri, İsrail belli noktalardan geri adım atmadan ateşkesi kabul etmeyeceklerini net bir şekilde ortaya koyan bir tutum içindeler.

Donanımlarındaki tüm imkanları henüz kullanmadığını açıklayan direniş cephesi, füzelerin yanı sıra İHA'larla da İsrail'de belli hedefleri vurmaya başladı. Filistin halkını her alanda işgale ve işgalciye karşı mücadeleyi sürdürmeye çağıran direniş cephesi, "direnişin silahları, sadece Gazze'nin değil artık Filistin halkının tümünü korumak için seferber edilecek" mesajı verdi. İsrail'deki siyonist medya dahil, tüm taraflar bunun işgale karşı mücadelede yeni bir yönelim olduğunu vurguluyor. Görünen o ki, ateşkesin sağlanması için direniş cephesinin taleplerinin en azından bir kısmının yerine getirilmesi gerekecek. Bununla birlikte ırkçı politika ve işgal devam ettiği sürece direnişin devam etmesi de kaçınılmazdır.

FİLİSTİN HALKI GERİ ADIM ATMIYOR

Direnişin sembolü haline gelen El Aksa camiinde bugün bayram namazı kılanların sayısı 100 bine ulaştı. Çatışmaların şiddetlendiği bir atmosferde El Aksa'dan yansıyan bu tablo, dinsel olmanın ötesinde 'direnişe devam' mesajı veren siyasi bir tutum olarak değerlendiriliyor. Bu, Kudüs'te etnik temizlik politikası izleyen ırkçı rejime verilen açık bir mesajdır: Filistin halkı ırkçılığa, zorbalığa, katliamlara rağmen, topraklarını terk etmiyor.

Bu arada İsrail'in 1948'de işgal ettiği kentlerde kalan '1948 Filistinlileri' de uzun süreden sonra ilk defa bu kadar militan ve kitlesel bir direniş sergiliyorlar. Genç kuşakların öncülük ettiği bu direniş, Filistinlileri birbirinden koparma

siyasetinin de iflası kabul ediliyor. İsrail, sürgün edilenler hariç Filistinlileri fiilen dört parçaya bölmüştü: Gazze, Batı Şeria, Doğu Kudüs, 1948 Filistinlileri. Yeni gelişen son direniş, bu bölünmenin sanıldığı kadar etkili olmadığını gösterdi. Zira dört ayrı parçada aynı anda aynı taleplerle örülen bir direniş var. Emperyalist ve siyonist güçlerin "Filistin davasını izole edip tasfiye etme planı" beklemedikleri bir direnişe çarptı. Bunun süreci tersi yönde geliştirecek bir dönemin kapılarını açtığı düşünülüyor.

EMPERYALİSTLERİN RİYAKARLIĞI TİKSİNDİRİYOR

ABD-AB emperyalist kampı ırkçı devleti bir hançer gibi Ortadoğu'nun bağına saptığı gibi, tüm suçlarına da ortak oldu. Başlayan çatışma konusunda açıklama yapan bu kampın sözcüleri tiksinti verici bir riyakarlıkla işgale karşı direnen Filistin direniş hareketini kınıyor, füze saldırılarının durdurulmasını talep ediyorlar. Oysa İsrail savaş uçaklarının Filistin halkının tepesine bomba yağdırması konusunda tek laf etmiyorlar. Gazetecilerin "İsrail ordusunun Filistinli çocukları öldürmesini kınıyor musunuz?" sorularına muhatap olan sözcüler, muhtemelen kendilerinden öğrenmek pahasına da olsa, sorulara cevap vermekten kaçınıyorlar.

Her şeye rağmen artık ırkçı rejimi savunma argümanları eskisi kadar güçlü değil. Zira İsrail'in ırkçı politikaları her zamankinden daha çok teşhir olmuş durumda. İsrail'i destekleyen açıklamalar, ırkçı-siyonizmi koruma misyonunu yerine getirme çabasından öte bir anlam taşıyor. Buna karşın Batılı emperyalist merkezlerden yapılan açıklamalara yansıyan kaba riyakarlık haklı olarak tiksintiyle karşılanıyor.

İsrail'le 'normalleşme' planı çöktü

Eski ABD Başkan Donald Trump'ın teşvikleri ve Sudan, Fas gibi ülkelere rüşvetler verilerek İsrail'le ilişkilerde "normalleşme" hamlesi başlatılmıştı. Bu ihanete ilk adım atan Bahreyn, Birleşik Arap Emirlikleri, Fas ve Sudan rejimleri İsrail'le kurdukları ilişkileri açık ettiler. Buna göre Arap devletleri ile İsrail birleşecek, Filistin davası baskı ve bazı rüşvetlerle geri plana itilecek, İran "esas düşman" ilan edilecekti. Ocak ayında işbaşına gelen

Biden yönetimi, bu politika için özel çaba sarf etmese de 'normalleşme' adımlarını destekledi.

Kudüs'te başlayıp yayılan Filistin direnişi, ırkçı rejimle işbirliği yapan rejimleri şimdiden rezil etmiş durumda. Buna karşın İran ise bir kez daha Filistin direnişine açık destek veren ülke olarak öne çıktı. Dün Suriye'yi ziyaret eden İran Dışişleri Bakanı Cevad Zarif, Filistin direniş örgütlerinin Şam'daki temsilcileriyle görüşme yaptı. Al Mayadeen kanalına konuşan Filistin Halk Kurtuluş Cephesi (FHKC) siyasi büro lideri Mahir Tahir, Cevad Zarif'le yaptıkları görüşmede, İran'ın direnişe tam destek verdiğinin teyit edildiğini açıkladı.

İsrail'le suç ortaklığı yapan rejimlerin tutum değiştirmesi beklenmiyor elbet. Ancak bu rejimlerin Arap halkları nezdinde teşhir oldukları da bir gerçektir. Ayrıca bu ihanet kervanına katılmaya hazırlanan rejimlerin heveslerinin epeyce kumsaklarına dizildiğine de şüphe yoktur.

DİRENEN HALKLAR KAZANACAK!

İrkçı-siyonist rejim donanımlı, acımasız, emperyalistlerden destek alan, Arap rejimleri arasında suç ortakları olan bir güçtür. Buna rağmen Filistin halkını ve davasını tasfiye etme planları kolay kolay tutmuyor. Öncesi bir yana, İsrail'in kuruluşunda bu yana 73 yıl geçmesine rağmen Filistin davası güncel, direnişi ise diridir. Tüm kuşatma ve baskılara rağmen artık Tel Aviv'i füzelerle, İHA'larla vurabilecek bir donanıma ulaşmaya muvaffak olmuştur. Bu da siyonist projenin şimdiden kesin başarıya ulaştığı iddiasının temelden yoksun olduğunu gösteriyor.

Ortadoğu'da halkların kaderi ve geleceği birbirine bağlanmışken, bu köklü sorunun çözüme kavuşturulması kolay değil. Yine de çözüme gidecek yolun direnişten geçtiği artık büyük bir kesim tarafından bilince çıkarılmış görünüyor. Direnişin her biçimi meşrudur ve güç kazanmaya devam ediyor. "İsrail aldı başını gidiyor, Filistin davası unutuldu" söyleminin hiçbir kıymeti harbiyesi yoktur. Bedeli ağır olsa da direnişin devam edeceğini, bunun Filistin ve bölge halklarının geleceği açısından olumlu olduğunu vurgulamak gerekiyor. Halklar direndikçe zorbalardan kazanamaz. Zafer direnen halkların olacaktır!

Kolombiya'da yeni isyan dalgası

A. Engin Yılmaz

ABD emperyalizminin Venezuela operasyonlarında kontrgerilla üssü olarak kullandığı Kolombiya, neoliberal politikaların en geniş ve en ağır biçimde uygulandığı ülkelerden biri. Ülke yaklaşık beş yıl önce FARC ile imzalanan barış anlaşmasına rağmen azgın bir devlet terörünün, paramiliter grupların ve uyuşturucu kartellerin boğucu etkisi altında. Halkın "Artık yeter" dediği dayanılmaz yaşam koşulları hüküm sürüyor.

Yakın dönemde Ivan Duque hükümeti, pandemi nedeniyle derinleşen ekonomik sorunlara çözüm adı altında, "Sürdürülebilir Dayanışma Yasası" olarak adlandırdığı bir "vergi reformu" tasarısını Kongre'ye sundu. Söz konusu tasarıyla hükümet, halktan 6,3 milyar dolar toplama ve vergi tabanının genişletilmesini amaçlıyordu. Yasa aynı zamanda aylık maaşı 663 doları geçenlerden gelir vergisi alınmasını içeriyordu.

Planlanan "vergi reformu", sokakta kitlesel ve militan protestolarla yanıtladı. Milyonların sokaklara aktığı Kolombiya, yaklaşık iki haftadır isyanlarla sarsılıyor. Yasaya karşı başlayan grev ve protestolar, yasanın geri çekilmesi ve Maliye Bakanı'nın istifa etmesine rağmen, taleplerin genişlemesiyle birlikte büyüyerek devam ediyor. Yayılan eylemleri kontrol altına almak için ordunun da sokağa sürülerek dahil edildiği devlet terörü daha da vahşileşti. Şimdiye kadar, azgın polis şiddeti ve faili meçhul cinayetlerle 50 kişi yaşamını yitirdi. 800'den fazla kişi yaralandı. *Stimme.de*'nin haberine göre 28 Nisan'dan bu yana 379 kişi de kayıp. Kolombiya Devlet Başkanı Ivan Duque, eylemcilerin ihbar edilmesi karşılığında 2 bin dolarlık ödül verileceğini açıkladı.

En büyük sendika olan İşçi Sendikaları Merkezi (CUT) başta olmak üzere çeşitli emek örgütlerinin ve sosyal organizasyonların katılımıyla oluşan Ulusal Grev Komitesi direnişin sürükleyicisi konumunda. Talepler, reformun geri çekilmesi sınırlarının çok ötesinde. Komite, şiddete son verilmesi, cinayetlerin durdurulması ve sorumlularının cezalandırılması, demokratik hak ve özgürlüklerin garanti altına alınması, emekçiler tarafından katiller ve tecavüzcüler olarak tanımlanan ESMAD polis gücünün dağılması, sağlık yasa tasarısının geri çekilmesi ve kitlesel

Kolombiyalı emekçiler çıkış yolunu da formüle ediyorlar: "Yolsuzluk ve baskı isyanla yok edilir!"

aşılama, herkese asgari ücret düzeyinde aylık gelir sağlanması, özelleştirmelerin son bulması, Ivan Duque'nin istifası gibi taleplerle hükümetin karşısına dikiliyor. Bu talepler etrafında ülkenin her köşesine yayılan eylemlere beş milyonu aşkın insanın katıldığı belirtiliyor. Cali şehri direnişin başkenti olarak anılırken, öteki büyük kentler de görkemli gösterilerle sarsılıyor. Grev ve protestoların 2019 ve 2020 yıllarındaki grev ve protestoları aştığı belirtiliyor.

Sermaye iktidarının temsilcisi olan Duque hükümeti, kitlesel gösterileri ELN (Ulusal Kurtuluş Ordusu) ve FARC-EP (Kolombiya Devrimci Silahlı Güçleri-Halk Ordusu) gibi silahlı gruplarla ilişkilendiriyor. Söz konusu grupların Ulusal Grev'i destekledikleri ve silahlı savunmada bulunacaklarına ilişkin açıklamaları bunun gerekçesi-bahanesi yapıyor. Dolayısıyla polis, ordu ve paramiliter güçlerin azgın şiddeti, Uluslararası Af örgütünün yanı sıra Birleşmiş Milletler'i bile, "Kolombiyalı yetkililer, göstericilere karşı aşırı ve gereksiz güç kullanımıyla ilgili tüm bildirimleri derhal bağımsız ve tarafsız bir şekilde soruşturmalıdır" biçiminde açıklama yapmak zorunda bıraktı. Zira videolar, polis tarafından yerlerde sürüklenen insanlara polislerin kısa mesafeden başlarına nişan alarak ateş ettiklerini gösteriyor. Bir dizi kentte polis, insanları spor tesislerine kapattı. Kimi Avrupa basını, görüntülerin Latin Amerika dikta-

törlüklerinin işkence kamplarının anılarını çağrıştırdığını belirtiyor. Polis vahşetini canlı yayınlar yoluyla insanlar tarafından görülmesin diye internet kesiliyor. Sınır Tanımayan Gazeteciler ve Basın Özgürlüğü Vakfı (Fundación para la Libertad de Prensa-FLIP) da genel grevin başlangıcından bu yana "basına karşı eşit görülmemiş düzeyde bir şiddet" bildiriyor.

Kolombiya'da şiddet salt bugünlere özgü değil. Ülke, paramiliter güçlerin şiddet ve cinayetleriyle yeni tanışmıyor. 50 yıldan fazla süren iç savaşta 220 bin kişi öldü ve milyonlar yerinden edildi. 85 binden fazla insan da kaybedildi. Polis-ordu-paramiliter güçlerin acımasızlığı ve zalimliği, şiddet ve cinayetleri, işkence ve tecavüzleri sistematik biçim aldı. FARC ile Kolombiya devleti arasında yapılan barış anlaşması koşullarında bile, 300'e yakın eski FARC gerillası ve 573 toplumsal hareket lideri ve insan hakları savunucusu, binlerce de sivil öldürüldü. Barış süreci bir fiyaskoyla sonuçlandı ve bu da emekçilerin öfkesini mayalayan bir etkene ve barış talebine dönüştü.

TOPLUMSAL PATLAMANIN NESNEL ZEMİNİ

Kolombiya, tarihin en kötü ekonomik krizini yaşıyor. Pandemi sırasında yoksulluk ve işsizlik artmaya devam etti. 75 binden fazla insan pandemiden öldü. Geçen yıl Kolombiya'nın GSYH'si yüzde 6,8 düştü. İşsizlik zaman zaman yüzde

20'ye yükseldi. Pandemi başladığından beri 500 bin mağaza kapanmak zorunda kaldı. Yaklaşık 2,3 milyon aile günde sadece iki öğün yemek yiyebiliyor. DANE istatistik ofisine göre, yoksulluk yüzde 42,5'e yükseldi. Dünyanın birçok yerinde olduğu gibi, bu ülkede de zenginler daha zenginleşirken, yoksullar daha da yoksullaştı. Korkunç düzeyde derin sınıfsal eşitsizlikler-gelir adaletsizliği ve bunların beslenme, sağlık ve eğitim başta olmak üzere hemen her alanda yarattığı sonuçlar, son derece yıkıcıdır. Son zamanlarda Ivan Duque başkanlığında atılan "sağlık reformu, vergi reformu, emeklilik reformu, iş hukuku reformu" gibi adımlar bunu ayrıca derinleştirdi. Bunlar, milyonlarca insanı yıkıma ve umutsuzluğa sürükleyecek büyük saldırılar oldu.

Dayanılmaz bir yoksulluk, insanların yetersiz beslenmeden ölmesine yol açan açlık, emekçi kitlelerin horlanması ve aşağılanmasıyla, artan şiddetin vahşet düzeyine varmasıyla el ele gidiyor. Yozlaşmış ve uyuşturucuyla anılır hale gelmiş hükümet, ülkenin bütçesinin çoğunu savunmaya, polis ve paramiliter örgütleri güçlendirmeye harcıyor. Varlık nedenleri sermaye sınıfının güvenliğini sağlamak ve bu sınıfa yönelik mücadeleleri vahşi yöntemlerle bastırmak olan, her türlü kirin, suçun ve pisliğin doğrudan parçası olan polis, ordu ve kontrgerilla güçleri devasa kaynaklar yutuyor. Pandeminin, büyük bir yoksulluk ve perişanlığın orta-

sında halk sağlığını güçlendirmek ve yoksulluğu sınırlamak için gerekli paranın olmadığını söyleyenler, bu güçleri donatmak için her türlü kaynak aktarabiliyorlar. Halk için para yok diyenler, örneğin 14 milyar pesoyu 24 savaş uçağı satın almaya yatırabiliyorlar.

Polisin, ordunun, paramiliter güçlerin, mafyanın, sermayedarların ve toprak sahiplerin birbirleriyle kurduğu ilişkilerin toplamından oluşan Kolombiya devleti ve hükümeti, ülkeyi yangın yerine çevirmek ve emekçileri açlığa mahkum etmek için her gün yeni adımlar attı. Zaten ağır koşullara rağmen, emekçilerin daha fazla suyunu sıkımsak, onların sahip olduğu kırıntıları da ellerinden almak istedi. "Vergi yasası" toplumsal patlamayı getiren son damla oldu. Özellikle de 2019 yılından bu yana protestoların bu kadar güçlü bir şekilde yaşanıyor olmasının temel dinamikleri bunlardır. Kolombiya'da "İnsanlar neredeyse iki farklı gezegendedirler ve birbirlerinin yanından geçiyorlar" sözü, durumun kısa ama mükemmel bir özeti. Döne döne kendini kitlesellik, yaygınlık ve militanlık biçiminde ortaya koyan gösterilerin temel kaynağı da budur.

EMEKÇİLER KADERLERİNİ ELLERİNE ALMAK İSTİYORLAR

Sayırsız çözümsüz sorun içinde bunalmak, evlere hapsolarak aklıktan ölmek ya da geleceği ve onuru için pandemi ya da devlet terörü sonucu ölümü de göze alarak sokağa çıkmak arasında seçim yapmak zorunda kalan milyonlarca insan, "Artık yeter" diyor. Biriken büyük bir öfkeyle mücadele yolunu seçiyor. Kolombiyalı emekçiler, gençler, kadınlar, "Açlığımız, acımız ve hükümetin bu ülkeyi yok edeceğine dair korkumuz, koronavirüs korkumuzdan daha büyük." diyorlar. "Bizi öldürecek kaç kurşununuz var, bitince ne yapacaksınız?" dövizleriyle yürüyüp devlete meydan okuyorlar. Göstericilerin sık sık tekrarladıkları "Salgında insanlar

sokağa çıkarsa, bunun nedeni hükümetin virüsten daha tehlikeli olmasıdır" sözü, çürümüş rejimin emekçiler nezdindeki imajını anlatıyor.

Polisin şiddetinden, işkence ve tecavüzünden, küstahlığından ve mafya ile iç içeliğinden bıkan emekçi kitleler, sermaye sınıfının koruyucusu olarak gördükleri polis kurumunu hedef alıyorlar. 2019-2020 tarihlerindeki grev ve büyük kitle hareketleri dalgasında olduğu gibi, şimdi de polis karakollarına yöneliyorlar. Hoyratlığıyla, vahşi terörüyle, emekçilere dayattığı açlık ve yoksullukla, adaletsizlikle toplumsal patlamayı yaratan asalakların iktidarına karşı, yerli halklar, işçi sınıfı, gençler, kadınlar ve ezilen öteki toplumsal katmanlar, örgütlenme iradesi ortaya koyuyor ve harekete geçiyorlar. Düzen kurumlarından umudu keserek, kendi kaderini kendi ellerine almak ve kendi güçlerine dayanmak istiyorlar. Grev ve isyan dalgalarıyla kontrgerilla ve mafyalaşmış rejime kafa tutuyorlar.

Bu yönelişin, Kolombiya'da var olan ama "barış" adı altında tasfiye edilmeye çalışılan güçlü gerilla mücadelesi ve gelenegine yeniden güç kazandırdığı ileri sürülüyor. İşçi sınıfına, sendikalara, yerlilere, kadınlara, öğrencilere, aydınlara karşı devletin artan şiddeti ve saldırıları, neoliberal sosyal yıkım uygulamalarının derinleşerek devam ediyor olması, bu olasılığı mümkün kılıyor.

Sefaleti ve eşitsizliği besleyen ekonomik programların yanı sıra, hak ve özgürlükleri yok eden, baskı, terör ve adaletsizliği ağırlaştırılan siyasi programlar, Kolombiya'da işçi ve emekçi kitlelerin önüne son derece çetin koşullar koymuş bulunuyor. Kolombiyalı emekçiler bu çetin koşulları "Uyuşturucu devleti bizi öldürüyor" ve "COVID bizi öldürmezse, bu ahlaksız hükümet öldürecek." sade ifadeyle tanımlıyorlar. Çıkış yolunu da yine aynı sadelikle formüle ediyorlar: "Yolsuzluk ve baskı isyanla yok edilir!"

Kolombiya'da anlaşma yok, mücadeleye devam!

Kolombiya'da sağcı Iván Duque hükümeti ile Ulusal Grev Komitesi (Comité Nacional de Paro, CNP) üyeleri arasında gerçekleşen ilk toplantıda herhangi bir anlaşma sağlanamadı.

Grev Komitesinin temsilcileri Pazartesi günü Bogota'nın merkezindeki Başkanlık Sarayı'nda üç saat boyunca hükümetle görüştü. Amaç, ortak çözümler ve ulusal krizden bir çıkış yolu bulmaktı. *Amerika21* sitesinde yer alan haberde, toplantıya Kolombiya'daki Birleşmiş Milletler temsilcisi Carlos Ruiz, Katolik Kilisesi'nden Monsenyör Hector Fabio Henao ve Duque Hükümeti Barış Yüksek Komiseri Miguel Ceballos da katıldı.

Kolombiya iki haftadır olağanüstü bir süreçten geçiyor. Neoliberal reformlara karşı 28 Nisan 2021'de "Yaşam, barış, demokrasi için, Duque'nin yeni dolandırıcılık paketine ve vergi reformuna karşı" sloganı altında, cumhurbaşkanı tarafından ilan edilen vergi reformuna karşı ülkenin dört bir yanında işçi ve emekçiler, tarım emekçileri, yerli halk ve gençlik sokağa çıktı. Vergi yasasını barışçıl bir şekilde protesto etmek için sokağa çıkan kitleler Duque yönetiminin azgınca saldırısıyla karşılaştı.

Gelinen yerde sivil toplum örgütü Temblores ve Kalkınma ve Barış Enstitüsü (Indepaz) 47 ölüm, on iki cinsel şiddet kurbanı, gözünden yara alan 28 kişi, 548 kayıp ve 1.956 polis şiddeti vakası kaydetti.

Ama ne hükümetin vergi reformunu geriye çekmesi, ne maliye bakanının istifası ne de devletin kolluk ve paramiliter güçleri eliyle uyguladığı baskı ve şiddet kitlelerin rejime karşı büyüyen öfkesini durdurabilirdi. Sonunda hükümet grev komitesi ile Pazartesi günü masaya oturmak zorunda kaldı.

Görüşmeden önce Duque, Twitter hesabında "ülkenin iyiliği için anlaşmalar ve çözümler şekillendirmek istediğini" iddia etmişti. Toplantıdan sonra açıklama yapan grev komitesi, cumhurbaşkanının ülkenin askerleştirilmesine son vermekle ilgilenmediğini, hatta Duque'nin halkı ulusal greve götüren nedenlerle de ilgilenmediğini söyledi.

Komite sözcüsü Francisco Maltés, meşru protesto hakkını kullanan kişilere yönelik hükümet ve özel kolluk güçlerinin şiddetinin ve katliamlarının durdurulması çağrısında bulduklarını ifade etti.

Toplantıya katılan öğrenci örgütleri sözcüsü Jennifer Pedraza, mevcut protestoları 2019'daki protesto dalgasıyla karşılaştırdı. O tarihte de polis şiddeti nedeniyle çok sayıda protestocunun öldürüldüğüne vurgu yapan Pedraza, cumhurbaşkanının duruşunu kınadı "Bugün yaşananlar 2019 Kasım'ının bir tekrarıdır. Iván Duque, aşırı güç kullanımından memnun olduğunu bir kez daha gösterdi" dedi.

Duque Hükümeti Yüksek Komiseri Ceballos görüşmeden sonra "karşılıklı saygı ve dinleme atmosferi" olduğunu söyledi. Komite ve hükümet, "güvenlik güçlerinin anayasaya ve yasaya aykırı herhangi bir davranışına sıfır tolerans" konusunda anlaşmalarını öne sürdü. Hükümetin, sokaklarda süren blokaj eylemlerinin sonlandırılmasında ve barikatların kaldırılmasında ısrar ettiğini söyledi.

Görüşmede uzlaşma sağlanamadığını duyuran Grev Komitesi, "Ulusal hükümet bir yıldan fazla bir süredir geri adım atmadı, katliamlar devam ediyor [...]. Geliştirdiğimiz noktaların müzakere edilebileceği bir süreç yoksa eylemler devam edecek." diyerek işçi ve emekçileri, yerli halkı, gençliği ülke çapında protestoları sürdürmeye çağırdı.

Grev komitesinin temel talepleri arasında "protesto hakkını meşru bir şekilde kullanan kişilere yönelik şiddete son verilmesi" bulunuyor. Diğer talepler arasında Sağlık Yasası 010'un geri çekilmesi, Covid-19'a karşı toplu aşılarda en azından aylık asgari ücret düzeyinde yasal temel gelir, ulusal üretimin savunulması, özelleştirmelerin durdurulması, sübvansiyonlar ve çalışanlar için daha iyi haklar yer alıyor. Talepler arasında yasadışı ekimlere glifosat püskürtülmesinin durdurulması, cinsiyet, cinsel ve etnik çeşitliliğe karşı ayrımcılık yapılmaması da bulunuyor.

Kapitalizm geleceği savaşta arıyor

C. Ozan

Bir yılı aşkın süredir tüm insanlık korona belasıyla uğraşiyor. Hemen tüm coğrafyalarda sermaye temsilcisi hükümetlerin almadığı önlemlerden ve çok yavaş giden aşılama dolayısıyla milyonlarca kişi hayatını kaybetti. Pandemi milyonlarcasının yaşamını tehdit etmeye devam ediyor. Sermaye devletleri, başta sağlık hizmetleri olmak üzere sosyal harcamaları arttırıp pandemi ile mücadele edecekleri yerde, tam tersine pandeminin ortasında bile insanlığın geleceğini karartan silahlanmaya ve savaşa yatırım yapmaya devam ediyorlar.

Merkezi Stokholm'da bulunan Uluslararası Barış Araştırmaları Enstitüsü'nün (SIPRI) geçenlerde yayınladığı 2020 yılı silahlanma harcamalarına ilişkin rapor, tüm dünyada silahlanmaya ve militarizme ayrılan bütçelerin pandemiye rağmen hız kesmeden devam ettiğini gösteriyor.

Rapora göre Pandemi yılı olan 2020'de tüm dünyada silahlanma için tam 1,98 trilyon dolar harcandı. Böylece 1988'den bu yana militarizme ayrılan kaynak en yüksek seviyeye ulaştı. İki trilyon dolara yaklaşan bu miktar bir önceki yıla göre %2,6'lık bir artışı ifade ederken, dünya çapında var olan ekonomik hacmin de %2,4'üne tekabül ediyor. Üstelik bu artış, IMF'nin verilerine göre dünya ekonomisinin pandemiden kaynaklı yaklaşık %4 civarında daraldığı bir dönemde gerçekleşti.

Birkaç istisna hariç (G.Kore, Şili gibi) dünyadaki hemen tüm devletlerin silahlanmaya ayırdığı bütçe 2020 yılında artış gösterdi. Dünyada silaha en çok yatırım yapan ülkelerin başında dünya jandarması ABD geliyor. Onu Çin, Hindistan, Rusya, İngiltere, Fransa ve Almanya takip ediyor. Yalnızca ilk beşte yer alan ülkelerin silaha yatırdıkları toplam miktar, dünya genelindeki militarist harcamanın %62'sine tekabül ediyor. Hacimden öte silahlanmaya yapılan harcamanın oranı söz konusu olduğunda bu listeye S. Arabistan da dahil oluyor.

ABD emperyalizmi, önceki yıla göre %4,4'lük bir artışla, 2020 yılında savunmaya 778 milyar dolar harcadı. Dünya ortalamasının %39'unu oluşturan bu miktar, Almanya gibi bir ülkenin toplam yıllık bütçesinden daha fazla bir para anlamına geliyor.

ABD'nin hegemonyasını hızlı büyümesiyle gün geçtikçe daha fazla sarsan Çin, ABD'den sonra silahlanmaya en çok bütçe ayıran ikinci ülke konumunda. Çin 2020 yılında, önceki yıla göre %1,9'luk artışla savunmaya 252 milyar dolar harcadı. Bu rakam henüz Amerika'nın oldukça gerisinde görünse bile, sürekli ve istikrarlı bir artışı ifade ediyor. Öyle ki Çin'in askeri harcamaları 2011-2020 arasında %76'lık bir artış kaydetti. Çin'i, silahlanmadaki paylarına göre Hindistan (%3,7), Rusya (%3,1), İngiltere (%3,0), S. Arabistan (%2,9), Fransa (2,7), Almanya (%2,7) takip ediyor.

Rapora göre, NATO'nun 30 üye ülkesi de askeri harcamalarını önemli oranda arttırdı. Militarist aygıtın Batı Avrupa'daki en önemli üyesi olan Almanya da silaha gittikçe daha çok harcama yapıyor. Almanya 2020'de savunmaya yaklaşık 53 milyar dolar harcama yaptı. Almanya bütçesinin %1,4'üne denk gelen bu miktar, önceki yıla göre %5,2, 2011'den bu yana ise %28 gibi ciddi bir artışa, 1993'ten bu yana ise en yüksek seviyeye karşılık geliyor.

Toplumsal kaynakları gittikçe daha fazla oranda silaha ve militarizme aktaran bir başka ülke de NATO'nun Ortadoğu'daki bekçisi Türk sermaye devletidir. Türkiye savunmaya en son 17,7 milyar dolar harcadı. Türkiye'nin savunma harcamaları 2011-2020 aralığında tam %77 artış gösterdi. Türkiye'nin 2020 yılında savunmaya %5 daha az para ayırdığı rapor edilse bile bu aldatıcıdır. Zira Türk sermaye devleti daha önce dışarıdan satın aldığı bazı silahları artık kendisi üretmektedir. Bu azalma ithal kalemlerindeki bu eksilmeden kaynaklanmaktadır.

ABD emperyalizmi sadece silaha ve militarizme devasa bütçeler ayıran ülkelerin başında gelmekle kalmıyor, aynı zamanda dünyaya en çok silah satan ülkelerin de başında yer alıyor. ABD ile birlikte Fransa, Almanya ve İngiltere gibi bir dizi silah üreticisi ülkenin de silah satışlarında son yıllarda ciddi artışlar kaydedildi. Militarizme gittikçe hız veren AB'nin patronu Alman emperyalizmi, dünyanın en çok silah satan 4. ülkesi konumunda. Almanya'nın ihraç ettiği silahların yaklaşık yarısını gemi ve denizaltılar oluşturuyor. Özellikle Joe Biden'ın gelişle birlikte emperyalist güçler arasında artan bloklaşma eğilimi sonucunda bazı müşterilerini kaybeden Çin ve Rusya'nın silah satışlarında ise düşüş kaydedildiği bildiriliyor. Son istatistikler, dünyadaki en büyük silah alıcısının Ortadoğu'da gericiliğin kalesi olan S. Arabistan olduğunu gösteriyor.

TOPLUMSAL ZENGİNLİĞİN KAYNAĞI EMEÇİLER HESAP SORMADAN TABLO DEĞİŞMEYECEKTİR!

Son SIPRI raporunun da gösterdiği gibi, burjuvazi dünyanın her yerinde silahlanmaya ve savaşa ayırdığı bütçeyi pandemiye rağmen asla kısmıyor. Sağlık, eğitim ve çevre yerine silaha, savaşa, asker ve polis ordularına devasa bütçeler ayırmayı sınıfsal çıkarlarına daha uygun buluyor. Burjuvazi geleceği savaşta görüyor.

Kapitalist sistemin en temel çelişkileri olan emperyalistler arası çelişki, emek-sermaye çelişkisi ve emperyalistler ile bağımlı ülkeler arasındaki çelişkiler gittikçe keskinleşiyor. Sistemin bu çelişkilerin ortaya çıkardığı sorunlara karşı

tek çözümü ise bir kez daha militarizm ve savaş oluyor. Korkunç bir boyuta varan silahlanma yarışı dünya halklarının ve tüm gezegenin geleceğini tehdit etmeye devam ediyor.

Kapitalist devletler bu silahları süs olsun diye edinmiyorlar kuşkusuz. Yeri ve zamanı geldiğinde kullanmak için alıyorlar. Bu silahlar içte toplumsal hareketlere karşı, dışta ise burjuvazinin "düşman" olarak kodladığı başka emekçi halklara karşı kullanılıyor ve kullanılacak. Daha da korkunç olanı, özellikle emperyalistlerin elindeki silah envanterinin önemli bir kısmını nükleer silahların oluşturmasıdır. Olası bir emperyalist savaşta bu silahların kullanılması durumunda ortaya çıkacak yıkımı tahmin etmek bile güç.

Burjuvazi elindeki ideolojik propaganda aygıtlarını kullanarak, silahlanma ve militarizm emekçilerin lehineymiş gibi göstermeye çalışıyor. Bir devlet ne kadar çok silah alırsa o derece güçlü olur veya toplum o derece güvende olur algısı yaratılmaya, böylece toplumun rızası alınmaya çalışılıyor. Oysa tam tersine, silahlar toplumsal zenginliği emen, toplumun bugününü ve geleceğini tehlikeye atan, başka ülkeleri hedef haline getirip emekçileri birbirine düşman eden bir role sahiptirler.

Tüm dünyada artan silahlanma, militarizm ve baskı politikaları emekçiler açısından sömürünün, baskının sefaletin ve milliyetçiliğin katmerlenmesinden başka bir anlama gelmiyor. O yüzden de her türlü toplumsal zenginliğin kaynağı olan ve bu meselede birinci derecede zarar gören işçi ve emekçiler, verdikleri vergilerin takipçisi olmalı, onların kendilerine dönecek silahlara harcanmasına karşı çıkmalıdır. Diğer her şey bir yana, bugün dünyada silaha ve savaşa ayrılan bütçeler insanlığa harcarsa, yeryüzünde yoksulluk ve açlık diye bir sorun kalmayacaktır.

Geçenlerde, ikinci emperyalist savaşın bitişini simgelen 8 Mayıs 1945'in, yani anti-faşist zaferin 76. yıldönümü vesilesiyle, savaşın yarattığı yıkımı ve vahşeti bir kez daha hatırladık. İnsanlık, anıları henüz taze olan bu vahşeti bir kez daha yaşamak istemiyorsa, kapitalizmin en çirkin ve vahşi yüzü olan savaşa ve silahlanmaya karşı mücadeleyi yükseltmek zorunluluğuyla karşı karşıyadır. Bu görev en başta devrimciler ile sınıf bilinçli proletaryanın omuzlarındadır. Aksi takdirde var olan silahlanma düzeyi ve niteliği düşünülmediğinde, Einstein'ın "Üçüncü dünya savaşında hangi silahlar kullanılacak bilmiyorum ama dördüncüsü taş ve sopa ile yapılacak" öngörüsünün, tahmin olmaktan çıkıp gerçeğe dönüşmesinin önünde bir engel kalmayacaktır.

Kapitalist ilaç tekelleri yaşam hakkına kast ediyorlar

D. Meriç

Dünya Sağlık Örgütü'nün (DSÖ) yaptığı son açıklamaya göre, geçen hafta küresel ölçekte 5,8 milyon yeni korona vakası görüldü. Bu şimdye kadar kaydedilen en yüksek rakam. DSÖ Başkanı Tedros Adhanom Ghebreyesus'un belirttiğine göre, Covid-19 salgını sonucu "1 milyon ölüye ulaşmak dokuz ay aldı, 2 milyona ulaşmak dört ay aldı, 3 milyona ulaşmak ise üç ay aldı." Ortadaki vahim duruma rağmen, kapitalist ilaç tekelleri, Covid-19 aşılı üzerinde patent hakları olduğunu ileri sürerek, aşı üretimini tekellerinde tutmaya devam ediyor, böylece dolaylı da olsa milyonlarca insanın ölümüne sebep oluyorlar.

Bu arada salgının yıkıcı tablosu "kutsal patent hakkına" karşı yapılan itirazları büyütüyor. Dünya çapında birçok ülke, kurum ve bilim insanı, daha önce de yaptıkları çağrılarını yineleyerek, aşılarda üzerindeki patentlerin bir an önce kaldırılmasını talep ediyorlar. Bu çağrı ilk olarak geçen sene ekim ayında, Dünya Ticaret Örgütü (DTÖ) tarafından kabul edilmiş olan TRIPS anlaşması nedeniyle başkaları tarafından üretimi yasaklanmış olan aşı patentlerinin kaldırılması amacıyla yapılmıştı. Ancak 60'tan fazla ülkenin destek verdiği bu çağrı ABD, İngiltere ve Avrupa Birliği gibi emperyalist merkezlerin "kutsal patent hakkının" korunması gerekçesi nedeniyle kabul edilmemişti.

Son günlerde, bu çağrıyı destekleyen ülkelerdeki artışın yanı sıra, aralarında Nobel ödüllü bilim insanları ve eski liderlerin de bulunduğu 175 kişi, Beyaz Saray'a, aşılarda fikri mülkiyet haklarının askıya alınması için devreye girme çağrısı yaptı. Dünya genelinde Covid-19 aşılarda fikri mülkiyet haklarının kaldırılması yönünde talepler artarken, ABD'de Joe Biden yönetiminin bu talebe destek vereceğini açıklamasıyla süreç yeni bir boyut kazandı. Biden'ın açıklamasının ardından Avrupa Komisyonu Başkanı Ursula von der Leyen, 27 üyeli Avrupa Birliği'nin ABD'nin önerisini konuşmaya hazır olduğunu söyledi.

Ekim ayında bu çağrıya karşı çıkan bu emperyalist merkezlerin yaptığı açıklamaların samimiyeti tartışmalıdır ve bunun gerisinde kirli yeni stratejik planların olduğundan kuşku yoktur. Avrupa Ko-

misyonu Başkanı'nın kısa bir süre sonra "Patent haklarının korunmasını savunuyoruz" yönlü açıklama yapması, bunu açıkça ortaya koymuştur. Tümünüyle kapitalist tekellerin yönettiği ABD'ye gelince, dünya çapında zedelenen itibarını yeniden kazanmak için bu yola başvurduğu bilinmeyen bir sır değil. Zira DTÖ'de böyle bir kararın ancak oybirliğiyle alınabileceği, konuyla ilgili oylamalarda önerinin reddedileceği gerçeği orta yerde duruyor. Nitekim bu tartışmaları izleyen günlerde Almanya, Fransa, Japonya ve İsviçre devletleri, patent haklarının korunmasını ısrarla savunacaklarını ve yapılan bu önerileri desteklemeyeceklerini açıkladılar.

"KUTSAL PATENT HAKKI"

AŞIYA EŞİT ERİŞİMİ ENGELLİYOR

Henüz ruhsat aşaması tamamlanmadan kimi aşılarda yüzde 75'i dünya nüfusunun yüzde 13'ünü oluşturan Avrupa Birliği, ABD, Kanada gibi ülkelerce satın alınmıştı. ABD'de kişi başına 7 doz, Avrupa Birliği'nde 4 doz ön alım ile aşı stokçuluğu yapıldı. Yoksul ülkelere Bangladeş her dokuz kişiden ancak bir kişiye aşı yapabilecekken, Kanada ise her bir kişiye 9 doz aşı alımı yaptı. Aralık 2021 itibarı ile aşı üretimine geçebilecek üreticilerin toplam yıllık aşı doz kapasitesinin 6 milyar olduğu söyleniyor. Aşı iki kez yapıldığından bu yaklaşık 3 milyar insanı kapsayacak. Bu durumda dünya nüfusunun yarısından fazlası için bu yıl umut yok. Oysa tüm Covid-19 aşı verileri tabanı insanlığın ortak mirası kılınırsa, herkes aşı olabilecek.

Bunun önündeki engel 2006'da yürürlüğe giren Fikri Mülkiyet Hakkı Patent Antlaşması'dır (TRIPS).1 Ocak 1995 kuralan Dünya Ticaret Örgütü'nün (DTÖ) ilk icraatı TRIPS sözleşmesini 10 yıl sonra yürürlüğe girmek koşulu ile üye devletlere dayatmak olmuştur. O tarihte aşı üretimine sahip kapitalist ülkelere az sayıda ilaç firması üretim yaparken, Hindistan vb. kimi ülkeler eşdeğer aşı üretimi ile çok daha ucuza aşı satarak, gelişmekte olan ülkelerin can simidiydiler. 2006'ya gelindiğinde DTÖ kararı ile patentsiz jenerik aşı üreten ülkelere üretim sona erdi. Artık patent sahibi ka-

pitalist tekeller 20 yıl boyunca üretim ve dağıtım konusunda tek söz sahibi oldular. Bu süre dolmadan eşdeğer aşı üretim ve satışı yasaklandı. Üstelik aşı fiyatını bu tekeller belirlemeye yetkili kılındı. Bu tarihten itibaren sağlık hizmetleri, kapitalist tekellerin elinde, ulaşılması çok zor olan bir meta haline geldi. Bilimsel araştırma merkezleri, hastaneler hızla özelleştirilerek, kapitalist tekellerin elinde büyük kâr getiren kurumlara dönüşmeye başladılar.

KAMUSAL KAYNAKLARLA FİNANSE EDİLEN SAĞLIK HİZMETLERİ KAMUNUN ORTAK MALIDIR

Oysa, ABD de dahil bütün kapitalist ülkelerde tüm aşı keşif süreçleri kamusal kaynaklar ile finanse edilmektedir. Bu, Covid-19 aşısının araştırma ve üretim sürecinde de aynen devam etmiştir. ABD'de Covid-19 aşılarda üreten Moderna için yaklaşık 2,5 milyar dolar, Oxford için 1,5, Biontech için 2 milyar dolar kamusal kaynaklar sağlandı. Covid-19'a karşı aşılarda hızlı bir şekilde geliştirilebilmesinde Alman hükümeti de araştırma, geliştirme ve üretim faaliyetlerine kamu kaynaklarından yüksek miktarlarda para aktarmıştır. BioNTech şirketi, kuruluş aşamasında, Alman Eğitim ve Araştırma Bakanlığı'ndan 392 milyon euro ve Avrupa Yatırım Bankası'ndan 100 milyon euroluk hacimli bir destek almıştır. Yine CureVac şirketinin de 2020 başında Alman hükümetine yatırım çağrısı yapması üzerine, Ekonomi Bakanlığı'nın 300 milyon euro üzerinde kaynak sağladığı, şirketin ayrıca Eğitim ve Araştırma Bakanlığı özel programından 252 milyon euro, uluslararası aşı koalisyonu CEPI'den de 34 milyon dolar ve ardından 8,3 milyon dolara varan destek aldığı bilinmektedir.

Yine, Rusya tarafından bulunduğu açıklanan Covid-19 aşısı, bir devlet araştırma birimi olan Gamaleya Epidemiyoloji ve Mikrobiyoloji Araştırma Enstitüsü tarafından geliştirildi. Aslında aşının Rusya değil Sovyetler Birliği'nin ardında bıraktığı bir kurumca geliştirilmekte olduğunu söylemek daha gerçekçi. Diğer önemli Covid-19 aşı üreticisi Çin için de durum aynı. Çin ve Rusya gibi ülkelerin aşı üretim çalışmalarındaki başarıları, geç-

mişteki sosyalist miraslarındaki deneyim ve başarılarından gelmektedir. Ortadaki gerçek hiçbir şirketin tek başına yeterli kapsamda etkili ve güvenilir aşı üretecek durumda olmadığını göstermektedir. Bu nedenle Covid-19 aşısı üzerinde çalışan, üreten şirketlerin teknolojilerini, bilgi-birikim, biyolojik materyal ve telif haklarını hızlı bir şekilde kamunun ortak kullanımına sokmaları pandemiyle mücadelede atılacak en önemli adım olacaktır.

Mesele, kamu tarafından fonlanan çalışmalara, normalde aşı çalışmalarına hiç yatırım yapmayan ilaç tekellerinin son aşamada dahil olması ve aşı üzerinde mülkiyet iddia etmeleridir. Bu nedenle kapitalist ilaç tekellerinin aşı üzerinde "patent hakkı" iddia etmelerinin hiçbir meşru dayanağı yoktur. Buna rağmen başta Almanya, Fransa, Japonya, İsviçre gibi sermaye devletleri olmak üzere pandemiye daha fazla kâr amacıyla ahlaksızca fırsata çeviren kapitalist ilaç tekelleri, aşıda patentin kaldırılmasına şiddetle karşı çıkmaktadırlar. Güya ileride ilaç araştırmalarını ve inovasyonları sektöre uğratacağı gerekçesiyle...

Araştırmalar için gerekli kaynakların kamudan sağlandığı bir tabloda bunun hiçbir dayanağı kalmamaktadır. Gerçekte tek dertleri aşırı kazanç elde etmektir. Covid-19 aşısı sermaye için son derece kazançlı bir yatırım alanıdır. Kapitalist ilaç tekelleri olan Pfizer, Johnson & Johnson ve AstraZeneca, bir yıl içinde kazançlarını 26 milyar dolara çıkartılar. Bu tekellerin bir yıllık kazançları ile 1,3 milyar insanı, yani Afrika'nın tüm nüfusunu aşılama mümkün. Üstelik bugünkü mevcut kâr, gelecekte beklenen kârın sadece küçük bir kısmıdır. Dünya genelinde yılda 1,2 trilyon dolar para kazanabilen ilaç şirketlerinde patlama yaşanıyor. Tam da bu nedenlerden dolayı kapitalist ilaç tekelleri aşıda patentlerin kaldırılmasına karşı çıkıyorlar.

Ortadaki bu tablo kapitalist barbarlığın gerçek yüzünü ortaya koymaktadır. Salgın asıl olarak dünyanın yoksul mazlum halklarını, işçi ve emekçileri vurmaktadır. Çünkü onların içinde yaşamak zorunda bırakıldıkları açlık ve sefalet koşulları, milyarlarca insanı salgına karşı korumasız bırakmaktadır. Bu anlamıyla insanlığı yakıp kavuran bu salgına karşı mücadele onu yaratan ve her türlü kötülüğün kaynağı olan kapitalizme karşı mücadeleyi gerektirmektedir. Bu mücadele, başta sağlık, eğitim, konut hakkı olmak üzere, özelleştirmeler yolu ile kapitalist tekellere peşkeş çekilen bütün alanlarda kamulaştırma mücadelesi ile gerçekleştirilmelidir. Sorunların kaynağı olan kapitalizm ortadan kaldırılmadan insanlığın gerçek kurtuluşu mümkün olmayacaktır.

Direnen Filistin halkı kazanacak!

Emperyalist Batılı güçlerin ve siyonist İsrail devletinin Filistin'e yönelik savaş ve saldırganlık politikaları on yıllardır sürüyor. "Demokrasi ve barış" götürme yanı sıra Ortadoğu halklarını kana ve gözyaşına boğan ABD emperyalizmi, başta Kürdistan ve Filistin halkları olmak üzere ezilen bölge halklarına yönelik birçok katliam gerçekleştirdi, gerçekleştirmeye devam ediyor.

15 Mayıs 1948'de emperyalizmin güdümünde kurulan siyonist İsrail devleti, o günlerden bugünlere dek Filistin halkına yönelik inkar, zorla yerlerinden göç ettirme ve imha politikalarını sürdürüyor. Bu tarih Filistin halkı tarafından "Nakba (Felaket)" günü olarak addedilmekte ve her yılın 15 Mayıs'ında Filistin topraklarında işgal ve saldırı politikalarına karşı eylemler yapılmaktadır.

Son 7 yıldır Filistin halkına yönelik şiddeti daha da tırmandıran İsrail devleti, bu yıl 15 Mayıs'ın ön günlerinde Filistin'e yönelik işgal ve saldırı politikalarını yine devreye soktu.

İsrail devleti, Kudüs'ün Şeyh Cerrah ve Silvan mahallelerindeki Filistinlilerin yaşadıkları evlerine el koyarak, onları yerleşim yerlerinden zorla tahliye etmek, özünde ise işgal altındaki Doğu Kudüs'ün Filistinlilerden tamamen arındırılmasını sağlamak amacıyla saldırılarını arttırdı. Ancak Filistin halkı bu saldırılara direnişle cevap verdi.

İsrail devletinin füzelerle, türlü zor

aygıtları ve ordusuyla saldırıya geçmesine karşılık, Filistinliler günlerdir sokakları terk etmiyorlar. İsrail devletinin saldırıları sonucu çocukların da olduğu 40'tan fazla kişi yaşamını yitirdi.

On yıllardır Kürt halkına onulmaz acılar yaşatan, imha ve inkar politikalarıyla Kürdistan'da her fırsatta kirli savaş tırmandıran AKP-MHP rejimi her zaman olduğu gibi İsrail devletinin saldırılarını "kınadı". TBMM olarak yapılan açıklamada ise, "Filistin davasının ve kardeş Filistin halkının özgürlük, adalet ve bağımsızlık mücadelesinin savunulmaya devam" edileceği dile getirildi. Geçmiş ve bugünü kan ve katliam ile dolu olan eli kanlı AKP-MHP iktidarının Kürt halkına yönelik saldırganlık politikaları sürerken, ezilen başka bir halkın haklı davasını savunacağını söylemesi, ikiyüzlülükten başka bir şey değildir. İsrail devleti ile Türkiye'nin her türlü siyasi, ekonomik ve askeri iş birliği sürmeye devam ederken,

iktidarın Filistinlilerin yanında olduğunu söylemesi, koca bir yalandan ibarettir. Dahası İsrail devleti ile iş birliği içinde olmaya devam eden AKP-MHP iktidarı, Filistin halkına yapılan saldırıların da suç ortağı konumundadır.

Filistin halkının on yıllardır süren haklı mücadelesine sahip çıkabilecek, İsrail devletinin işgal saldırısına karşılık Filistin halkının gerçekleştirdiği direnişleri ve yiğitlikleri sahiplenebilecek yegane kesim, kardeş halklar ve ilerici devrimci güçler olabilir. Enternasyonalist dayanışma ancak bu şekilde sağlanabilir. Yaşadığımız coğrafyada, geçmişten bu yana anti-emperyalist mücadele ve enternasyonalist dayanışma geleneği sürmektedir. 68 devrimci gençlik kuşağının o dönemlerde Filistin'e gidip yine siyonist İsrail devletinin saldırılarına karşı Filistinlilerle ortak mücadele etmeleri bunun hafızalardan silinmeyecek bir örneğidir. Ya da 90'lı yıllardan bu yana başta Afganistan'da,

Suriye'de ve Irak'ta olduğu gibi Ortadoğu ülkelerine yapılan her emperyalist saldırıda, bölge halklarıyla Türkiye'den yapılan dayanışma eylemleri, gerçek enternasyonal dayanışma geleneğinin dolaysız bir kanıtıdır.

Emperyalist güçlerin başta Kürdistan ve Filistin olmak üzere Ortadoğu ülkelerinde mazlum halklara yönelik sürdürdükleri savaş ve saldırganlık politikalarını püskürtmek, başta işçi ve emekçiler, ilerici devrimci güçler olmak üzere bölge halklarının ortak mücadele ekseninde birlikte hareket etmesiyle olanaklıdır.

İsrail tanklarına karşı taşla, sapanla direnen taş generallerin; zorla yerinden etme, inkar ve imha politikasına karşı çıkarak tüm sokakları direniş alanına çeviren Filistin halkının yanındayız!

Direnen Filistin halkı kazanacak!

Sevra, sevra hattlı nasr! (Devrim, devrim zafere kadar!)

DEVİRİMCİ GENÇLİK BİRLİĞİ

Ankara'da gençlik örgütlerinden Filistin halkıyla dayanışma

Ankara'da gençlik örgütleri siyonist İsrail'in Filistin halkına yönelik başlattığı saldırıya kınadı, Filistin halkıyla dayanışma çağrısı yaptı.

İsrail Büyükelçilik Konutu önünde gerçekleşen eylemde, açıklamayı okuyan İrem Naz, İsrail'in Filistin halkını evlerinden zorla çıkararak "İsrail milliyetçilerini" yerleştirmeye başladığına dikkat çekti.

Yaşanan saldırıda şu ana kadar 12'si çocuk 35 kişinin İsrail tarafından katledildiğini kaydeden Çelik, konuşmasına şöyle devam etti:

"Bizler 1948'den beri Filistin halkının direnişinin yenilmediğini biliyoruz. Bu

saldırıların da başarılı olamayacağını eminiz. 15 Mayıs günü İsrail Devleti'nin kuruluş günüdür. Bu tarih Filistin halkı için yıllar boyunca katledilenleri anmak, işgale karşı direnişi büyütmek için sokağa çıktığı 'Nakba' günü olarak sembolleşmiştir. Bu yıl Nakba yaklaşırken katil ve işgalci İsrail Devleti'nin Filistin'e yönelik saldırıları sürüyor. Yıllardır Filistin topraklarını işgal etmek için çocuk, genç, yaşlı fark etmeksizin binlerce Filistinliyi katleden İsrail devleti yaklaşık bir haftadır Doğu Kudüs'te bulunan Şeyh Cerrah Mahallesi'nde yaşayan Filistinlileri düzenlediği saldırılarla mahalleden zorla çıkarmaya çalışıyor. Bu mahalle-

lere yerleştirilenlerin İsrail Devleti'nin paramiliter grupları olduğunu biliyoruz. Bu işgalciler de, İsrail Devleti'yle birlikte Filistin halkına saldırıyı genişletiyor."

"İsrail Devleti, Filistin halkına saldırırken; TC Devleti de, bakanlık, parlamento düzeyinde açıklamalar yaparak saldırıların karşısında olduğunu söylüyor" diyen Çelik, İsraili pilotların Konuya'da eğitim aldığı da sözlerine ekledi. İki devlet arasında ticaret anlaşmalarının yürürlükte olduğunun altını çizen Çelik, "Biz neyin karşısında olduklarını çok iyi biliyoruz. Devlet devletin yanında, halkların karşısındadır" dedi.

Çelik, konuşmasına şu şekilde de-

vam etti:

"Tıpkı geçtiğimiz yıllarda Sur'un, Cizre'nin, Nusaybin'in bombalandığı gibi bugün Kudüslüler, İsrail Devleti tarafından sokaklarda kurşunlanıyor, tıpkı geçtiğimiz günlerde Medellinlilerin, Kolombiya Devleti tarafından kurşunlandığı gibi. Filistin'de, Kolombiya'da, Suriye'de, Irak'ta, İran'da, Kürdistan'da; dünyanın her yerinde devletler halklara saldırmaya devam ediyor."

Filistin halkının özgürlük mücadelesinde Türkiyeli devrimcilerin de yer aldığını hatırlatan Çelik, "Halkların özgürlük mücadelesi de ortaktır. Filistin'de işgalcilere karşı tarih boyunca omuz omuza direndik, direnmeye devam ediyoruz" ifadesinde bulundu.

KIZIL BAYRAK / ANKARA

*Emperyalizme ve siyonizme
direnen Filistin halkıyla*

Dayanışmaya!

